

Provincie Overijssel
T.a.v. College van Gedeputeerde Staten
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Enschede, 2 november 2022

Betreft: Principeverzoek planologische procedure(s) Wind voor Buren

Geacht College,

Inleiding

Energiecoöperatie Buren Energie U.A. en duurzaam energiebedrijf Pure Energie hebben samen met de grondeigenaar de familie Kristen een initiatief voor twee windmolens nabij knooppunt Buren in de snelwegen A1/A35: Wind voor Buren. Het plangebied ligt in de gemeente Hof van Twente, nabij de grens met de buurgemeenten Borne en Hengelo.

De provinciale ambitie is om in 2030 30% en in 2050 100% van de provinciale energiebehoefte duurzaam binnen de provinciegrenzen op te wekken. Hiervoor zijn verschillende vormen van duurzame energie nodig, waaronder elektriciteit. Ook zijn er verschillende energiebronnen nodig om de doelstelling te halen. Wind voor Buren draagt bij aan deze duurzaamheidsambities van de provincie Overijssel.

Onder verwijzing naar Artikel 9e in de Elektriciteitswet verzoeken de initiatiefnemers de provincie Overijssel formeel om een principe-uitspraak te doen over de vraag of de provincie Overijssel bereid is om de planologische procedure(s) te doorlopen voor Wind voor Buren.

De initiatiefnemers

Energiecoöperatie Buren Energie en duurzaam energiebedrijf Pure Energie zijn samen de initiatiefnemers van Wind voor Buren. Dit samenwerkingsverband bundelt lokale kennis, lokaal eigendom, specifieke kennis van de ontwikkeling en realisatie van windenergie en professionele slagkracht in één samenwerkingsverband. Daardoor kan Wind voor Buren zorgvuldig en professioneel worden ontwikkeld en gerealiseerd, met betrokkenheid van de lokale omgeving. De omgeving is betrokken en kan betrokken blijven bij de planvorming en uitvoering en kan financieel participeren.

De formele indiner van dit principeverzoek is Pure Energie Wind B.V.

Via een overeenkomst tussen Buren Energie en Pure Energie is geborgd dat de coöperatie een aandeel heeft van vijftig procent in het windinitiatief en daarmee ook in dit principeverzoek. De

precieze rolverdeling tussen de familie Kristen. Buren Energie en Pure Energie feest u uitgebreid in het bijgevoegde project- en participatieplan.

Ruimtelijk en technisch realistisch en haalbaar initiatief

Wind voor Buren is een ruimtelijk en technisch realistisch en haalbaar initiatief. Dat blijkt uit verschillende onderzoeken die in overleg met de omgeving zijn uitgevoerd. Een uitgebreide toelichting vindt u in het bijgevoegde project- en participatieplan. Daarin wordt voor meerdere thema's kort toegelicht hoe Wind voor Buren hiermee omgaat. Voor elk thema staat meer informatie in de verschillende deelonderzoeken die als bijlagen bij het plan zijn gevoegd.

Uitgebreid omgevingsproces en financiële participatie

Ons centrale uitgangspunt is dat de omgeving vanaf het begin de mogelijkheid heeft om betrokken te zijn bij Wind voor Buren. Vanaf eind 2017 hebben we hiervoor veel acties ondernomen op het gebied van communicatie en participatie. Daarover staat een uitgebreide toelichting in het bijgevoegde project- en participatieplan en op de projectwebsite www.windvoorburen.nl.

Via energiecoöperatie Buren Energie kunnen inwoners uit de gemeenten Hof van Twente, Borne en Hengelo financieel participeren in een van de twee windmolens. Gebruikelijk bij lokaal coöperatief eigendom is dat naast het individueel financieel participeren tevens een deel van het rendement van de coöperatieve windmolen wordt besteed aan het creëren van maatschappelijke meerwaarde. Daarover beslissen de leden van de coöperatie.

Daarnaast wordt een deel van de opbrengst van Wind voor Buren (beide windmolens) ter beschikking gesteld aan de omgeving. Deze bijdrage is 0,50 euro per opgewekte megawattuur (MWh) per jaar, voor een periode van vijftien jaar. Ter indicatie met naar verwachting een elektriciteitsopbrengst van de windmolens van Wind voor Buren van circa 33.700 MWh per jaar is er circa 16.850 euro per jaar beschikbaar voor de omgeving.

Provincie bevoegd gezag

Hoewel er nog geen definitief type windmolen is gekozen, zullen de windmolens per stuk een vermogen van minstens 4 MW hebben. Dat betekent dat Wind voor Buren als geheel een opgesteld vermogen zal hebben van minstens 8 MW. Op grond van de Elektriciteitswet (Artikel 9e) is de provincie Overijssel dan ook het bevoegd gezag ten aanzien van de te doorlopen planologische procedure(s).

Passend binnen uw beleid

Eind 2021 publiceerde de provincie Overijssel een windladder. Samen met de handreiking voor windmolens van de provincie dient de windladder om een kader te bieden voor optimale keuzewegingen waarbij onder andere rekening wordt gehouden met landschappelijke en economische waarden. Deze ladder is gebaseerd op het huidige beleid van de provincie en de uitgangspunten voor windenergie die met de RESSen I.O zijn vastgelegd. Wind voor Buren staat op trede 1 van deze windladder (de energie-as meerdere kleinere clusters gekoppeld aan bedrijventerreinen langs een belangrijke verkeersverbinding tussen steden en dorpen)

Overigens werkt de provincie Overijssel aan een nieuwe Omgevingsvisie. Het voorstel hierin is om de mogelijkheden voor windenergie in Overijssel te verruimen. Initiatieven langs hoofdinfrastructuur zoals snelwegen blijven daarin op trede 1 en 2 van de Windladder staan. Wind voor Buren is beoogd direct langs het knooppunt van twee snelwegen en staat dus ook hoog op de nieuwe provinciale Windladder die in de nieuwe Omgevingsvisie wordt opgenomen.

Zie voor een uitgebreide toelichting in het bijgevoegde project- en participatieplan.

Relatie tot betrokken gemeente(n)

De gemeente Hof van Twente stelt in twee documenten kaders voor onder andere windprojecten. Dat zijn de Routekaart 1.0 naar een energieneutraal Hof van Twente in 2035 (vastgesteld in 2021) en de Beleidsnota grootschalige duurzame energiebronnen (vastgesteld in 2015). Wind voor Buren voldoet aan de kaders in deze beide documenten.

De aangrenzende gemeente Hengelo heeft in het Omgevingsprogramma Nieuwe Energie 2021 – 2030 zoekgebieden voor windmolens en zonneparken aangewezen. Een van deze zoekgebieden (zowel voor wind als zon) ligt in de nabijheid van het plangebied van Wind voor Buren. Dit is het zoekgebied direct ten oosten van knooppunt Buren, langs de A1 in het gebied Woolde. Deze relatief geringe afstand en de ligging van beide gebieden langs dezelfde snelweg maken dat Wind voor Buren en het zoekgebied in Hengelo een sterke ruimtelijke en regionale samenhang hebben. Afstemming met mogelijke initiatieven langs de A1 in Hengelo is dus van belang.

De initiatiefnemers zijn bereid hun bijdrage te leveren aan afstemming met initiatieven langs de A1 in de gemeente Hengelo. Wij gaan hierover graag in gesprek met het bevoegd gezag en eventueel andere relevante overheden zoals de gemeenten Hof van Twente, Borne en Hengelo.

Verzoek

Wij verzoeken u om een principe-uitspraak te doen over de vraag of de provincie Overijssel bereid is om de planologische procedure(s) te doorlopen om ons initiatief voor de ontwikkeling van het project Wind voor Buren mogelijk te maken. Vooruitlopend op een principe-uitspraak gaan we over dit principeverzoek graag in gesprek.

Voor eventuele vragen naar aanleiding van deze brief kunt u contact opnemen met Jelle de Waart via j.dewaart@pure-energie.nl of 053-4341200.

Een kopie van deze brief is verstuurd aan de gemeente Hof van Twente.

Met vriendelijke groeten, ook namens Buren Energie en de familie Kristen,

Pure Energie Wind B.V.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Arthur Vermeulen'.

Arthur Vermeulen
Directeur

Bijlage: Project- en participatieplan Wind voor Buren

Project- en participatieplan Wind voor Buren

Een initiatief van Bert en Annemarie Kristen, coöperatie Buren Energie U.A. en duurzaam energiebedrijf Pure Energie

1 november 2022

Niets uit dit voorstel mag gedeeld worden met derden zonder vooraf verkregen schriftelijke toestemming

Inhoud

Inleiding	3
Kerngegevens van Wind voor Buren	4
Initiatiefnemers van Wind voor Buren	13
Rolverdeling tussen initiatiefnemers	15
Wat voegt Wind voor Buren toe?	18
Passend binnen beleid Hof van Twente	20
Passend binnen beleid provincie Overijssel	22
Provinciale en regionale samenhang	24
Ruimtelijk en technisch realistisch initiatief.....	26
Logboek communicatie en participatie	36
Blijvende betrokkenheid van omgeving: omgevingsraad	57
Aanvullende vormen van blijvende betrokkenheid van omgeving.....	60
Financiële participatie	62
Bijlagen	64

Inleiding

Initiatief voor twee windmolens

Bert en Annemarie Kristen, energiecoöperatie Buren Energie U.A. en duurzaam energiebedrijf Pure Energie hebben een initiatief voor twee windmolens nabij knooppunt Buren in de snelwegen A1/A35: Wind voor Buren. Het plangebied ligt in de gemeente Hof van Twente, maar nabij de grens met buurgemeenten Borne en Hengelo. Dit project- en participatieplan geeft informatie over Wind voor Buren en vooral hoe de initiatiefnemers deze twee windmolens met betrokkenheid van de omgeving willen realiseren.

Plan in kader van principeverzoek

Dit project- en participatieplan is opgesteld in het kader van het principeverzoek dat de initiatiefnemers indienen bij de provincie Overijssel. Dit principeverzoek wordt formeel ingediend door Pure Energie Wind B.V. Via een overeenkomst tussen Pure Energie en Buren Energie is geborgd dat de coöperatie een aandeel heeft in dit project en daarmee ook in dit verzoek. Verder werken de familie Kristen, Buren Energie en Pure Energie gedrieën nauw samen in dit initiatief. Daarom wordt voor de leesbaarheid vaak gesproken over deze drie partijen of de initiatiefnemers, maar formeel is Pure Energie Wind B.V. dus de indiener van het principeverzoek. Verderop in dit project- en participatieplan wordt de precieze rolverdeling tussen de drie initiatiefnemers toegelicht.

Betrokkenheid van de omgeving

Om de windmolens te kunnen realiseren, is onder andere een omgevingsvergunning nodig. De weg daarnaartoe willen de initiatiefnemers in overleg met en betrokkenheid van de omgeving afleggen. Daarvoor hebben de initiatiefnemers in de afgelopen circa vier jaar reeds veel inspanningen gedaan. Daar doet dit plan verslag van.

Daarnaast wordt in dit plan geschetst hoe de omgeving betrokken kan blijven bij Wind voor Buren en hoe de omgeving over Wind voor Buren wordt geïnformeerd. Centraal in de betrokkenheid van de omgeving vanaf heden staat de mogelijkheid tot oprichting van een omgevingsraad: omwonenden, maatschappelijke organisaties, bedrijven en initiatiefnemers hebben via deze omgevingsraad regelmatig overleg en werken zo in overleg het plan verder uit. Dit project- en participatieplan beschrijft welke kaders en uitgangspunten voor deze omgevingsraad worden gehanteerd. Verder schetst dit plan hoe de omgeving financieel kan participeren in Wind voor Buren.

Poging tot toename van acceptatie

De initiatiefnemers vinden het belangrijk dat de omgeving nauw betrokken kan zijn bij Wind voor Buren, zowel in het proces als financieel. Windmolens zijn een verandering in de woon- en leefomgeving van omwonenden, maar ook voor maatschappelijke organisaties en bedrijven. De initiatiefnemers beseffen dat en weten dat (een deel van) de omgeving deze verandering mogelijk beter kan accepteren als er betrokkenheid is bij de planvorming en er financiële meerwaarde is voor de omgeving. Dat kan de betrokkenheid bij de windmolens vergroten waardoor mogelijk meer mensen de windmolens kunnen accepteren.

Gedragscode, Klimaatakkoord, gemeentelijk en provinciaal beleid

Wind voor Buren voldoet aan zowel de landelijke Gedragscode Wind op Land, het landelijke Klimaatakkoord, het huidige beleid van de gemeente Hof van Twente als het beleid van de provincie Overijssel.

Kerngegevens van Wind voor Buren

Posities windmolen

De twee windmolens zijn beoogd op agrarische gronden van de familie Kristen aan weerszijden van de Deldensestraat. Dit is langs knooppunt Buren in de snelwegen A1/A35, ter hoogte van Borne. De beoogde posities liggen in de gemeente Hof van Twente. Hieronder staat een plattegrond met de op dit moment beoogde posities met stippen aangegeven. De coördinaten van de westelijke windmolen zijn 52.28668, 6.73243 en de coördinaten van de oostelijke windmolen zijn 52.28478, 6.73943.

Afbeelding: de beoogde posities van de twee windmolens van Wind voor Buren.

Windmolens met moderne afmetingen

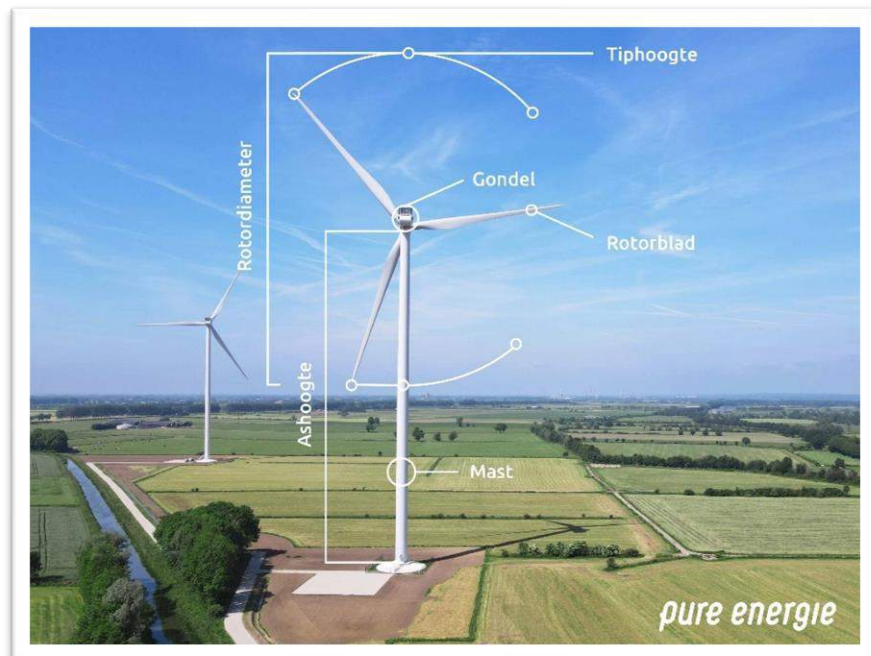
De initiatiefnemers van Wind voor Buren gaan uit van moderne windmolens. De bandbreedte die zij hanteren en waarvoor zij via het principeverzoek instemming vragen van het bevoegd gezag, is de volgende:

- Ashoogte: minimaal 110 meter en maximaal 150 meter.
- Rotordiameter: minimaal 120 meter en maximaal 162 meter.
- Tiphoogte: minimaal 170 meter en maximaal 231 meter.

Uit de onderzoeken die tot nu toe zijn gedaan (zie ook hoofdstuk 'Ruimtelijk en technisch realistisch initiatief'), blijkt dat windmolens binnen deze bandbreedte op deze beoogde posities technisch haalbaar zijn. Na instemming met dit principeverzoek voeren de initiatiefnemers ten behoeve van de aanvraag van de omgevingsvergunning nader onderzoek uit. Dit zal onder andere onderzoek zijn op het gebied van geluid, slagschaduw, ecologie, veiligheid en landschap. Die onderzoeken wijzen definitief uit welke ruimte er in het plangebied is en wat de exacte posities van de windmolens worden. De omgeving wordt hier ook bij betrokken (zie verderop in dit plan).

Waarom een bandbreedte?

De reden om te werken met een bandbreedte heeft te maken met het proces nádat een omgevingsvergunning is verleend. Na de vergunningverlening begint de selectieprocedure voor een specifiek te realiseren type windmolen. Er zijn verschillende types windmolens van verschillende

fabrikanten beschikbaar. De eis aan het uiteindelijke type is dat deze voldoet aan de voorwaarden in de omgevingsvergunning, waaronder de afmetingen binnen de bandbreedte. Uit de aangeboden types wordt dan uiteindelijk een keuze gemaakt. Dit proces kan al gauw één tot twee jaar duren. In de tussentijd kunnen er nieuwe types op de markt komen die beter presteren op het gebied van bijvoorbeeld productie, geluid, kosten of garanties. Als dan in de vergunning al een bepaald type is gekozen, is het niet meer mogelijk te kiezen voor een nieuw, beter type windmolen. Ook is het risico aanwezig dat een bepaald type windmolen op den duur niet meer leverbaar is, omdat deze verouderd is. Als dan al wel in de vergunning is vastgelegd dat dit type moet worden gekozen, is dat voor de initiatiefnemers een groot probleem. Door in de vergunning uit te gaan van een bandbreedte, wordt dit ondervangen.

In de onderzoeken die de onderbouwing vormen voor dit principeverzoek is daarom vaak met een 'worst case-scenario' gewerkt. Er is onderzocht wat de maximale effecten op de omgeving kunnen zijn. Zo wordt vastgesteld wat de maximale effecten zijn zodat deze voorafgaand aan de definitieve selectie van een type al wel bekend zijn. Verder moet er, nadat er een specifiek type is gekozen,

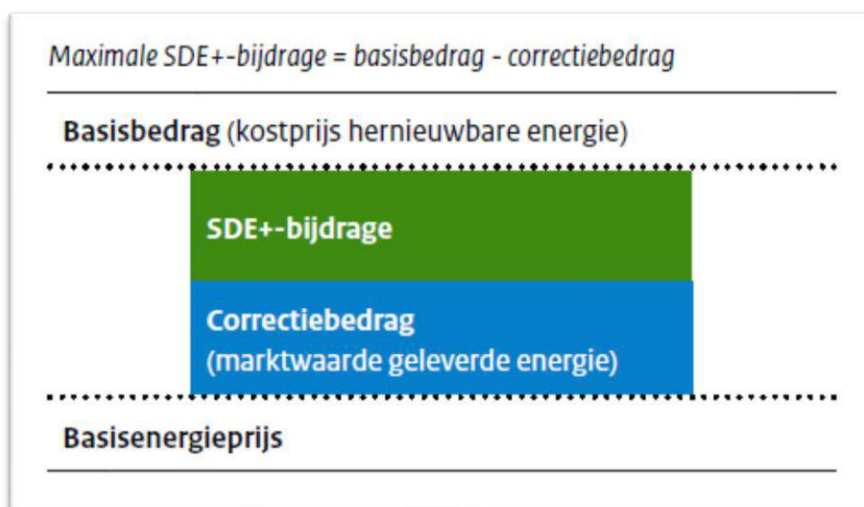
nogmaals een onderzoek naar geluid, slagschaduw en veiligheid worden gedaan met specifiek dat type om aan te tonen dat de windmolens aan de normen en regels voldoen.

Waarom deze afmetingen?

Als er geen grote veranderingen komen in marktomstandigheden of overheidsbeleid, zullen de initiatiefnemers van Wind voor Buren bij de keuze voor een definitief windmolentype zeer waarschijnlijk uitkomen bij een type aan de bovenkant van de genoemde bandbreedte. De reden hiervoor – en de reden dat windmolens overal in Nederland hoger worden – is de inzet om tegen de laagst mogelijke kosten duurzame energie te produceren. Met name het steeds verlagen van de SDE++-subsidie stimuleert deze ontwikkeling. Dat is de subsidie die wordt verleend aan windmolens, zonneparken en andere vormen van duurzame energie. Deze subsidie is nu nog nodig. De kostprijs (wat kost het om een kilowattuur te produceren?) van duurzame energie is op dit moment hoger dan de kostprijs van energie uit fossiele bronnen zoals steenkool en gas. De overheid wil de productie van duurzame energie stimuleren en verstrekt daarom een subsidie: de SDE++.

De SDE++ vergoedt het verschil tussen de opbrengst van een kilowattuur (kWh) grijze stroom (de prijs die op de elektriciteitsmarkt wordt betaald voor een kWh) en de kostprijs van een kWh groene stroom. Zo kunnen exploitanten van windmolens en andere vormen van duurzame energie concurreren met energie uit fossiele bronnen. De subsidie wordt voor een periode van 15 jaar toegekend.

De inzet van de overheid is dat de SDE++ het exploiteren van de meest rendabele technologie mogelijk maakt. Omdat de ontwikkelingen hierin snel gaan, daalt de SDE++ jaarlijks flink. De subsidie die exploitanten van windmolens per kWh krijgen, wordt dus steeds minder. Om te zorgen dat de windmolens rendabel zijn, moet de kostprijs van een kWh duurzame energie omlaag. Daarvoor zijn grotere windmolens nodig die efficiënter produceren. Een grotere windmolen is weliswaar duurder in aanschaf, maar doordat deze veel meer stroom produceert, zijn de kosten per kWh veel lager. Als de wieken twee keer zolang worden, wekt een windmolen vier keer zoveel op. Op grotere hoogte waait het bovendien harder, daardoor produceert een hogere windmolen ook meer energie. De kosten kunnen over veel meer kWh worden uitgesmeerd. Daardoor kunnen de windmolens financieel uit met minder subsidie per kWh. En tegelijkertijd zijn kleinere windmolens met een hogere kostprijs per kWh dus niet meer mogelijk.

De hoeveelheid subsidie per kWh is de afgelopen jaren met tientallen procenten gedaald. Alleen de modernste windmolens met grote afmetingen zijn nog rendabel. Op verschillende plekken in het land zijn inmiddels windmolens gebouwd met tiphoogtes van ruim 200 meter. Dat is 'het

nieuwe normaal' als het gaat om windmolens. Alleen deze afmetingen zijn nog rendabel.

Niet evenredig meer milieueffecten

Een grotere windmolen veroorzaakt niet evenredig meer milieueffecten. Moderne windmolens zijn over het algemeen een verbetering qua milieueffecten zoals geluid in vergelijking met oudere (kleinere) windmolens. De ontwikkeling van windmolens gaat onverminderd door en de trend is dat de grotere, moderne windmolens stiller zijn dan de oudere, kleinere modellen. Tevens draaien grote windmolens aanmerkelijk langzamer rond en dat zorgt voor een rustiger beeld. Ook zorgt regelgeving ervoor dat een grotere windmolen niet meer effect op de omgeving mag hebben dan een kleinere windmolen. De hoeveelheid geluid en slagschaduw die op de gevel van een woning van derden mag worden veroorzaakt, wordt vastgelegd. Dit is ongeacht het aantal windmolens of de afmetingen. In de onderzoeken ter onderbouwing van dit principeverzoek is onder andere voor geluid en slagschaduw het verschil inzichtelijk gemaakt tussen windmolens aan de onderkant en aan de bovenkant van de bandbreedte. Daaruit blijkt dat dit verschil in de praktijk niet of nauwelijks waarneembaar is.

Projectwebsite

Meer informatie over Wind voor Buren en windmolens in het algemeen staat op de projectwebsite: www.windvoorburen.nl

Visualisaties

Hieronder staan enkele visualisaties van de beoogde windmolens. De windmolen in deze visualisaties heeft een ashoogte van 150 meter, een rotordiameter van 162 meter en daarmee een tiphoogte van 231 meter.

Afbeelding: beeld vanaf snelweg A1, ter hoogte van B&B Erve Boskott'n, circa 1.900 - 2.300 meter.

Afbeelding: beeld vanaf snelweg A1 ter hoogte van Burenweg, circa 800 - 1.200 meter.

Afbeelding: beeld vanaf hoek Seringenstraat -Twickelerblokweg, circa 750 - 900 meter.

Afbeelding: beeld vanaf kruising Wilhelminastraat/Dreef - Deldensestraat, circa 1.300 meter.

Afbeelding: beeld vanaf Erve Groot Buren, circa 800 – 1.100 meter.

Afbeelding: beeld vanaf open terrein nabij erva Bokdam, circa 500 - 900 meter.

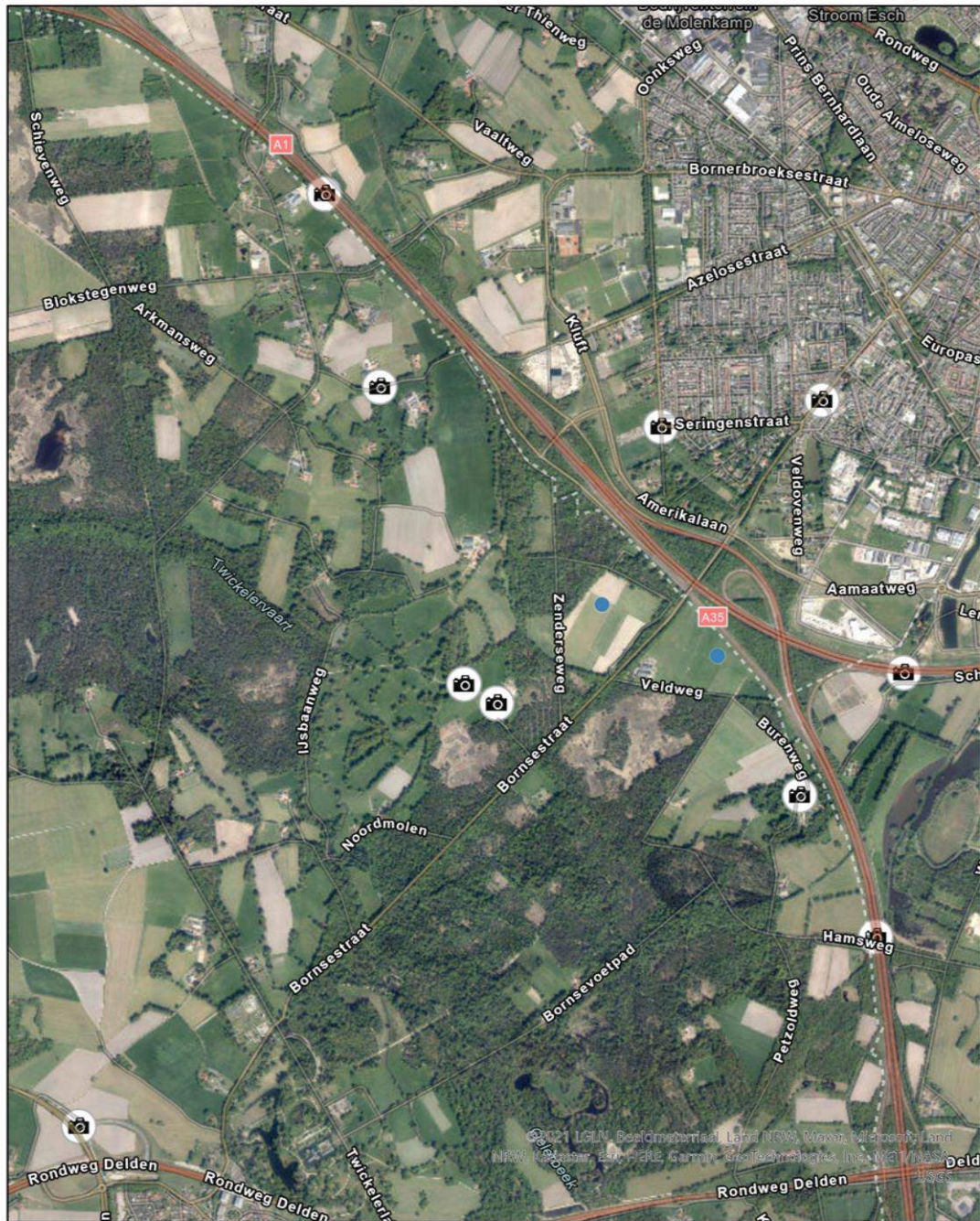
Afbeelding: beeld vanaf open terrein nabij erva Bokdam, circa 500 - 900 meter.

Afbeelding: beeld vanaf Graasweg in Azelo, nabij huisnummer 3, circa 1.200 - 1.700 meter.

Afbeelding: beeld vanaf Europalaan N741, ter hoogte van oprit N346, circa 3.000 - 3.200 meter.

0 0,5 1 2 Kilometers

Legenda

- Foto locaties
- Windmolen locatie

Afbeelding: de plattegrond waarvandaan bovenstaande visualisaties zijn gemaakt.

Initiatiefnemers van Wind voor Buren

Inleiding

De familie Kristen, energiecoöperatie Buren Energie en duurzaam energiebedrijf Pure Energie zijn samen de initiatiefnemers van Wind voor Buren. Dit samenwerkingsverband bundelt lokale kennis, lokaal eigendom, specifieke kennis van de ontwikkeling en realisatie van windenergie en professionele slagkracht in één samenwerkingsverband. Daardoor kan Wind voor Buren zorgvuldig en professioneel worden ontwikkeld en gerealiseerd, met betrokkenheid van de lokale omgeving. De omgeving is betrokken en kan betrokken blijven bij de planvorming en uitvoering en kan financieel participeren. Hieronder volgt een toelichting op de initiatiefnemers en de onderlinge rolverdeling.

Familie Kristen

Bert en Annemarie Kristen hebben samen een melkveebedrijf aan de Veldweg in Ambt Delden (gemeente Hof van Twente), op de grens met Borne. Zij proberen al langere tijd duurzaam te leven en te werken. Zeker de laatste jaren zijn zij zich er nog bewuster van geworden dat een duurzamere leefstijl nodig is. Dat komt doordat zij zien dat de klimaatverandering zich steeds sneller ontwikkelt. Het komt bijvoorbeeld vaker in het nieuws, maar ze merken het ook op hun eigen bedrijf door veranderingen in het weer. Daarom ontstond bij Bert en Annemarie enkele jaren geleden het idee voor twee windmolens bij hun boerderij om zo bij te dragen aan de verduurzaming van de energievoorziening.

In harmonie met omgeving en milieu

Begin jaren '80 begonnen Bert en zijn vader samen het melkveebedrijf op de plek waar het nu nog altijd staat. Daarvoor had de vader van Bert al een boerderij, nog iets dichterbij Borne. Maar vanwege de komst van de snelweg werd het bedrijf verplaatst naar de huidige plek aan de Veldweg. Het is altijd een grondgebonden bedrijf geweest. Vrijwel al het voer voor hun koeien wordt geteeld op grond die bij de boerderij hoort en de mest van de dieren wordt ook weer op eigen grond uitgereden. Zo blijft de kringloop in stand: het land wordt gebruikt om te produceren, maar via de mest komen voedingsstoffen weer terug in de grond. Dat voorkomt roofbouw van het land. Nu er in de samenleving steeds meer aandacht komt voor duurzaamheid, wordt er ook vaker gepleit voor grondgebonden veeteelt. Hun bedrijf is dat dus altijd geweest en dat vinden zij ook heel waardevol. Ze doen hun best om in harmonie met omgeving en milieu te wonen en te werken.

Duurzame technieken

Daarom zijn zij sinds het jaar 2000 stap voor stap meer duurzame technieken gaan gebruiken. Ze kiezen ervoor om te investeren in duurzaamheid om zo hun bedrijf te optimaliseren. Daardoor hoeven ze hun veestapel niet uit te breiden en blijven ze een grondgebonden bedrijf. Zo hebben ze zonnepanelen aangeschaft. In totaal hebben ze nu 250 panelen op hun daken liggen. Restwarmte van de koeling van de melktank warmt via een warmtewisselaar water op om daarmee de melkmachine schoon te maken. Ze hebben een elektrische auto en een luchtwarmtepomp zorgt met de vloerverwarming voor warmte in hun huis.

Inspiratieboerderij

Om eraan bij te dragen dat meer mensen rekening houden met het milieu, is Annemarie in 2011 begonnen met de Inspiratieboerderij Duurzaam in Hof van Twente. Op het erf ontvangt ze groepen, zoals scholen, bedrijven, verenigingen en particulieren. Deze mensen probeert ze te inspireren tot een duurzamer leven. Haar kernboodschap is dat duurzaam leven vooral een verbetering is: de bijbehorende techniek is interessant, het is eenvoudig om te doen, er zitten veel directe voordelen

aan en het is zelfs financieel gunstig. Daarnaast inspireren de lezingen, workshops en gesprekken met bezoekers van de Inspiratieboerderij op hun beurt ook weer de familie Kristen.

De volgende stap: twee windmolens

De volgende stap die de familie Kristen wil zetten, is twee windmolens op hun land. Met die molens wordt veel duurzame elektriciteit opgewekt en de familie Kristen hoopt dat uiteindelijk veel mensen uit de buurt deze groene elektriciteit afnemen. De twee windmolens kunnen ook onderdeel worden van de Inspiratieboerderij. Ze zijn te bezoeken, er kan uitleg over worden gegeven – bijvoorbeeld aan studenten - en zo ook het gesprek over duurzaamheid in bredere zin op gang brengen.

Voor de volgende generatie

Deze twee windmolens zijn voor de familie Kristen ook een goede manier om het bedrijf duurzaam te verbreden. Daar willen ze eerlijk en open over zijn. Door de aanvullende inkomsten uit de twee windmolens blijft hun bedrijfsfilosofie overeind: zoveel mogelijk weidegang, grondgebonden werken, duurzaam, ingebed in en passend bij de omgeving. Als boeren hebben zij te maken met sterk schommelende grondstofprijzen, onzeker overheidsbeleid en variërende melkprijzen. Om te zorgen dat hun bedrijf deze schommelingen kan doorstaan, moeten zij keuzes maken. Vaak betekent dat het bedrijf uitbreiden of verbreden (een andere inkomstenbron aanboren). Als er wordt uitgebreid, komen er meer koeien in grotere stallen. De keerzijde van deze ontwikkeling is dat principes als weidegang, grondgebondenheid en passend bij de omgeving onder druk komen te staan. Dat zijn de principes die de familie Kristen juist cruciaal vindt en waar zij dankzij de windmolens aan vast kan houden. Hun zoon die het bedrijf wil overnemen, kan mede dankzij de windmolens het bedrijf voortzetten op de manier zoals zijn ouders en grootouders dat deden: kleinschalig en met respect voor mens, dier en milieu.

Samen doen

Dit plan willen Bert en Annemarie in nauw contact met de buurt uitvoeren. Dat betekent vooral in een zo vroeg mogelijk stadium omwonenden en andere belanghebbenden uitnodigen om erbij betrokken te zijn en het mogelijk te maken dat mensen uit de omgeving er ook financieel voordeel van kunnen hebben. Om dat te realiseren, is er een samenwerking ontstaan met energiecoöperatie Buren Energie en duurzaam energiebedrijf Pure Energie. Via Buren Energie kan de omgeving mede-eigenaar worden van een windmolen en er financieel in participeren. Pure Energie heeft kennis en ervaring in het ontwikkelen, realiseren en beheren van windmolens en helpt zo dat het plan kan worden gerealiseerd.

Energiecoöperatie Buren Energie

Energiecoöperatie Buren Energie U.A. maakt het mogelijk dat burenen met elkaar kunnen ondernemen. Leden investeren in de coöperatie, die daarmee kan investeren in duurzame energieprojecten die rendementen opleveren. Een gedeelte van die opbrengst keert Buren Energie uit als een rente op de

investeringen van de leden. De rest van de opbrengsten investeert de coöperatie in maatschappelijke doelen zoals energiebesparing en het voorkomen van energiearmoede in de regio. Ook wil Buren Energie investeren in het ontwikkelen van nieuwe duurzame energieprojecten. Investerings in duurzame energieprojecten door de coöperatie en de voorwaarden daarvan moeten altijd worden goedgekeurd door de leden in de algemene ledenvergadering.

Buren Energie wil een duurzaam energiesysteem

In een duurzaam energiesysteem is er een balans tussen de drie P's: People, Planet, Prosperity. Niet alleen windmolens of zonneparken bouwen om winst te maken, maar ook om samen met burenen die

opbrengst weer in te zetten voor de verduurzaming van de regio. Dit is niet alleen goed voor de planeet, maar ook goed voor de mensen die in die regio wonen.

Daarnaast wil Buren Energie de opgewekte energie/stroom aan de leden leveren. Hoeveel de coöperatie levert en hoeveel er wordt geleverd, moet ook in balans zijn. De wind waait immers niet altijd en de zon schijnt ook niet altijd. Om opwek en gebruik van de stroom met elkaar in balans te brengen, wil Buren Energie een gedeelte van de winst inzetten om energie te besparen en in de toekomst investeren in energieopslag.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid en voorkomen energiearmoede

Als een maatschappelijk gedreven organisatie wil Buren Energie ook de burens helpen met het verduurzamen van hun woningen. Dat kan door, in samenwerking met andere maatschappelijke organisaties, de leden energiebesparingsadviezen te geven. Met de opbrengsten van de projecten die Buren Energie realiseert, wil de coöperatie ook burens die deze investeringen in energiebesparing niet kunnen betalen, helpen om hun energierekening naar beneden te brengen. Op deze manier draagt Buren Energie bij aan de bestrijding van energiearmoede in de regio.

Voor Hof van Twente, Borne en Hengelo

Buren Energie richt zich op de regio Hof van Twente - Borne – Hengelo. Iedereen uit die gemeenten kan lid worden van de coöperatie en mee-investeren. Hierdoor kunnen inwoners uit de omgeving – ongeacht de gemeentegrenzen – meedoen in Wind voor Buren.

www.burenenergie.wordpress.com/

Pure Energie

Pure Energie is een duurzaam energiebedrijf, gevestigd in Enschede. Al ruim 25 jaar werkt het bedrijf aan de verduurzaming van Nederland door eigen windmolens, zonnedaken en zonneparken te realiseren. Iedereen, zowel particulier, organisatie als bedrijf, kan de groene stroom uit deze windmolens en zonneparken afnemen door klant te worden van Pure Energie. Zo heeft Pure Energie kennis van alle facetten: van locatieonderzoek, planologische procedure en omgevingsproces tot financiering, bouw en beheer van de windmolens en zonneparken en het leveren van de groene stroom. Verder levert Pure Energie zonnepanelen aan bedrijven en particulieren.

Pure Energie levert klanten alleen de stroom die het zelf opwekt met de eigen windmolens en zonneparken die alleen in Nederland staan. Daarom is Pure Energie al jaren achter elkaar uitgeroepen tot groenste energieleverancier van Nederland in een onderzoek van de Consumentenbond, WISE, Greenpeace en Natuur & Milieu.

In de ontwikkeling van nieuwe wind- en zonneparken zoekt Pure Energie altijd de samenwerking met de omgeving. Dat houdt onder andere in dat Pure Energie in veel projecten samenwerkt met een lokale energiecoöperatie. Via die coöperatie kan de omgeving collectief mede-eigenaar worden van het wind- of zonnepark, conform het streven voor lokaal eigendom uit het landelijke Klimaatakkoord. Pure Energie streeft naar een gelijkwaardige samenwerking met de omgeving.

<https://pure-energie.nl/zon-en-wind/>

Rolverdeling tussen initiatiefnemers

De familie Kristen, Buren Energie en Pure Energie werken sinds het begin van het initiatief nauw samen. Wel heeft elke partij zijn eigen rol in die samenwerking. Dat wordt hieronder toegelicht.

Buren Energie en Pure Energie: samen investeren en samen eigenaar

De formele indiener van dit principeverzoek is Pure Energie Wind B.V. Via een overeenkomst tussen Buren Energie en Pure Energie is geborgd dat de coöperatie een aandeel heeft van vijftig procent in het windinitiatief en daarmee ook in dit principeverzoek. Na een positief besluit van het bevoegd gezag op dit principeverzoek is de insteek nu dat Buren Energie en Pure Energie (of een gezamenlijke project-B.V.) ook de omgevingsvergunning(en) aanvragen.

De familie Kristen is de eerste en oorspronkelijke initiatiefnemer van het idee voor deze windmolens, maar het past niet bij hen en hun bedrijfsfilosofie om de risicovolle en grote investeringen te doen die nodig zijn om de windmolens te ontwikkelen en realiseren. Daarom hebben zij hiervoor de samenwerking gezocht met Buren Energie en Pure Energie. De coöperatie en het energiebedrijf kunnen en willen deze investeringen doen en worden daarom vergunninghouder en exploitant van de windmolens. Zij nemen daarom vanaf nu het voortouw in de verdere ontwikkeling en realisatie van de windmolens, maar wel in continue afstemming en samenwerking met de familie Kristen. De drie partijen blijven, zoals het initiatief is begonnen, als drie initiatiefnemers gezamenlijk aan Wind voor Buren werken.

Van de benodigde investeringen voor de ontwikkeling en realisatie van de windmolens wordt vijftig procent opgebracht door Buren Energie en vijftig procent door Pure Energie. De eigendomsverhoudingen volgen deze investeringsbijdragen, dus de uitkomst hiervan is dat via Buren Energie vijftig procent van het windproject (één windmolen) in lokaal eigendom komt. Dit is conform het streven naar vijftig procent lokaal eigendom in het landelijke Klimaatakkoord¹. Deze afspraak hebben Buren Energie en Pure Energie onderling vastgelegd in een overeenkomst.

Ook sluit de coöperatie als mede-initiatiefnemer aan bij de voorwaarde die de gemeente Hof van Twente stelt in de Routekaart 1.0 naar een energieneutraal Hof van Twente in 2035 die in 2021 door de gemeenteraad is vastgesteld. Daarin staat:

“De opgave om energieneutraal te worden als gemeente vraagt om een toename in duurzame lokale opwekinstallaties zoals zonnedaken, zonnepanelen, windmolens en wie weet waterkracht en waterstof. We sluiten op voorhand niets uit, maar moedigen conform de zonneladder eerst grote zonnedaken aan en daarna andere vormen van opwek op land. We stellen wel de voorwaarde dat het gaat om een lokaal initiatief, of een initiatief met flinke lokale betrokkenheid, op een plek die daarvoor geschikt is. Zonder lokale betrokkenheid kan een initiatief niet gerealiseerd worden. We hechten aan initiatieven die vanuit inwoners komen en waar een bijdrage voor inwoners in zit. Zo kunnen de opbrengsten uit opwekinitiatieven ook bijdragen aan meer natuurontwikkeling, een verbetering van de biodiversiteit, de verduurzaming van de landbouw of maatschappelijke doelen in de buurt en omgeving. Wij geloven in onze lokale aanpak. Dit houdt in dat onze inwoners altijd betrokken zijn bij de ontwikkeling van grootschalige duurzame energie en initiatieven van enkel één ontwikkelaar geen optie (meer) zijn.”

Dit voldoet eveneens aan de volgende passage uit de Actualisatie van de Omgevingsvisie 2022 van de provincie Overijssel:

“In het kader van maatschappelijk draagvlak koesteren we lokale initiatieven. We streven naar minimaal 50% lokaal eigendom (zowel in het ontwikkelproces van energieprojecten als de daarop volgende exploitatie). We houden de opbrengst zoveel mogelijk lokaal. We streven naar een evenwichtige verdeling tussen de lusten en de lasten.”

---

¹ <https://www.klimaatakkoord.nl/>

Benutten van elkaars kwaliteiten

De initiatiefnemers zijn overtuigd van de meerwaarde van deze samenwerking, omdat elke partij specifieke kwaliteiten inbrengt. Zo kennen de familie Kristen en Buren Energie de directe omgeving het beste. Zij weten welke inwoners en organisaties betrokken moeten worden. Ze weten wat er speelt in de omgeving, of en hoe daar in Wind voor Buren rekening mee kan worden gehouden en zijn voor hun (directe) burens ook een lokaal eerste aanspreekpunt. Deze lokale kennis, inbedding en betrokkenheid is vanaf het begin van Wind voor Buren de rode draad in het initiatief, en is de basis voor het omgevingsproces dat de initiatiefnemers tot op heden hebben doorlopen én nog verder willen doorlopen.

Bovendien kan via Buren Energie iedereen uit de omgeving direct betrokken zijn bij het initiatief, doordat via een lidmaatschap van Buren Energie leden zeggenschap hebben over de activiteiten en beslissingen van de coöperatie. Zo is Buren Energie de brug tussen de omgeving en Wind voor Buren.

Pure Energie brengt ruim 25 jaar ervaring in het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van windenergie in Nederland in, met de realisatie van inmiddels circa honderd windmolens. Het bedrijf heeft verschillende specialisten op hun vakgebied in dienst: van ontwikkeling en financiering tot bouw, beheer en energieverhandeling. Deze specialistische kennis zet Pure Energie in voor Wind voor Buren. Pure Energie zet meerdere medewerkers in die beschikken over tijd en middelen om in samenwerking met de familie Kristen en Buren Energie dit initiatief zo zorgvuldig mogelijk te ontwikkelen en te realiseren.

De familie Kristen, Buren Energie en Pure Energie verdelen in onderling overleg de activiteiten die nodig zijn voor Wind voor Buren. Dit leidt tot gelijkwaardige basis voor samenwerking, op basis van ieders deskundigheid en ervaring.

Wat voegt Wind voor Buren toe?

Wind voor Buren draagt op verschillende manieren bij aan Hof van Twente en de regio Twente.

1. Energieneutraal Hof van Twente en RES Twente

De gemeente Hof van Twente wil in 2035 energieneutraal zijn, zo is onder andere uitgesproken in de Routekaart 1.0 die in 2021 door de gemeenteraad is vastgesteld. Dit betekent dat in 2035 alle energie die in Hof van Twente wordt gebruikt duurzaam in de gemeente is opgewekt. Hiervoor zijn verschillende vormen van duurzame energie nodig, waaronder elektriciteit. Ook zijn er verschillende energiebronnen nodig om de doelstelling te halen. Wind voor Buren brengt een energieneutraal Hof van Twente in 2035 dichterbij.

18 procent van alle elektriciteit in de gemeente

De verwachte productie van twee moderne windmolens (windmolens met een ashoogte van 135 meter en een rotordiameter van 150 meter) is circa 33.700.000 kilowattuur (kWh) per jaar. Dit blijkt uit de opbrengstenstudie die in 2020 als onderdeel van het proces met de omgeving is opgesteld. In 2020 werd in de gehele gemeente Hof van Twente in totaal 188.333.333 kWh gebruikt (bron: Klimaatmonitor van de Rijksoverheid). Als de twee windmolens van Wind voor Buren 33.700.000 kWh per jaar opwekken, wekken zij daarmee circa 18 procent van het totale elektriciteitsgebruik in Hof van Twente op. Overigens zijn binnen de eerder genoemde bandbreedte windmolens mogelijk die groter zijn dan de in de opbrengstenstudie meegenomen windmolens. Met grotere windmolens dan waar nu mee is gerekend, neemt de elektriciteitsproductie nog verder toe.

Bijna evenveel duurzame elektriciteit als alle vergunde zonneparken

In de Routekaart 1.0 naar een energieneutraal Hof van Twente in 2035 staat dat op dat moment (voorjaar 2021) de gemeente in totaal 45,4 hectare aan zonneparken heeft vergund waarvoor ook SDE-subsidie is toegekend. Deze zonneparken komen volgens de Routekaart naar verwachting tot een opbrengst van 40.000.000 kWh per jaar. Als de twee windmolens van Wind voor Buren 33.700.000 kWh per jaar opwekken, is dat bijna evenveel als deze 45,4 hectare aan zonneparken.

3,6 procent van totale energiegebruik in Hof van Twente

Naast elektriciteit worden ook andere vormen van energie in Hof van Twente gebruikt. Volgens de Klimaatmonitor werd in 2020 in Hof van Twente in totaal 3.343 TJ aan energie gebruikt. Als de twee windmolens van Wind voor Buren 33.700.000 kWh per jaar opwekken, verduurzamen zij hiermee 3,6 procent van het totale energiegebruik in Hof van Twente. Volgens de Routekaart 1.0 werd in 2020 in Hof van Twente 13,2 procent van alle gebruikte energie in de gemeente duurzaam opgewekt. Met de twee windmolens van Wind voor Buren erbij kan dit dus 16,8 procent worden.

2 procent van doelstelling RES Twente

Alle gemeenten in de regio Twente, de waterschappen, Enexis, Coteq en de provincie Overijssel werken samen aan een Regionale Energie Strategie (RES). Het doel van de RES is dat in 2030 in deze regio 1,5 TWh elektriciteit duurzaam wordt opgewekt. Daarvoor wordt ingezet op zonnepanelen op daken, grondgebonden zonneparken en windmolens. Als de windmolens 33.700.000 kWh per jaar opwekken, wekken zij daarmee ruim 2 procent van de doelstelling van de RES Twente voor 2030 op.

Veel duurzame elektriciteit

Circa 33.700.000 kWh door beide windmolens samen.

Circa 18 procent van totale elektriciteitsgebruik in gehele gemeente Hof van Twente.

Ruim 2 procent van doelstelling RES Twente (1,5 TWh in 2030).

2. Via Wind voor Buren middelen voor maatschappelijke doelen

Middelen uit coöperatieve windmolens

Via Wind voor Buren komen middelen beschikbaar die kunnen bijdragen aan maatschappelijke doelen in de omgeving. Allereerst kan via Buren Energie in principe iedereen uit de omgeving die dit wil financieel participeren in de coöperatieve windmolen en zo voordeel behalen op de persoonlijke investering die zij hierin doen. Zoals gemeld bij de introductie op Buren Energie wil de coöperatie de opbrengsten die resteren na het betalen van rente aan de investerende leden inzetten voor maatschappelijke doelen. De leden van de coöperatie – ook de leden die niet mee-investeren – bepalen uiteindelijk via de algemene ledenvergadering voor welke doelen deze opbrengsten uit de windmolen worden ingezet. Zo kan iedereen die wil uit de omgeving lid worden van de coöperatie en meebeslissen hoe de inkomsten van de coöperatie worden besteed in de omgeving.

Omgevingsfonds

Verder komt er een omgevingsfonds dat wordt gevuld met opbrengsten uit de beide windmolens. De bijdrage aan dit fonds is 0,50 euro per opgewekte MWh (megawattuur) voor een periode van 15 jaar. Dit is gebaseerd op de richtlijnen uit de landelijke Gedragscode Wind op Land en het landelijke Klimaatakkoord waarin 0,50 euro per MWh als bovenkant van deze bijdrage wordt aangegeven.

Ter indicatie: als de windmolens in een jaar 33.700.000 kWh (= 33.700 MWh, conform de eerder genoemde opbrengstberekening) opwekken, wordt er dat jaar 16.850 euro aan het omgevingsfonds bijgedragen.

Hoe dit omgevingsfonds wordt beheerd en waaraan het geld wordt besteed, is onderwerp van gesprek met de omgeving. Wat de initiatiefnemers van Wind voor Buren betreft wordt dit in hoofdzaak bepaald door de omgeving en is dit een goed gespreksonderwerp voor een omgevingsraad. Meer over deze omgevingsraad staat verderop in dit plan. Ook dit fonds kan worden ingezet

voor maatschappelijke doelen.

Aansluiten op behoeftes uit de omgeving

Zo sluit Wind voor Buren aan op zowel de Routekaart 1.0 van de gemeente Hof van Twente uit 2021 als de Beleidsnota grootschalige duurzame energiebronnen uit 2015. In deze beide beleidsdocumenten stelt de gemeente het belangrijk te vinden dat initiatieven zoals een windproject kunnen bijdragen aan bijvoorbeeld natuurontwikkeling, biodiversiteit, verduurzamen van de landbouw, maatschappelijke voorzieningen of andere maatschappelijke doelen. Vanuit Wind voor Buren komen hiervoor via de coöperatieve windmolen en het omgevingsfonds middelen beschikbaar en heeft wat de initiatiefnemers betreft de omgeving een grote stem in bepalen waaraan deze middelen worden besteed. Zo kunnen de middelen aansluiten op behoeftes in de omgeving. Wind voor Buren sluit hiermee ook aan op de Actualisatie van de Omgevingsvisie 2022 van de provincie Overijssel waarin het streven naar 50 procent lokaal eigendom staat.

3. Samenwerking

Samenwerking tussen inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en overheid is belangrijk om de transitie naar een duurzame energievoorziening te laten slagen. Samenwerking is nodig bij het vaststellen van beleid, maar zeker ook om concrete projecten zoals twee windmolens te kunnen realiseren. De initiatiefnemers van Wind voor Buren nodigen daarom iedereen vanaf het eerste begin van het initiatief in de omgeving uit om hierbij betrokken te zijn. Op deze manier kan Wind voor Buren ook een leerproces zijn voor de initiatiefnemers, de omgeving, de gemeente Hof van Twente, naburige gemeenten en de provincie Overijssel. Hoe pakken we grootschalige energieprojecten aan?

Wat werkt wel en wat niet? Hoe worden alle relevante stakeholders bij het initiatief betrokken? Bij wie of wat ligt welke verantwoordelijkheid?

Passend binnen beleid Hof van Twente

Inleiding

De gemeente Hof van Twente stelt in twee documenten kaders voor onder andere windprojecten. Dat zijn de Routekaart 1.0 naar een energieneutraal Hof van Twente in 2035 (vastgesteld in 2021) en de Beleidsnota grootschalige duurzame energiebronnen (vastgesteld in 2015). Wind voor Buren voldoet aan de kaders in deze beide documenten. In dit hoofdstuk wordt dat toegelicht gemaakt aan de hand van de kernpunten uit deze beleidsdocumenten. De technische haalbaarheid – met name belangrijk volgens de Beleidsnota uit 2015 – wordt in een volgend hoofdstuk toegelicht.

Betrokkenheid van de omgeving

In de Routekaart stelt de gemeente betrokkenheid van de omgeving bij een initiatief voorop. De gemeente definieert twee vormen: financiële betrokkenheid en betrokkenheid in het proces. De gemeente sluit op voorhand geen technieken uit die bijdragen aan de doelstelling van 2035 en wijst geen zoekgebieden aan voor windmolens en zonneparken – zowel niet in de Routekaart als in de Beleidsnota. Wel stelt de gemeente in de Routekaart als voorwaarde dat het gaat om een lokaal initiatief of een initiatief met flinke lokale betrokkenheid.

Ook in de Beleidsnota wordt belang gehecht aan betrokkenheid van de omgeving in de planvorming en aan financiële meerwaarde voor de omgeving en een bijdrage aan maatschappelijke doelen.

Financiële betrokkenheid kan in Wind voor Buren via coöperatie Buren Energie en het omgevingsfonds, zie meer in het hoofdstuk 'Financiële participatie'. De omgeving was en is ook in de gelegenheid om betrokken te zijn in het proces voor Wind voor Buren. De hoofdstukken 'Logboek communicatie en participatie' en 'Blijvende betrokkenheid van omgeving' maken inzichtelijk hoe dat werd en wordt georganiseerd. Daarmee voldoet Wind voor Buren aan deze kernpunten uit de Routekaart en de Beleidsnota.

Aansluiten bij initiatieven vanuit de samenleving

In de Routekaart spreekt de gemeente uit aan de slag te willen met inwoners en ondernemers en aan te sluiten bij natuurlijke momenten om in 2035 energieneutraal te zijn. "Gaandeweg zullen nieuwe activiteiten zich aandienen en een plek krijgen in de routekaart op weg naar een energieneutraal Hof van Twente in 2035. Hier is dus ook veel ruimte voor projecten vanuit inwoners en ondernemers, en innovaties die onderweg voorbij komen", aldus de Routekaart. "We hechten aan initiatieven die vanuit inwoners komen en waar een bijdrage voor inwoners in zit."

Wind voor Buren is begonnen als initiatief van Bert en Annemarie Kristen. Buren Energie bestaat uit bestuursleden en enkele tientallen leden uit de omgeving van de windmolens. Pure Energie is sinds de oprichting gevestigd in Enschede en is onmiskenbaar een Twents bedrijf. Dat maakt Wind voor Buren een zo lokaal mogelijk initiatief, ontstaan vanuit de lokale samenleving en daarmee passend binnen de Routekaart.

Binnen wettelijke kaders

In de Beleidsnota benadrukt de gemeente dat moet worden voldaan aan wettelijke kaders en dat afwijken hiervan kan als daar overeenstemming over is met betrokken bewoners/gebruikers van gevoelige gebouwen. De landelijke normen voor windmolens uit het Activiteitenbesluit kunnen door een uitspraak van de Raad van State niet worden gebruikt voor een windpark (drie windmolens of meer), maar nog wel voor één of twee windmolens. Een andere optie is om locatie specifieke normen voor een windinitiatief op te stellen. De initiatiefnemers van Wind voor Buren zien goede mogelijkheden voor dergelijke locatie-specifieke normen die goed rekening houden met de omgeving. Dit betekent dus niet dat er geen vergunning voor Wind voor Buren kan worden verleend totdat de landelijke normen opnieuw zijn vastgesteld. In het hoofdstuk 'Ruimtelijk en techniek realistisch initiatief' lichten de initiatiefnemers nader toe hoe zij dit samen met het bevoegd gezag willen vormgeven.

Zorgvuldig proces

In de Beleidsnota wordt het belang van een zuiver, transparant en democratisch proces genoemd. "Daarbij is het van belang dat zowel de argumenten voor én tegen goed in beeld komen en dat vertegenwoordigers van beide groepen echt gehoord worden en de mogelijkheid krijgen, maar ook de bereidheid hebben om naar elkaar te luisteren en compromissen te sluiten. Door het vormen van bijvoorbeeld een werkgroep van direct belanghebbenden met een onafhankelijk voorzitter, kun je voor iedereen een veilige omgeving creëren waarin onderzoek kan plaatsvinden en geleerd mag worden. Waarbij we overigens niet de illusie hebben dat in een dergelijk proces iedereen voorstander zal worden", aldus de Beleidsnota.

Wind voor Buren voldoet hieraan vanwege het proces – inclusief onafhankelijke procesbegeleiders - dat in de periode augustus 2020 – juni 2021 via acht bijeenkomsten is

gevoerd. Meer hierover staat in het hoofdstuk 'Logboek communicatie en participatie'.

Participatiebeleid Hof van Twente

Het is relevant Wind voor Buren tevens langs het op 9 maart 2022 vastgestelde Participatiebeleid van de gemeente Hof van Twente te leggen. Dit Participatiebeleid is een verplichting voor de gemeente vanuit de toekomstige Omgevingswet. Het is de visie van de gemeente op participatie van de omgeving bij ruimtelijke ontwikkelingen, zowel bij ontwikkelingen van de gemeente zelf als van derden. Windmolens vallen volgens dit beleid ook onder de ruimtelijke ontwikkelingen waarvoor dit beleid geldt. Dit project- en participatieplan maakt duidelijk dat de initiatiefnemers van Wind voor Buren reeds enkele jaren werken op de wijze die het Participatiebeleid aangeeft en dat de initiatiefnemers daarmee ook vooruitlopend op de Omgevingswet al wel volgens de visie en gedachte achter de Omgevingswet werken.

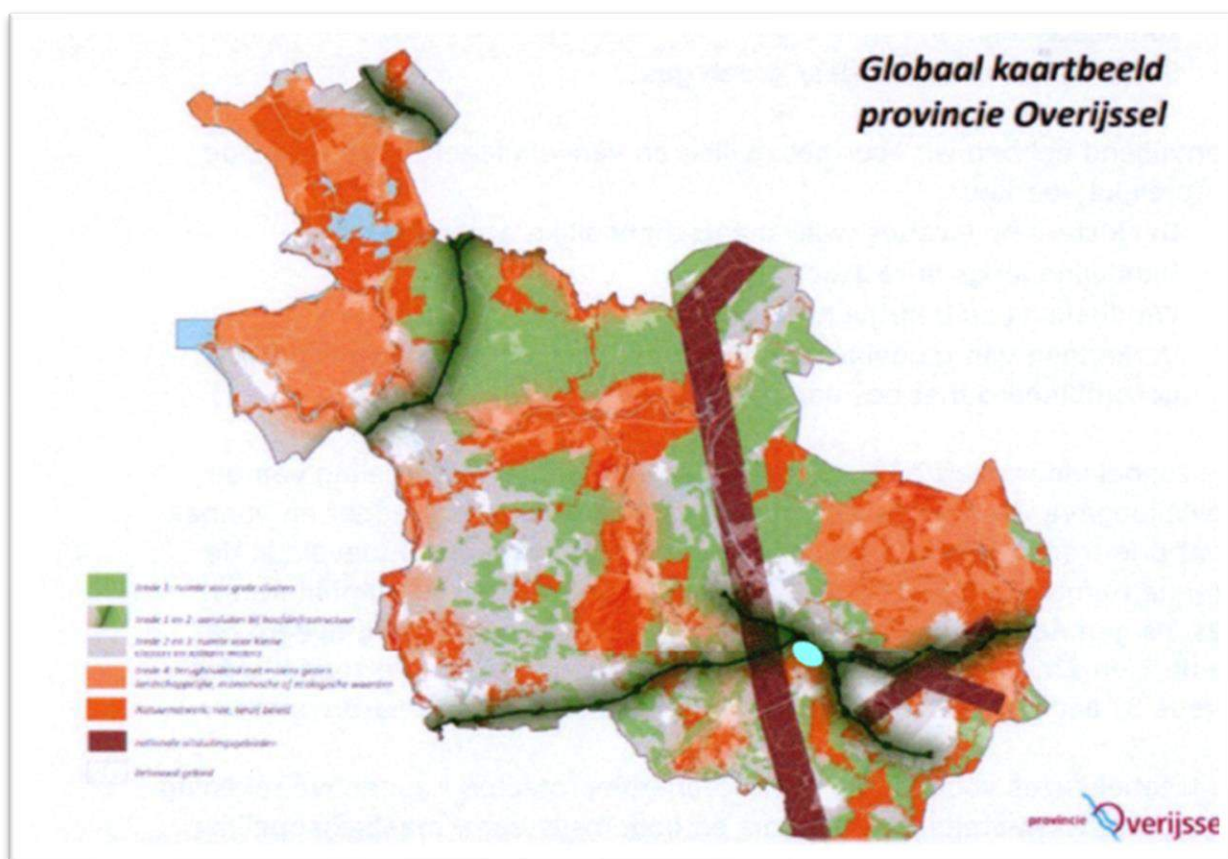
Passend binnen beleid provincie Overijssel

Plangebied op trede 1 en 2 van provinciale Windladder

Het plangebied van Wind voor Buren ligt in een gebied dat op trede 1 en 2 van de Windladder van de provincie Overijssel staat. In het Fundament voor de nieuwe Omgevingsvisie² stelt de provincie:

“Windenergieprojecten in trede 1 en 2 hebben nadrukkelijk onze voorkeur. We streven naar realisatie van zoveel mogelijk windprojecten in trede 1 en 2.”

Onderstaande afbeelding staat in het Fundament voor de nieuwe Omgevingsvisie van de provincie. Met de lichtblauwe ovaal is indicatief door de initiatiefnemers het plangebied van Wind voor Buren aangegeven. Hieruit blijkt dat het plangebied in de zone ligt die aansluit op hoofdinfrastructuur. Volgens onderstaande plattegrond staat dit gebied dus op trede 1 en 2 van de provinciale Windladder.

Passend binnen Actualisatie Omgevingsvisie provincie Overijssel

In de Actualisatie van de Omgevingsvisie 2022 van de provincie Overijssel staat het volgende:

“In het kader van maatschappelijk draagvlak koesteren we lokale initiatieven. We streven naar minimaal 50% lokaal eigendom (zowel in het ontwikkelproces van energieprojecten als de daarop volgende exploitatie). We houden de opbrengst zoveel mogelijk lokaal. We streven naar een evenwichtige verdeling tussen de lusten en de lasten. We betrekken bij energieprojecten omwonenden in een zo vroeg mogelijk stadium.”

² [1 \(notubiz.nl\)](https://www.notubiz.nl)

Wind voor Buren voldoet hier geheel aan. Dat blijkt met name uit de hoofdstukken ‘Logboek communicatie en participatie’, ‘Blijvende betrokkenheid van omgeving: omgevingsraad’, ‘Aanvullende vormen van blijvende betrokkenheid van omgeving’ en ‘Financiële participatie’ in dit project- en participatieplan.

Regionale optimalisatie

In de Actualisatie van de Omgevingsvisie 2022 van de provincie Overijssel staat het volgende:

“We streven naar regionale optimalisatie. (...) Binnen de voorkeursgebieden voor grootschalige clustering streven we naar een optimale invulling van het gebied. Dit houdt in dat projecten die kleiner zijn dan de ruimtelijke potentie zo vormgegeven worden dat toekomstige projecten niet belemmerd worden.”

Wind voor Buren voldoet hieraan. Dat blijkt met name uit het volgende hoofdstuk van dit project- en participatieplan, Provinciale en regionale samenhang. Wind voor Buren belemmert in elk geval geen toekomstige windprojecten.

Kaders voor participatie in Provinciaal Programma Energiestrategie

In het Provinciaal Programma Energiestrategie geeft de provincie Overijssel onder andere kaders voor de participatie (zowel qua proces als financieel) van de omgeving bij een concreet project. Wind voor Buren voldoet volledig aan deze kaders. Dat wordt verder duidelijk uit dit project- en participatieplan.

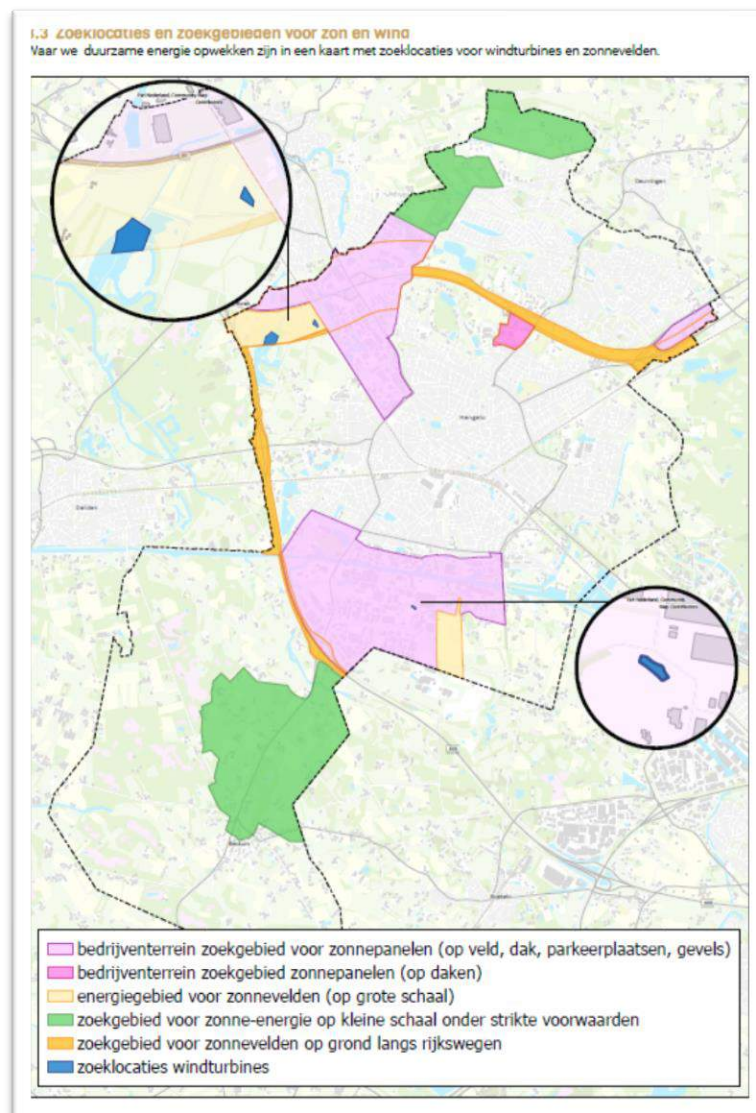
Provinciale en regionale samenhang

Inleiding

In de Routekaart 1.0 naar een energieneutraal Hof van Twente in 2035 stelt de gemeente dat 'regionaal gezien geldt dat wij uiteraard open staan voor samenwerking en ook zeker in gezamenlijkheid projecten willen uitvoeren'. In de Actualisatie van de Omgevingsvisie 2022 van de provincie Overijssel staat de provincie streeft naar regionale optimalisatie. Wind voor Buren kan mogelijk in samenhang met een potentieel initiatief in de gemeente Hengelo worden uitgevoerd. Hieronder lichten de initiatiefnemers dat nader toe. Graag bespreken de initiatiefnemers met het bevoegd gezag en eventueel andere relevante overheden zoals de gemeenten Hof van Twente, Borne en Hengelo deze mogelijke samenhang.

Samenhang met zoekgebied gemeente Hengelo

De gemeente Hengelo heeft in het Omgevingsprogramma Nieuwe Energie 2021 – 2030 zoekgebieden voor windmolens en zonneparken aangewezen. Een van deze zoekgebieden (zowel voor wind als zon) ligt in de nabijheid van het plangebied van Wind voor Buren. Dit is het zoekgebied direct ten oosten van knooppunt Buren, langs de A1 in het gebied Woolde. Op onderstaande plattegrond uit het Omgevingsprogramma gaat het om het bovenste zoekgebied (uitgelicht met de inzet linksboven op de plattegrond). De westelijke windmolenpositie in dit zoekgebied (het linker blauwe vlak in de uitgelichte inzet) ligt hemelsbreed op ongeveer een kilometer afstand van de oostelijke windmolenpositie van Wind voor Buren. Deze relatief geringe afstand en de ligging van beide gebieden langs dezelfde snelweg maken dat Wind voor Buren en het zoekgebied in Hengelo een sterke ruimtelijke en regionale samenhang hebben.

Onderstaande visualisatie maakt dat verder inzichtelijk. Hierin zijn de windmolens van Wind voor Buren gevisualiseerd (windmolens van 231 meter tiphoogte). Ook zijn twee windmolens in het eerder genoemde zoekgebied van de gemeente Hengelo met vergelijkbare afmetingen gevisualiseerd, op indicatieve posities.

Afbeelding: links twee windmolens op indicatieve posities in de zoeklocatie van de gemeente Hengelo en rechts de twee windmolens van Wind voor Buren. Deze visualisatie is gemaakt vanaf de snelweg A1, globaal ter hoogte van afrit 30 (Hengelo).

Op onderstaande plattegrond staan de posities van de windmolens van Wind voor Buren (de twee linker stippen) en twee windmolens in de zoeklocatie van de gemeente Hengelo (de twee rechter stippen, posities zijn indicatief).

Ruimtelijk en technisch realistisch initiatief

Inleiding

Wind voor Buren is een ruimtelijk en technisch realistisch en haalbaar initiatief. Dat blijkt uit verschillende onderzoeken die in overleg met de omgeving zijn uitgevoerd (zie ook het hoofdstuk 'Logboek communicatie en participatie'). Hieronder wordt voor meerdere thema's kort toegelicht hoe Wind voor Buren daaraan voldoet. Per thema staat meer informatie in de verschillende deelonderzoeken die bij dit plan horen. De thema's die in dit hoofdstuk aan de orde komen, zijn:

- Geluid
- Slagschaduw
- Externe veiligheid
- Landschap
- Radarverstoring
- Ecologie
- Planschade

Geluid

1. Er is een geluidsonderzoek uitgevoerd waaruit blijkt dat bij alle gevoelige objecten in de omgeving kan worden voldaan aan de geluidsnorm van Lden 47 dB(A). Dit is de geluidsnorm die is opgenomen in het Activiteitenbesluit.
2. Na dit onderzoek werd het door een Raad van State-uitspraak tijdelijk niet mogelijk de landelijke normen voor windmolens te hanteren. Volgens de Raad van State is ten onrechte door de Rijksoverheid geen plan-MER opgesteld ter onderbouwing van deze normen. Daarom zijn de normen buiten werking gesteld totdat deze plan-MER is uitgevoerd en is gebruikt bij het opstellen van normen. Deze uitspraak van de Raad van State is een gevolg van het Nevele-arrest van het Europese Hof van Justitie van juni 2020. Deze plan-MER wordt momenteel opgesteld in opdracht van de Rijksoverheid.
3. Dit betekent nadrukkelijk niet dat totdat de landelijke normen opnieuw zijn vastgesteld er geen vergunningen voor windmolens kunnen worden verleend. Dat komt door:
  - De landelijke normen gelden voor windparken. Dit zijn projecten van drie of meer windmolens. Wind voor Buren bestaat uit twee windmolens en daardoor kunnen de huidige landelijke normen nog steeds worden toegepast bij Wind voor Buren.
  - Het staat het bevoegd gezag ook vrij, zo benoemt de Raad van State nadrukkelijk, om eigen normen voor windmolens op te stellen, mits deze zijn voorzien van een goede op de lokale situatie toegesneden motivatie voor het betreffende specifieke windproject. Verschillende gemeenten en provincies hebben eigen normen opgesteld en op basis daarvan vergunningen voor windmolens verleend. Dat zijn onder andere de gemeenten Oss, Beuningen, Delfzijl en Reimerswaal/Woensdrecht en de provincie Gelderland.
4. Aan de norm van Lden 47 dB(A) ligt een zogeheten dosiseffect-relatie ten grondslag. Hieruit blijkt hoeveel mensen gemiddeld hinder hebben van het geluid bij een bepaald geluidsniveau op de gevel van een gevoelig object zoals een woning van derden. Deze dosiseffect-relatie is nog steeds actueel, zo staat onder andere in de toelichting en regels van het bestemmingsplan van het in 2021 vergunde Windpark Beuningen: "Dit blijkt onder andere uit een recent WHO-rapport (Environmental Noise Guidelines for the European Region, 2018),

dat zich baseert op diezelfde publicatie en komt tot dezelfde conclusies³.”

In het geluidsonderzoek dat is uitgevoerd voor Wind voor Buren wordt deze dosiseffectrelatie verder toegelicht. Dit onderzoek staat op de website, zie <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>.

5. De enige gevoelige objecten waar Lden 47 dB(A) wordt overschreden, zijn de woningen op Veldweg 5 en Veldweg 5a in Ambt Delden. Die zijn de woningen op het erf van de familie Kristen en bewoond door leden van de familie Kristen. Initiatiefnemers stellen voor om bijvoorbeeld via een maatwerkvoorschrift in de omgevingsvergunning op te nemen dat op deze adressen kan worden afgeweken van Lden 47 dB(A). Dit maatwerkvoorschrift kan onder andere worden gemotiveerd door het bestaande geluidsniveau als gevolg van de snelweg op deze adressen (zie ook het geluidsonderzoek voor Wind voor Buren) en de betrokkenheid van de familie Kristen bij de windmolens.
6. In het geluidsonderzoek zijn drie windmolens doorgerekend: een lage (tiphoogte van 180 meter), een middelhoge (tiphoogte van 205,5 meter) en een hoge windmolen (een tiphoogte van 229 meter).

Ook zijn voor de westelijke windmolen twee posities doorgerekend: een noordelijke (dichter bij de kern Borne) en een zuidelijke (verder af van kern Borne). De geluidsbelasting in Lden van deze varianten op de gevel van 22 adressen staat in bijgaande tabel weergegeven (zie ook het geluidsonderzoek voor Wind voor Buren).

berекende geluidsbelasting L_{den} op de beoordelingspunten

Toetspunt	Adres	laag		middel		hoog	
		noord	zuid	noord	zuid	noord	zuid
01_A	Burenweg 91	38	38	40	40	40	39
02_A	Voetpad v. D.n.B. 26	40	40	42	42	41	41
03_A	Bornestraat 2	38	38	40	40	39	40
04_A*	Veldweg 5/5a	47	48	50	50	49	49
05_A	Bornestraat 7	39	40	41	43	41	42
06_A	Meijerinkv.weg 5A	39	40	41	42	40	41
07_A*	Veldweg 1	52	50	54	52	52	50
08_A	Twickelerblokweg 20	43	42	45	44	44	43
09_A	Bospoort 5	44	43	46	45	45	44
10_A	Twickelerblokweg 145	42	41	44	43	44	43
11_A	Seringenstraat 34	39	38	41	40	40	40
12_A	Kerkedennen 75	40	40	43	42	42	41
13_A	Kerkedennen 45	41	41	44	43	43	42
14_A	Seringenstraat 9	38	37	40	39	39	39
15_A	Leemweg 2	43	43	46	45	45	44
16_A	Veldoverweg 28	41	41	44	43	43	42
17_A	Veldoverweg 31	43	42	45	44	44	44
18_A	Ringoven 13	36	36	38	38	38	37
19_A	Burenweg 70	37	37	39	39	39	38
20_A	Burenweg 72	36	36	38	38	38	38
21_A	Burenweg 81	38	38	40	40	40	39
22_A	Burenweg 85	39	39	41	41	40	40

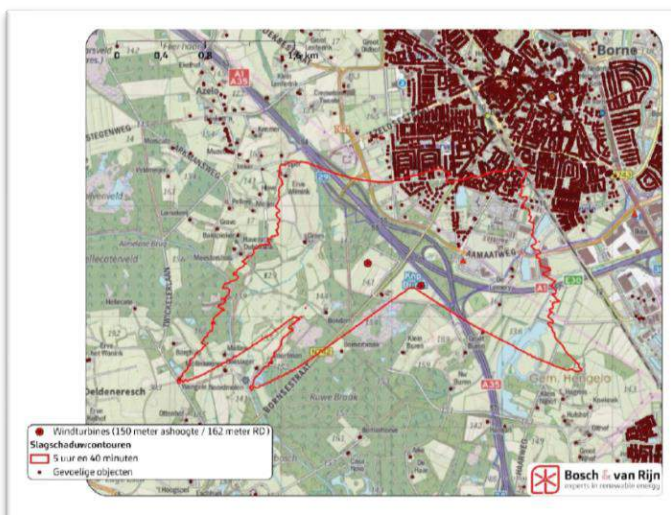
* geen geluidsgevoelige bestemming; 04 – bedrijfswoningen, 07 – gebouw scouting

³ Daarbij moet worden opgemerkt dat het WHO-rapport een uitspraak doet over hinder buitenshuis, terwijl motivering voor de Lden 47 dB(A) zich baseert op de hinderpercentages binnenshuis. Dit verklaart waarom de hinderpercentages in het WHO-rapport afwijken van de genoemde percentages in het kader van de Lden 47 dB(A)-norm.

7. De initiatiefnemers van Wind voor Buren spreken graag aan de hand van dit geluidsonderzoek en andere informatie verder met het bevoegd gezag en bijvoorbeeld de omgevingsraad over de precieze geluidsnormering voor deze twee windmolens. Wel concluderen de initiatiefnemers dat Wind voor Buren op het gebied van geluid verantwoord kan worden gerealiseerd.

Slagschaduw

1. Er is een slagschaduwonderzoek uitgevoerd. Hieruit blijkt dat bij alle gevoelige objecten in de omgeving kan worden voldaan aan de landelijke slagschaduwnorm. Hiervoor moeten de windmolens wel worden voorzien van een stilstandsvoorziening, maar dit is gebruikelijk bij eigenlijk elk windproject in Nederland. De initiatiefnemers zullen de windmolens dan ook voorzien van een dergelijke stilstandsvoorziening.
2. De landelijke norm ten tijde van het slagschaduwonderzoek was dat een windmolen moet zijn voorzien van een automatische stilstandsvoorziening die de windturbine afschakelt indien slagschaduw optreedt ter plaatse van gevoelige objecten voor zover de afstand tussen de turbine en het gevoelig object (zoals bijvoorbeeld woningen van derden) minder bedraagt dan twaalf maal de rotordiameter en gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten slagschaduw kan optreden. In het onderzoek naar Wind voor Buren zijn deze grenswaarden op de strengst mogelijke manier geïnterpreteerd: de maximale slagschaduwbelasting is 5 uur en 40 minuten per gevoelig object (17 maal 20 minuten). Dit betekent dat de twee windmolens samen in totaal gemiddeld niet meer dan 5 uur en 40 minuten slagschaduw per jaar bij een gevoelig object zoals een woning van derden mogen veroorzaken.

3. Wat voor de landelijke geluidsnorm geldt, geldt ook voor de slagschaduwnorm (uitspraak naar aanleiding van Nevele-arrest). Maar uit het proces dat met de omgeving is gevoerd, hebben de initiatiefnemers toegezegd minder slagschaduw te veroorzaken: gemiddeld maximaal 2 uur en 50 minuten slagschaduw per jaar per gevoelig object. Dit is de helft van wat volgens de landelijke norm is toegestaan en vermindert de kans op hinder door slagschaduw in de omgeving aanzienlijk. De initiatiefnemers stellen voor dat het bevoegd gezag deze strengere norm van gemiddeld 2 uur en 50 minuten per gevoelig object per jaar opneemt in de omgevingsvergunning.

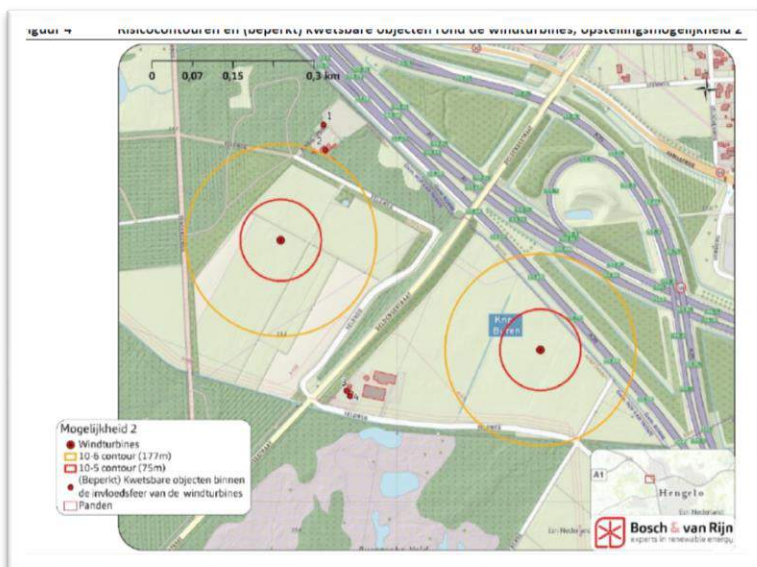

- In het slagschaduwonderzoek zijn twee windmolens doorgerekend: een lage (tiphoogte van 170 meter) en een hoge windmolen (een tiphoogte van 231 meter). Ook zijn voor de westelijke windmolen twee posities doorgerekend: een noordelijke (dichter bij de kern Borne) en een zuidelijke (verder af van kern Borne). In alle doorgerekende scenario's kan met toepassing van een stilstandsvoorziening worden voldaan aan de strengere norm van gemiddeld 2 uur en 50 minuten per gevoelig object per jaar. Meer gegevens staan in het slagschaduwonderzoek. Dit onderzoek staat op de website, zie <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>.

Externe veiligheid

- Er is een onderzoek naar externe veiligheid uitgevoerd. Dit onderzoek staat op de website, zie <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>. Hieronder worden de uitkomsten op hoofdlijnen toegelicht. De hoofdconclusie is dat er zeer waarschijnlijk kan worden voldaan aan de regels en normen die gelden op het gebied van externe veiligheid.
- In het onderzoek is gerekend met het type V150 van het merk Vestas (ashoogte 150 meter, rotordiameter 150 meter, tiphoogte 225 meter). Voor de westelijke windmolen zijn beide mogelijke posities doorgerekend, maar hieronder worden alleen de resultaten van de nu beoogde zuidelijke positie van deze windmolen samengevat.
- Resultaten op gebied van objecten

Geen enkel gebouw staat binnen de contour van PR 10-6. Een gedeelte van het terrein van scouting Twickel ligt deze 10-6-contour. Of dit mogelijk is, hangt af van het gebruik van het

terrein, het aantal mensen op dit terrein en voor welke duur zij daar verblijven. Dit vraagt nader onderzoek, maar onze inschatting is dat we hier kunnen voldoen aan de veiligheidseisen. Verder zijn er geen belemmeringen geconstateerd.

4. Resultaten op gebied van wegen

De beleidslijn van Rijkswaterstaat is dat het veilig is als de wieken niet over het asfalt van de snelweg kunnen

draaien. Wind voor Buren kan hiervoor voldoende afstand houden tot de snelweg. De afstand van de westelijke windmolen tot de Veldweg is in de zuidelijke positie voldoende.

5. Resultaten op gebied van buisleidingen

Gasunie adviseert als vuistregel dat de afstand tussen een windmolen en buisleidingen minimaal gelijk is aan de tiphoogte. Voldoen aan deze adviesafstand lukt niet bij Wind voor Buren. Daarom is nader onderzoek nodig: een kwantitatieve risicoanalyse (QRA). Deze QRA hebben de initiatiefnemers inmiddels in uitvoering. De inschatting is dat QRA geen

belemmeringen oplevert. Mocht dat alsnog wel het geval zijn, dan kan de keuze voor een specifiek windturbintype eraan bijdragen dat er wordt voldaan aan de normen.

Landschap

1. De initiatiefnemers hebben onafhankelijk bureau OVSL een landschappelijke effectbeoordeling laten maken van de windmolens van Wind voor Buren. Deze effectbeoordeling staat op de website, zie <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>. Samengevat komt OVSL tot de volgende conclusies:

- * Over het algemeen is er samenhang tussen de twee windmolens en met name de snelwegen A1 en A35. Daardoor past de opstelling binnen het beleid van de provincie Overijssel en de gemeente Hof van Twente.

- * De windmolens zijn herkenbaar als zelfstandige opstelling.

- * Er is weinig tot geen interferentie met andere hoge objecten.

- * Door de windmolens worden de visuele rust en openheid in de omgeving licht negatief beïnvloed.

- * Het bestaande landschap (begroeiing, bebouwing) heeft veel invloed op mate van zichtbaarheid van de windmolens.

- * Vanuit het noorden (meer waarnemers, opener landschap) zijn de windmolens zichtbaarder dan vanuit het zuiden.

- * Grotere windmolens zijn zichtbaarder dan kleinere windmolens.
- * Grotere windmolens zijn gunstiger dan kleinere windmolens als het gaat om visuele rust (grotere windmolens draaien langzamer).

2. OVSL geeft in de landschappelijke effectbeoordeling enkele adviezen. Hieronder staan deze onderstreept en daaronder staat in cursieve tekst hoe Wind voor Buren hiermee omgaat.

Kleinere windmolens zijn positiever voor

zichtbaarheid, maar grotere windmolens zijn positiever voor visuele rust

Zoals gemeld in het hoofdstuk 'Kerngegevens van Wind voor Buren' is het zonder grote veranderingen in marktomstandigheden of overheidsbeleid zeer waarschijnlijk dat de initiatiefnemers kiezen voor een windmolentype met afmetingen aan de bovenkant van de

eerder toegelichte bandbreedte voor Wind voor Buren. Dat zijn grotere windmolens. Doordat deze langzamer draaien, zijn deze visueel rustiger dan kleinere windmolens, maar wel beter zichtbaar. Gezien de marktomstandigheden en het overheidsbeleid zijn kleinere windmolens echter geen optie. Daar staat tegenover dat de grotere windmolens veel meer duurzame elektriciteit opwekken. Door te kiezen voor moderne windmolens, wordt met hetzelfde aantal windmolens een groter deel van de duurzaamheidsdoelstellingen gerealiseerd. Dat draagt er ook aan bij dat er in totaal in de gemeente en Twente uiteindelijk minder windmolens en andere duurzame energieprojecten nodig zijn om Hof van Twente energieneutraal te maken en te voldoen aan de doelstellingen van de RES Twente. Wat betreft de initiatiefnemers zijn de voordelen van grotere windmolens daarmee groter dan het nadeel van betere zichtbaarheid.

Vastbrandende obstakelverlichting zorgt voor rustiger beeld in de nacht

Zoals gemeld in het proces met de omgeving (in bijeenkomst 6 op 28 april 2021) hebben initiatiefnemers toegezegd de ontwikkelingen rond naderingsdetectie nauwlettend te volgen. Deze techniek maakt het mogelijk de obstakelverlichting in de avond en nacht standaard uit te zetten en de lampen pas aan te laten gaan als een luchtvaartvoertuig binnen enkele kilometers van de windmolens is. De verwachting is dat hierdoor de rode lampen het overgrote deel van de avonden en nachten in een jaar niet branden. Daarmee verdwijnt dit effect op het landschap vrijwel geheel. Inmiddels mag deze techniek in Nederland worden toegepast en initiatiefnemers zeggen toe deze techniek toe te passen bij Wind voor Buren.

Afstemming met mogelijke initiatieven langs de A1 in Hengelo is van belang

Initiatiefnemers zijn bereid hun bijdrage te leveren aan afstemming met mogelijke initiatieven langs de A1 in de gemeente Hengelo. Zij gaan hierover graag in gesprek met het bevoegd gezag en eventueel andere relevante overheden zoals de gemeenten Hof van Twente, Borne en Hengelo.

Hoe meer beide windmolens parallel aan de snelweg worden geplaatst, hoe beter

In de afweging tussen technische mogelijkheden, wettelijke beperkingen en wensen vanuit de omgeving zijn beide windmolens nu zo dicht mogelijk bij en daarmee parallel aan de snelweg beoogd.

Realiseer zo min mogelijk verharding rond de windmolens en sluit aan op of versterk het bestaande landschap

In de verdere uitvoering houden initiatiefnemers hier rekening mee.

3. In de Beleidsnota grootschalige duurzame energiebronnen van de gemeente Hof van Twente staan eisen en wensen op het gebied van landschap. Hieronder staan deze onderstreept en daaronder staat in cursieve tekst hoe Wind voor Buren hieraan voldoet.

Stel visualisaties ter beschikking aan inwoners van de gemeente Hof van Twente

Vanaf de eerste bekendmaking van het idee voor deze windmolens zetten de initiatiefnemers het visualisatieprogramma Windplanner hiervoor in en delen dit met de omgeving. Dat is onder andere gebeurd op de volgende momenten:

- Bijeenkomst met direct omwonenden op 1 november 2017.
- Openbare inloopbijeenkomst op 21 november 2017.
- Bij ruim 30 omwonenden thuis, met visualisaties vanaf hun huis, eind 2017 – begin 2018.

- Vanaf begin 2018 via de Veelgestelde vragen op de website:

<https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/veelgestelde-vragen/>

- In bijeenkomst 5 van het proces met de omgeving op 23 maart 2021 die voor alle belangstellenden was te volgen. Zie verslag en informatie van deze bijeenkomst op:

<https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>

Alleen enkelvoudige lijnopstellingen, graag langs bestaande lijnen (infrastructuur)

Wind voor Buren bestaat uit een enkelvoudige lijn en sluit aan op grootschalige infrastructuur (de snelwegen A1 en A35 en met name het knooppunt Buren van deze beide snelwegen).

Door clustering kunnen veel windmolens in een relatief klein gebied worden geplaatst

Het plangebied van Wind voor Buren wordt met twee moderne windmolens optimaal ingevuld. Door clustering met de zoekgebieden in Hengelo kan een cluster van vier windmolens in een beperkt, maar samenhangend gebied ontstaan. Meer hierover in het hoofdstuk 'Provinciale en regionale samenhang'.

Een cluster kan punten zoals verkeersplein of industrieterrein markeren

Doordat Wind voor Buren pal naast knooppunt Buren staat in de snelwegen A1 en A35, wordt dit verkeersplein gemarkeerd. OVSL concludeert ook dat de samenhang met de snelwegen er in deze opstelling is.

Na exploitatieperiode moeten windmolens worden verwijderd

Daar zijn de initiatiefnemers mee akkoord en zij zijn bereid dit vast te leggen in een anterieure overeenkomst met het bevoegd gezag.

Aandacht voor inpassing op maaiveldniveau

In de nadere uitwerking van het initiatief wordt hier waar mogelijk rekening mee gehouden.

Een Life Cycle Assesment is verplicht

Na een positief besluit op het principeverzoek zullen de initiatiefnemers bij de aanvraag omgevingsvergunning een Life Cycle Assesment aanleveren.

Radarverstoring

1. De initiatiefnemers hebben onafhankelijk instituut TNO gevraagd een onderzoek te doen naar de mate waarin de beoogde windmolens militaire radarsystemen verstoren. Uit dit onderzoek blijkt dat de beoogde windmolens voldoen aan de normen die golden op het moment dat het onderzoek werd uitgevoerd. Dit onderzoek staat op de website, zie <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>.

Ecologie

1. De initiatiefnemers hebben onafhankelijk bureau Silvavir een quick scan ecologie laten uitvoeren. Deze quick scan staat op de website, zie <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>. De quick scan levert een aantal aandachtspunten op, maar ecologisch vervolgonderzoek is noodzakelijk. Dat vervolgonderzoek laten de initiatiefnemers uitvoeren na een positief besluit op dit principeverzoek.
2. De quick scan leverde samengevat de volgende resultaten op:

Planten

Er zijn geen beschermde soorten ontdekt, maar dit blijft een aandachtspunt bij de aanleg van wegen ten behoeve van de windmolens.

Zoogdieren

De verblijfplaatsen van bunzing en wezel in de directe omgeving van de windmolens kunnen negatief worden beïnvloed.

Vleermuizen

Bij de westelijke windmolen is kans op versterking van een verblijfplaats (als er bomenkap voor de bouw nodig is) en er is kans op aanvaringslachtoffers. Nader onderzoek naar de kans op vleermuisslachtoffers aan de hand van een specifiekere windmolen is nodig.

Vogels

Er is kans op lokale versterking van nesten in de directe omgeving. Als er wordt gebouwd in het broedseizoen, is dit een aandachtspunt. Vogels kunnen uitwijken naar een groot overig foerageergebied in de omgeving, daardoor hebben de windmolens geen permanent effect op functioneel leefgebied. Nader onderzoek naar roofvogels en routes van andere soorten tussen verblijf- en foerageergebied is nodig.

Reptielen en amfibieën

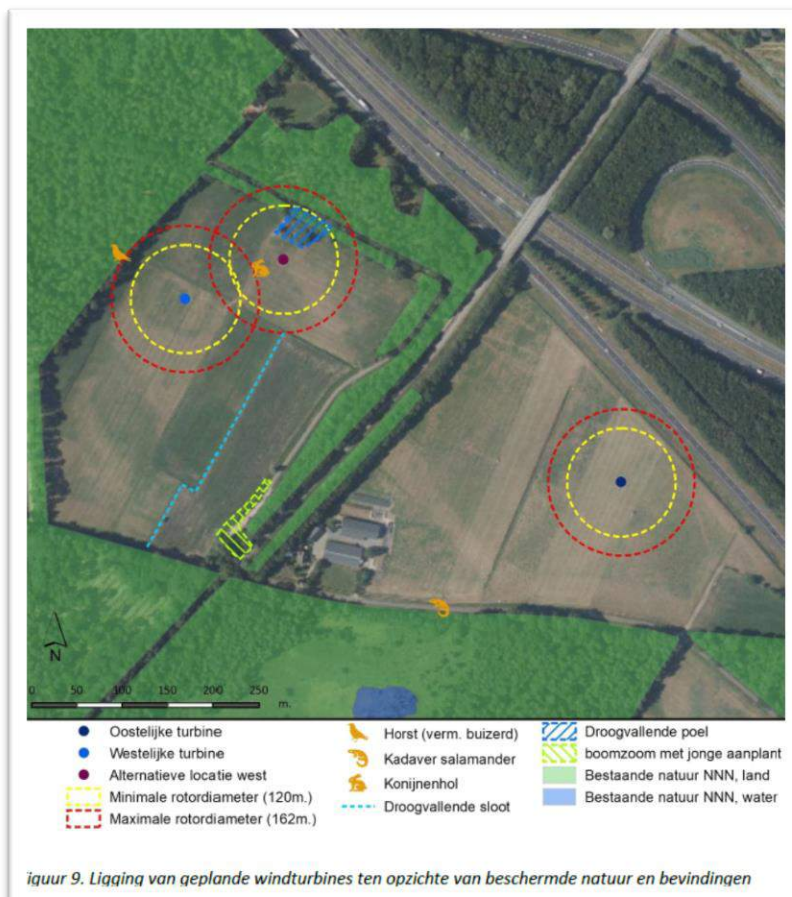
De omgeving van de windmolens is niet aantrekkelijk voor reptielen en amfibieën doordat het grasland is. Er is hoogstens een tijdelijk negatief effect tijdens de bouw mogelijk.

Insecten

Er is hoogstens een tijdelijk effect tijdens de bouw mogelijk (eventuele bomenkap, mogelijke tijdelijke effecten op de pool langs Veldweg).

Natuurgebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000gebied is het Lonnekermeer op 7 kilometer afstand. Een direct effect op Natura 2000 is er niet. Indirect is er effect mogelijk als bijvoorbeeld vogels en vleermuizen uit dat gebied slachtoffer worden, maar die kans lijkt uitgesloten. Er is geen effect te verwachten op de belangrijke vogelgebieden Sallandse Heuvelrug en

Engbertsdijkvenen. Er is geen toename van stikstof in Natura 2000 als gevolg van de windmolens.

3. In de quick scan staan samengevat de volgende conclusies en aanbevelingen:

Algemeen

Geef dieren de kans voorafgaand aan de bouw het gebied te verlaten of verplaats ze. Probeer zoveel mogelijk bomen te behouden. Als kap nodig is, onderzoek dan wanneer en hoe dat het beste kan.

Planten

Als de exacte locatie van de wegen bekend is, kijk op die locaties dan specifiek naar beschermde soorten.

Zoogdieren

Nader onderzoek naar bunzing, wezel en hermelijn en wat de impact van de werkzaamheden daarop is, is noodzakelijk.

Vleermuizen

Nader onderzoek naar verblijfplaatsen rondom (bouw)wegen is noodzakelijk. Nader onderzoek naar verblijf- en foerageerplaatsen nabij de westelijke windmolen is noodzakelijk. Als er bomenkap nodig is, kijk dan goed naar eventuele verblijfplaatsen. Onderzoek de potentiële slachtoffers door de draaiende windmolens.

Vogels

Bouw de windmolens buiten het broedseizoen of voorkom tijdelijk dat vogels hier broeden. Onderzoek naar de kans op aanvaringslachtoffers voor met name roofvogels, trekvogels en broedvogels is noodzakelijk. Nader onderzoek naar beschermde nesten in bomen rond plangebied is noodzakelijk.

Reptielen en amfibieën

Aanleg van de windmolens in de periode november tot en met februari en april tot en met juni is geen risico. Indien werkzaamheden in een andere periode worden uitgevoerd, dient een scherm te worden geplaatst aan de zuidkant van de Veldweg om verkeerslachtoffers te voorkomen. Bij de westelijke windmolen in de beoogde positie is deze maatregel niet nodig.

Insecten

Laat de drooggevallen poel bij de westelijke windmolen zoveel mogelijk ongemoeid.

Natuurgebieden

Nader onderzoek naar mogelijke effecten op omliggend NNN-gebied, met name bij de westelijke windmolen, is nodig.

Bouw

Maak de bouwwegen zo kort mogelijk. Laat deze bij de westelijke windmolen aansluiten op het punt van de Veldweg / Deldensestraat, want daar staan de minste bomen. Het advies is de werkzaamheden te laten uitvoeren onder ecologische begeleiding.

- Tijdens bijeenkomst 5 van het proces met de omgeving (23 maart 2021) is de quick scan besproken. Vanuit de omgeving kwamen de volgende suggesties voor het ecologisch vervolgonderzoek:
  - * Neem het effect op de reeën mee in het vervolgonderzoek.
  - * Neem het Burenseveld mee in het vervolgonderzoek.
  - * Neem het retentiegebied met vogels aan de noordkant van de A35 mee in het vervolgonderzoek.
- De genoemde conclusies en aanbevelingen betreffen de initiatiefnemers bij het ecologisch vervolgonderzoek en de bouwwerkzaamheden. Initiatiefnemers zullen een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aanvragen voor Wind voor Buren.

Planschade

- Initiatiefnemers hebben ter indicatie een globale planschaderisicoanalyse laten opstellen, met name in reactie op de omgeving die aangaf over dit onderwerp te willen spreken. De hoofdconclusie is dat de planschade naar verwachting acceptabel is. De planschaderisicoanalyse staat op de website, zie <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>. Initiatiefnemers zijn bereid met het bevoegd gezag middels een anterieure overeenkomst afspraken te maken over de vergoeding van onherroepelijk toegekende planschade.

Afstand tot windturbine		procenten	Planschade
1.100 en verder		Zeer licht	< 2%
1.100 m - 750 m	Licht tot	zwaar	0%-5%
750 m – 300 m	Zwaar tot	bovenmatig	5%-10%
300 m – 0 m	Bovenmatig		>10%

Logboek communicatie en participatie

Inleiding

Het centrale uitgangspunt van de initiatiefnemers is dat de omgeving vanaf het begin de mogelijkheid heeft om betrokken te zijn bij Wind voor Buren. Vanaf eind 2017 hebben de initiatiefnemers hiervoor veel acties ondernomen op het gebied van communicatie en participatie. Dit hoofdstuk doet in chronologische orde verslag van deze acties. Dit is een samenvatting op hoofdlijnen. Voor relevante gedetailleerdere informatie over bepaalde acties wordt in dit hoofdstuk verwezen naar bijvoorbeeld verslagen van bijeenkomsten.

Overzicht van stakeholders

Als eerste stap maakten de initiatiefnemers in 2017 een overzicht van stakeholders in de omgeving. Dit overzicht is als bijlage bij dit plan gevoegd. Deze stakeholders zijn door de initiatiefnemers benaderd over het initiatief en uitgenodigd hier bij betrokken te zijn. Verderop in dit hoofdstuk blijkt uit de uitgevoerde acties hoe en wanneer welke stakeholders zijn betrokken.

Communicatiemiddelen

Na dit overzicht van stakeholders bepaalden de initiatiefnemers welke communicatiemiddelen zij inzetten om de stakeholders zo goed mogelijk te bereiken. Dat zijn de volgende communicatiemiddelen geworden:

- Projectwebsite www.windvoorburen.nl
Nieuws, informatie over het initiatief, de initiatiefnemers, windmolens en effecten van windmolens op de omgeving.
- E-mailadres info@windvoorburen.nl
- Digitale nieuwsbrief
Per mail, aanmelden via website (stand van zaken begin 2022: ruim 400 abonnees).
- Brieven huis aan huis
- Persberichten
- Openbare informatie- en inloopbijeenkomsten
- Persoonlijke gesprekken
- Visualisatieprogramma Windplanner
Dit wordt ingezet zowel voor informatie- en inloopbijeenkomsten als in persoonlijke gesprekken. Hiermee kunnen ook visualisaties op maat worden gemaakt, bijvoorbeeld rondom de woningen van omwonenden. Dit helpt om tastbaar te maken wat de omgeving kan verwachten als er een windmolen staat en geeft een reëel beeld.

Per communicatiemoment bepalen de initiatiefnemers welke communicatiemiddelen het beste kunnen worden ingezet. Bij de communicatie wordt de volgende stelregel gehanteerd:

De omgeving wordt zoveel mogelijk geïnformeerd over wat er staat te gebeuren en niet als het reeds is gebeurd.

Deze stelregel draagt eraan bij dat de omgeving in een vroegtijdig stadium wordt betrokken bij Wind voor Buren en zodoende inbreng kan hebben. Deze stijl van communiceren wordt tevens toegepast bij de bouw en exploitatie van de twee windmolens.

Overzicht contactmomenten omgeving - initiatiefnemers Wind voor Buren

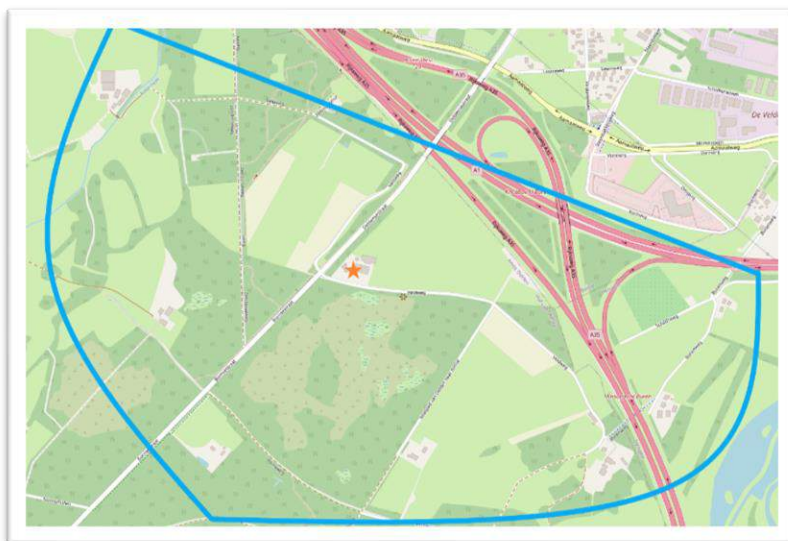
Hieronder volgt een chronologisch overzicht van de acties van de initiatiefnemers sinds eind 2017 om de omgeving te betrekken bij Wind voor Buren. Dit overzicht toont de belangrijkste contactmomenten met de omgeving. Aanvullend op dit overzicht hebben de initiatiefnemers enkele honderden contactmomenten gehad met omwonenden, organisaties en andere stakeholders. Dit waren onder andere contactmomenten per e-mail (vragen of opmerkingen vanuit de omgeving) of informele gesprekken (bijvoorbeeld voorbijgangers die Bert en Annemarie Kirsten spontaan aanspraken). Daarnaast stonden er de afgelopen jaren ook meerdere publicaties in lokale en regionale media over Wind voor Buren. Uit oogpunt van leesbaarheid staan niet al deze één op één-mails, informele contactmomenten en publicaties in de pers in het overzicht. Als hierover meer informatie gewenst is, kan hiervoor contact worden opgenomen met de initiatiefnemers.

Proces met groep omwonenden: eerst contact met de groep, daarna extern communiceren

Een belangrijk onderdeel van het betrekken van de omgeving vormt het proces met een groep omwonenden (het destijds zo genoemde participatieproces). Onder begeleiding van onafhankelijke procesbegeleiders hebben omwonenden en initiatiefnemers in een serie bijeenkomsten tussen augustus 2020 en juni 2021 de onderzoeken uitgevoerd en besproken die nodig zijn om een omgevingsvergunning voor windmolens te kunnen aanvragen. Zo konden de omwonenden op gestructureerde wijze betrokken zijn bij het maken van een concreet plan voor de twee windmolens die de initiatiefnemers beogen. In het overzicht wordt meer toegelicht op dit proces. Het overzicht hiervan is ook op hoofdlijnen, maar belangrijk is dat de externe communicatie hierover (veelal via de website en nieuwsbrief) altijd vooraf werd gegaan door direct contact en overleg met de deelnemers aan het proces. Dit contact met de deelnemers lag met name bij de procesbegeleiders en deels bij de initiatiefnemers (bijvoorbeeld aanleveren van inhoudelijke informatie). De initiatiefnemers stemden dit wel eerst af met de procesbegeleiders. Aan het eind van dit logboek wordt samengevat welke invloed dit heeft gehad op het plan waarvoor dit principeverzoek is ingediend.

- **1 november 2017: bijeenkomst met buren uit noaberschap en bezoek aan gezinshuis**

Bert en Annemarie Kirsten wonen in een noaberschap: een van vroeger uit hechte buurt. Met negen gezinnen (wonend binnen het blauw omliggende gebied op onderstaande plattegrond met de oranje ster op het adres van Bert en Annemarie) hebben Bert en Annemarie veel contact en daarom worden deze gezinnen als eerste geïnformeerd over het idee voor twee windmolens. Bert en Annemarie gaan de buren persoonlijk langs om eerste

informatie te geven en vooral om ze uit te nodigen voor een gezamenlijke bijeenkomst op 1 november 2017 bij Bert en Annemarie thuis. Bij deze bijeenkomst zijn ook Buren Energie (toen nog stichting Borne Energie) en Pure Energie aanwezig. In deze bijeenkomst is het idee verder toegelicht (zoals stand van zaken, samenwerking tussen initiatiefnemers, beoogde vervolgstappen) en is er ruimte voor gesprek met elkaar. De omwonenden stellen verschillende vragen,

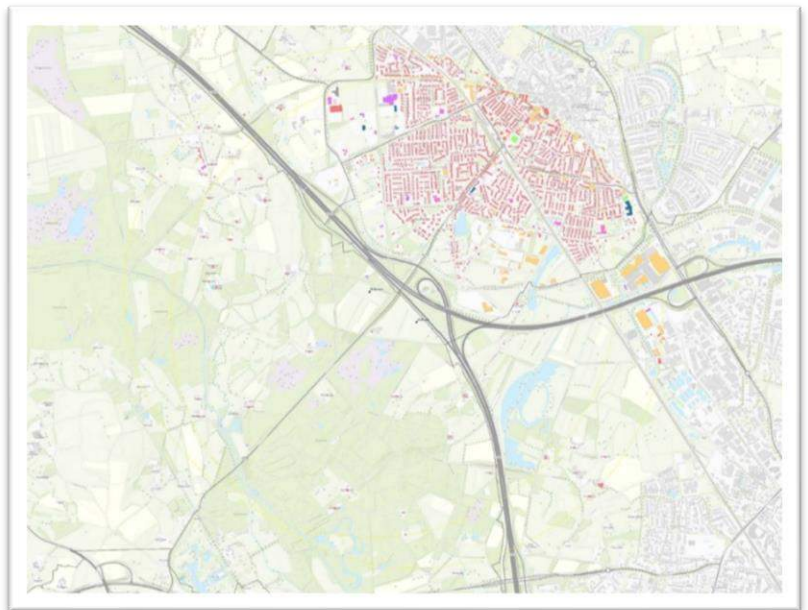
zowel over de techniek als effecten van windmolens op de omgeving. Ook geven de omwonenden aan wat zij van het idee vinden. Hierin zitten belangrijke aandachtspunten

voor het verdere proces. Meer informatie hierover staat in de aantekeningen van de initiatiefnemers van deze bijeenkomst. Dat document is als bijlage aan dit plan toegevoegd.

Op 1 november 2017 zijn Annemarie Kristen en Matthijs Oppenhuizen (van Pure Energie) ook naar gezinshuis Oostenwind in Borne gegaan, omdat het gezinshuis zich op relatief korte afstand van de beoogde positie van de westelijke windmolen bevindt en een bijzondere doelgroep huisvest. Toegelicht wordt wat het idee is, de stand van zaken en vervolgacties. Vanuit het gezinshuis wordt met name op het aspect geluid gewezen. De kinderen die er wonen, zijn door hun problematiek gevoelig voor geluid en meer geluid dan de bestaande snelweg veroorzaakt is daardoor niet gewenst, zo wordt in het gesprek aangegeven. Dus is de vraag wat de windmolens daarin gaan betekenen. Dit signaal nemen de initiatiefnemers mee als aandachtspunt voor eventuele vervolgstappen.

- **3 november 2017: brief aan alle adressen binnen 1500 meter**

Op 3 november 2017 ontvangen alle adressen binnen 1500 meter een brief van de initiatiefnemers. Dit zijn circa 2200 adressen (met kleuren gearceerd op bijgaande plattegrond). Hierin staat informatie over het idee, de initiatiefnemers, de stand van zaken en een uitnodiging voor een inloopmiddag en -avond op 21 november 2017. Deze brief is als bijlage toegevoegd aan dit project- en participatieplan.

- **3 november 2017: mail aan alle maatschappelijke organisaties uit stakeholdersoverzicht**

Op 3 november 2017 ontvangen alle maatschappelijke organisaties uit het stakeholdersoverzicht een e-mail met dezelfde informatie als in de brief aan de adressen binnen 1500 meter. Deze organisaties worden uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst op 15 november 2017 op de boerderij van Bert en Annemarie.

- **4 november 2017: persbericht naar alle media uit stakeholdersoverzicht**

Op 4 november 2017 ontvangen alle media uit het stakeholdersoverzicht een persbericht over Wind voor Buren. Hierin staat vrijwel dezelfde informatie als in de brief aan de adressen binnen 1500 meter. Het persbericht is als bijlage toegevoegd aan dit plan.

- **15 november 2017: bijeenkomst voor maatschappelijke organisaties**

Circa veertig vertegenwoordigers van verschillende maatschappelijke organisaties zijn aanwezig op een bijeenkomst op de boerderij van Bert en Annemarie. In deze bijeenkomst is het idee verder toegelicht en is er ruimte voor gesprek met elkaar. De aanwezigen stellen verschillende vragen, zowel over de techniek als effecten van windmolens op de omgeving. Ook geven verschillende aanwezigen aan wat zij van het idee vinden. Hierin zitten belangrijke

aandachtspunten voor het verdere proces. Meer informatie hierover staat in het verslag van deze bijeenkomst dat als bijlage aan dit plan toegevoegd.

- **21 november 2017: openbare inloopmiddag- en avond**

Op 21 november 2017 is in café Platenkamp in Borne van 15.00 tot 21.00 uur een inloopmiddag en -avond. Bezoekers

kunnen in gesprek met de initiatiefnemers, meer informatie krijgen over windmolens en effecten daarvan op de omgeving, hun vragen stellen en visualisaties van de beoogde windmolens bekijken. Ruim 100 inwoners uit de omgeving bezoeken deze inloopmiddag en -avond. De vragen en opmerkingen zijn uiteenlopend: van kritisch tot enthousiast en alles

wat daar tussen zit. Veel vragen en opmerkingen gaan over de techniek van windmolens en de effecten van windmolens op de omgeving. Dit is voor de initiatiefnemers waardevolle inbreng voor het vervolgproces. Met meerdere inwoners wordt afgesproken om vanaf hun

woning visualisaties te maken van de windmolens, bijvoorbeeld bezien vanuit de achtertuin. Op 22 november 2017 staat over deze inloopmiddag en -avond een artikel in Tubantia (zie kopie hiernaast).

Plan voor twee windmolens op het erf leidt tot gruwel én begrip

Van positieve belangstelling tot 'als zo er komen, zaag ik zo om'. De twee windmolens aan de Voldweg staan er nog lang niet, maar houden de gemeederen op de grens tussen de Hof van Twente en Borne toch al bezig.

André Scheffers
Borne

„Dit is ook de bedoeling van deze inloopdag”, benadrukken de initiatiefnemers Bert en Annemarie Krisen. Er is deze hele dinsdag veel belangstelling voor het plan van agrarisch ondernemer Krisen. Twee windmolens bij hun bedrijf aan de Voldweg in Ambt Delden, ze hebben het oude plan van 2010 weer tevoorschijn gehaald. Toen was het nog te vroeg. Anno 2017 willen Bert en Annemarie Krisen er serieus werk van ma-

ken. Nou kun je er van alles van vinden, maar niet dat het stel de omgeving de stuipen op het lijf jaagt door plomperloren twee grote windmolens in de weide achter de boerderij te plaatsen. Ze willen de weg naar hun doel zorgvuldig plaveien. Te beginnen met de inloopdag voor omwonenden. De reacties laten zich raden: van gematigd positief tot grote weerstand. Hoe de twee windmolens eruit zien, hoe hoog ze worden, hoe het verdienmodel in elkaar steekt en wat de mogelijkheden van participatie in dit project zijn,

al die vragen kunnen nog niet beantwoord worden en dat is een bewuste keuze. „We willen volledig transparant zijn en de omgeving vanaf het allereerste moment bij het project betrekken.”

Jons van Dijk en Roelof Jan Naaktgeboren denken namens Borne Energie mee met de Krisens. „Er zijn voors en tegens. Je moet mensen hier niet mee overvallen en daarom is gekozen voor een zorgvuldige route. In principe kunnen deze molens er in 2020 staan.” Als het aan enkele andere bureaus aan de andere kant van de aarabaan ligt, komen ze er nooit. „We hebben het dakvolzonnepanelen liggen en het is niet tevoorschijn van de slagschaduw van de propellers doet. Bovendien vrezen we waardevermindering van onze woning en dreigt er op zo'n korte afstand geluidsoverlast.”

Gemengde reacties tijdens inloopdag over twee windmolens

- **24 november 2017: nieuwsbrief 1**

Nieuwsbrief 1 wordt verstuurd, met daarin onder andere toelichting op de vervolgstappen die worden gezet. Deze

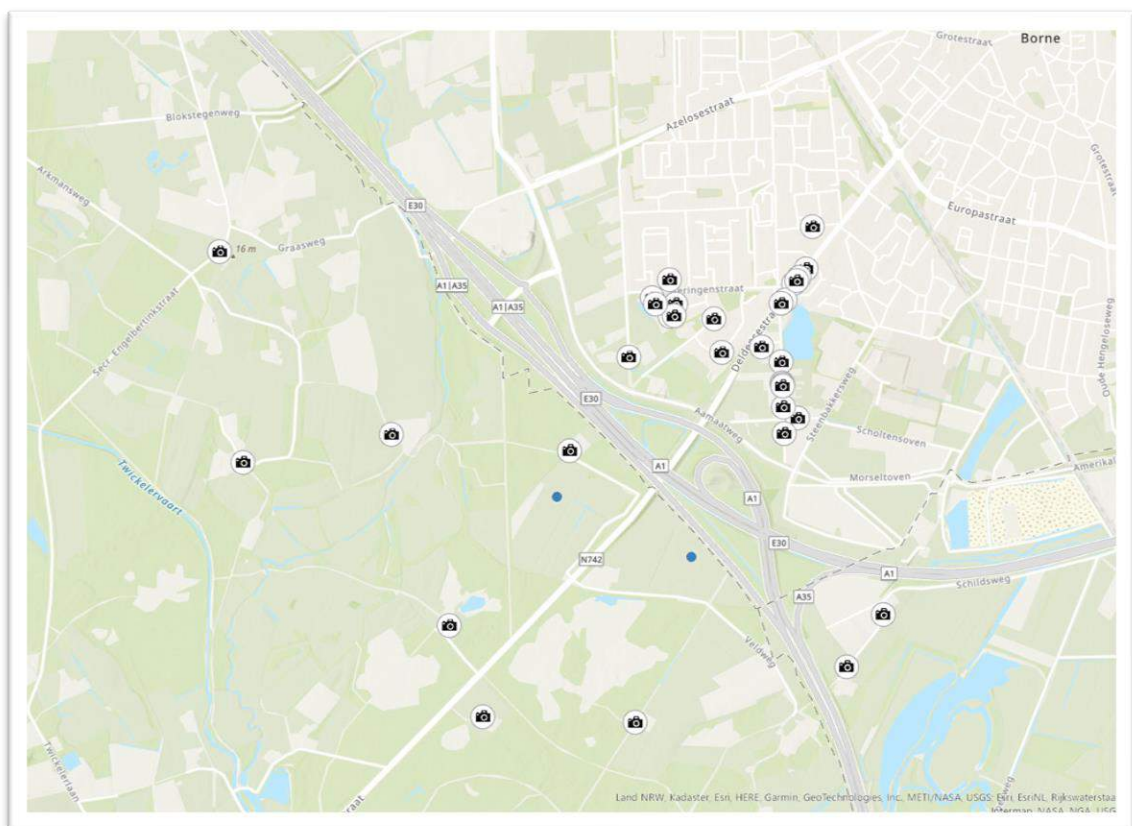
nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/korte-terugblik-op-afgelopen-weken/>.

- **Eind november 2017 – mei 2018: gesprekken met organisaties en ruim dertig omwonenden**

In deze periode zijn bij ruim dertig omwonenden visualisaties thuis gemaakt, vanaf de plek rondom huis die zij willen. Tijdens het maken van deze visualisaties is uiteraard ook verder gesproken over de twee beoogde windmolens. Veel omwonenden hebben vragen over hoe windmolens werken en wat de effecten van de windmolens op de omgeving zijn (met name zicht, geluid en slagschaduw). De visualisaties worden over het algemeen goed ontvangen, in de zin dat ze omwonenden helpen letterlijk een beeld te vormen van windmolens op de beoogde posities. De meningen van omwonenden over het initiatief zijn uiteenlopend: van positief of neutraal tot (zeer) kritisch. De een wil graag eerst meer informatie, de ander is bezorgd maar kan ermee leven als hij/zij geen hinder van de windmolens ervaart. Maar er zijn ook omwonenden die de windmolens onder geen beding willen (vanwege zorgen over

effect op het landschap, zorgen over hinder of niet willen dat de leefomgeving verder verandert na de aanleg van bijvoorbeeld wegen en woningen in de afgelopen decennia). Tegelijkertijd zijn er ook omwonenden geïnteresseerd in financiële participatie. De gesprekken verlopen over het algemeen rustig en open, er worden goede inhoudelijke gesprekken gevoerd. Deze gesprekken leveren waardevolle informatie op voor de initiatiefnemers voor het vervolgproces. Meerdere omwonenden geven aan in elk geval de openheid van de initiatiefnemers en de stijl van communiceren te waarderen, en de beweegredenen van de initiatiefnemers te begrijpen – hoewel dat niet automatisch betekent dat deze omwonenden de komst van de windmolens toejuichen. Initiatiefnemers denken op dit moment aan een vervolgproces met werkgroepen en dit idee wordt met een aantal omwonenden besproken als het gesprek daartoe aanleiding geeft. Meerdere omwonenden vinden dit in beginsel een goed idee.

Op onderstaande plattegrond staan de adressen aangegeven waar bij omwonenden in deze periode visualisaties zijn gemaakt.

Verder is er eind december 2017 een gesprek tussen Bert en Annemarie Kristen en enkele direct omwonenden uit Borne die zij reeds persoonlijk goed kennen. De omwonenden uiten hun zorgen over de hinder die zij van de windmolens verwachten en dat zij daarom tegen dit idee zijn. Het voorstel van de initiatiefnemers om samen verder uit te zoeken wat het effect van de windmolens op de omgeving is, wijzen zij in dat gesprek in eerste instantie af. Ook is in deze periode gesproken met meerdere maatschappelijke organisaties: Natuur en Milieu Overijssel, woningcorporatie Welbions, stichting Twickel (in persoon van de rentmeester en overigens reeds in november 2016 spraken Bert en Annemarie Kristen in vertrouwen voor het eerst met de toenmalige rentmeester en adjunct-rentmeester van stichting Twickel over hun wens hun bedrijf met windmolens te verbreden), bestuursleden van de HH. Jacobus en Johannes parochie (vanwege een perceel van de parochie aan de Veldovenweg), scouting Twickel, gezinshuis Oostenwind, wijkorganisatie Letterveld-Kerkedennen, bewonersorganisatie Akker en Warande, Vereniging Vrienden van Twickel,

Platform Buurtschappen Hof van Twente, politiehondenvereniging Speur en Verdediger, sporthondenwerkgroep Hof van Twente en buurtschapsvereniging Esbrook. Deze gesprekken verlopen op hoofdlijnen hetzelfde als de gesprekken met de ruim dertig omwonenden, waarbij wel sommige organisaties iets meer op afstand van de materie staan en daardoor eigenlijk geen mening of vragen hebben over Wind voor Buren. Ook zijn er iets meer organisaties dan omwonenden die het in beginsel een goed idee vinden, bijvoorbeeld omdat ze het een zinvolle bijdrage aan de energietransitie vinden. Ook de manier van betrekken van de omgeving kan over het algemeen op waardering rekenen van de organisaties, al zijn er zeker organisaties die bijvoorbeeld vanuit landschappelijk oogpunt of zorgen over effect op hun organisatie kritisch staan tegenover het initiatief. Dit laatste geldt met name voor stichting Twickel, scouting Twickel en gezinshuis Oostenwind.

- **4 januari 2018: nieuwsbrief 2**

Nieuwsbrief 2 wordt verstuurd. Hierin wordt een excursie naar windmolens door wijkorganisatie Letterveld – Kerkedennen aangekondigd en een excursie die de initiatiefnemers zelf willen organiseren. Verder wordt gemeld dat er visualisaties worden gemaakt bij mensen thuis en dat de initiatiefnemers nadenken hoe het vervolgproces in te steken. Deze nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/excursie-en-stand-van-zaken/>.

- **10 januari: excursie van wijkorganisatie Letterveld-Kerkedennen**

Wijkorganisatie Letterveld – Kerkedennen organiseert een excursie naar windmolens bij Aalten. Aanleiding hiervoor waren vragen en zorgen over windmolens van inwoners die bij de wijkorganisatie werden geuit. Een volle bus inwoners en politici ging zo op pad.

Verschillende media publiceren hierover.

Het artikel op Borne Boeit:

<https://www.borneboeit.nl/58776/nieuws/voor-en-tegenstanders-beleven-windmolens>.

Het artikel van Tubantia:

<https://www.tubantia.nl/borne/tripje-naar-aaltense-windmolens-verhelderend-voor-bornenaren~a147ace1/>

Het artikel van RTV Oost:

<https://www.rtvoost.nl/nieuws/283542/Delegatie-Borne-gaat-op-windmolen-excursie>

- **13 januari 2018: eerste opzet vervolgproces gedeeld met stakeholders**

De initiatiefnemers hebben een opzet voor een vervolgproces bedacht. Het idee is om werkgroepen in te richten voor inwoners en maatschappelijke organisaties. Het doel is via deze werkgroepen met de omgeving uit te zoeken of twee windmolens bij knooppunt Buren mogelijk zijn, om goed en compleet in beeld te brengen hoe hier door zoveel mogelijk stakeholders over wordt gedacht en hoe stakeholders kunnen participeren mocht het idee tot uitvoering kunnen worden gebracht. Als uit dit proces blijkt dat het kan, wordt er een concreet plan ingediend voor de windmolens bij het bevoegd gezag.

Deze opzet is op dit moment nog in concept en wordt daarom ter consultatie gedeeld met de rentmeester van stichting Twickel, bestuursleden van Vrienden van Twickel, de directeur van Natuur en Milieu Overijssel en de directievoorzitter van Rabobank Centraal Twente (die laatste is een goede bekende van Bert en Annemarie en volgt Wind voor Buren met belangstelling). Deze personen worden om feedback op de opzet gevraagd.

- **18 januari 2018: nieuwsbrief 3**

Nieuwsbrief 3 wordt verstuurd. Hierin wordt teruggeblikt op de excursie van 10 januari en wordt aangegeven wat de stand van zaken van is (belangrijkste punt: er wordt gewerkt aan een voorstel voor het vervolgproces). De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/terugblik-op-excursie-en-vervolgproces/>.

- **31 januari 2018: nieuwsbrief 4**

Nieuwsbrief 4 wordt verstuurd. Hierin worden belangstellenden vooral uitgenodigd om mee te gaan op excursie naar windmolens met een tiphoogte van 199,5 meter. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/excursie-naar-windmolens/>.

Er is ook een persbericht verstuurd over deze excursie, van gelijke strekking als de nieuwsbrief. Dit leidt onder andere tot een artikel in Tubantia op 1 februari 2018 (zie kopie van artikel hiernaast) en een artikel op Borne Boeit, zie: <https://www.borneboeit.nl/59597/nieuws/excursie-naar-windmolens-in-duitsland>

- **15 februari 2018: nieuwsbrief 5**

Nieuwsbrief 5 wordt verstuurd. Hierin wordt vooral door de initiatiefnemers gereageerd op anonieme beschuldigingen in een artikel in Tubantia naar aanleiding van de aangekondigde excursie. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/bericht-over-excursie-naar-windmolens/>

- **9 maart 2018: excursie naar windmolens in Duitsland**

Ruim 60 mensen gaan mee op de excursie naar windmolens in Duitsland. Borne Boeit plaatst hierover een artikel (<https://www.borneboeit.nl/60863/nieuws/windmolens-in-steinfurt-maken-indruk>) en RTV Borne maakt een reportage (https://www.youtube.com/watch?v=WZ4OodG_G8).

- **14 maart 2018: nieuwsbrief 6**

Nieuwsbrief 6 wordt verstuurd. Er wordt kort teruggeblikt op de excursie (inclusief inhoudelijke toelichting naar aanleiding van gehoorde vragen en opmerkingen), aangegeven

welke rode draad de initiatiefnemers opmaken uit de reacties uit de omgeving, informatie gegeven over financiële participatie en het omgevingsfonds en er wordt eerste informatie gedeeld over het door de initiatiefnemers bedachte vervolgproces om samen met de omgeving onderzoek te doen. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/terugblik-op-excursie-en-vervolgproces/>.

- **18 april 2018: opzet vervolgproces gedeeld met omwonenden uit noaberschap**
De initiatiefnemers delen de concept-opzet voor het vervolgproces met werkgroepen per e-mail met de burens van Bert en Annemarie uit de noaberschap. De vraag aan de burens is of zij suggesties, opmerkingen of vragen hebben op deze opzet zodat de opzet eventueel aan de hand daarvan kan worden aangepast. Daarbij wordt een gesprek aangeboden met de burens om dit nader te bespreken en burens worden alvast uitgenodigd deel te nemen aan dit proces, als zij dat willen.
- **19 april 2018: opzet vervolgproces per mail gedeeld met maatschappelijke organisaties**
De maatschappelijke organisaties uit het stakeholdersoverzicht worden – in navolging op de bijeenkomst van 15 november 2017 – uitgenodigd voor een bijeenkomst op 16 mei 2018. Dit gebeurt per mail op 19 april 2018. Deze e-mail is als bijlage aan dit plan toegevoegd. Organisaties krijgen de opzet voor de werkgroepen meegestuurd en de uitnodiging is om deze opzet op 16 mei te bespreken, zodat de opzet eventueel aan de hand van opmerkingen, suggesties of vragen van de organisaties kan worden aangepast.
- **16 mei 2018: bijeenkomst voor maatschappelijke organisaties**
Circa 25 mensen van verschillende organisaties zijn aanwezig op de bijeenkomst. De initiatiefnemers geven een presentatie waarin wordt toegelicht welke stappen zij tot nu toe hebben gezet, wat reacties uit de omgeving zijn en vooral welk vervolgproces zij hebben bedacht. Vervolgens komen vanuit de aanwezigen vragen, opmerkingen en tips voor de initiatiefnemers waarover het gesprek wordt aangegaan. De presentatie van de initiatiefnemers en een verslag van deze bijeenkomst zijn als bijlage toegevoegd aan dit plan.
- **18 mei 2018: nieuwsbrief 7**
Nieuwsbrief 7 wordt verstuurd. In deze nieuwsbrief wordt de opzet voor het vervolgproces gedeeld met de uitnodiging dat mensen hierop reageren en de uitnodiging om mee te doen aan dit proces. Verder wordt verwezen naar 's-Heerenberg waar windmolens op vergelijkbare afstand zal als beoogd bij Wind voor Buren. Dit is een uitvloeisel van de excursie op 9 maart, omdat sommige deelnemers aan de excursie aangaven graag een dergelijke locatie te willen bezoeken. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/idee-voor-vervolgproces-werkgroepen/>.
- **Mei 2018 – april 2019: gesprekken met raadsfracties en wethouders/college B en W**
Bijna een jaar voeren de initiatiefnemers gesprekken met raadsfracties van zowel Hof van Twente als Borne, met de verantwoordelijke wethouders van beide gemeenten en eenmaal met het college van B en W van Hof van Twente. In hoofdlijnen wordt in deze gesprekken toegelicht wat de stand van zaken is van Wind voor Buren en welk vervolgproces is bedacht. Dat is in lijn met de presentatie aan organisaties op 16 mei. Daarbij vragen de initiatiefnemers of de gemeenten steun kunnen uitspreken voor dit proces (zonder steun uit te spreken voor de komst van de windmolens zelf) en of de gemeenten de onafhankelijke procesbegeleiders voor dit proces kunnen faciliteren. Dit zijn intensieve gesprekken. Hoewel er door veel politici op hoofdlijnen positief wordt gereageerd op het beoogde vervolgproces, vinden veel politici het moeilijk om antwoord te geven op de vragen die de initiatiefnemers aan de gemeenten stellen. De gemeenten zoeken naar hun rol in dit proces en vragen zich af of de gemeenten hier überhaupt een rol in moeten spelen.

In deze periode worden ook gesprekken gevoerd met onder anderen inwoners, Natuur en Milieu Overijssel en Welbions. Initiatiefnemers proberen Wind voor Buren in beweging te

houden en ondernemen daarvoor acties (zie verder in dit logboek), maar na enige tijd wordt duidelijk dat de min of meer zoekende gemeenten over hun rol in het voorgestelde proces verdere vervolgstappen voor de initiatiefnemers moeilijker maken.

- **4 juli 2018: nieuwsbrief 8**

Nieuwsbrief 8 wordt verstuurd. Hierin staat een samenvatting van de reacties die de initiatiefnemers hebben gekregen op de opzet voor het proces met de werkgroepen. Een gedetailleerder overzicht hebben de initiatiefnemers beschikbaar, maar verstrekken zij vanwege de privacy van de mensen die hebben gereageerd alleen op aanvraag. Ook wordt in de nieuwsbrief toegelicht dat de initiatiefnemers in gesprek zijn en gaan met gemeenten over steun die de initiatiefnemers vragen voor dit proces. Toegelicht wordt dat de initiatiefnemers deze steun noodzakelijk vinden voordat het proces kan beginnen. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/reacties-op-opzet-werkgroepen-en-vervolg/>

- **14 juli 2018: artikel in Tubantia over proces met werkgroepen**

Nieuwsbrief 7 van 18 mei is aanleiding voor Tubantia om op 14 juli 2018 een artikel te plaatsen over het door de initiatiefnemers voorgestelde vervolgproces met werkgroepen. Zie het artikel hiernaast en hier is het digitaal te lezen: <https://www.tubantia.nl/hof-van-twente/wind-voor-buren-iedereen-meepraten-over-windturbines-langs-a35~a768e247/>.

- **8 september 2018: nieuwsbrief 9**

Nieuwsbrief 9 wordt verstuurd. Hierin wordt gemeld dat er een coöperatie in oprichting is die een van de twee beoogde windmolens gaat exploiteren. Inwoners uit

de omgeving kunnen via lidmaatschap van deze coöperatie mede-eigenaar van deze windmolen worden. Verder wordt toegelicht dat er een omgevingsfonds komt. In de nieuwsbrief staan de initiatiefnemers uitgebreid stil bij het voorgestelde proces met de groepen en met name het verzoek daarvoor aan de gemeenten Hof van Twente en Borne: steun voor het proces en faciliteren van procesbegeleiders. Toegelicht wordt wat precies de vraag is van de initiatiefnemers aan de gemeenten, waarom zij menen dat de gemeenten op basis van eigen beleid positief kunnen reageren op deze vraag en hoe er tot op dat moment wordt gereageerd door de gemeenten (met name gemeente Hof van Twente).

De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/nieuws-over-financiele-participatie-en-vervolgproces/>

- **19 oktober 2018: nieuwsbrief 10**

Nieuwsbrief 10 wordt verstuurd. Daarin staat dat de benodigde stappen voor de coöperatie worden gezet. Er wordt alvast gemeld dat er een informatieavond wordt gehouden over participeren via de coöperatie als de voorbereidingen zijn afgerond. Verder wordt in de nieuwsbrief wederom aandacht besteed aan het voorgestelde proces met de groepen en de vraag die de initiatiefnemers daarover hebben gesteld aan de gemeenten.

Enkele fracties in de gemeenteraad van Hof van Twente stellen daarover vragen aan het college van B en W. Deze schriftelijke vragen worden via de nieuwsbrief gedeeld.

De nieuwsbrief kan hier worden gelezen:

<https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/financiele-participatie-en-vragen-van-raadsfracties/>

- **11 december 2018: nieuwsbrief 11**

Nieuwsbrief 11 wordt verstuurd. De initiatiefnemers geven aan wat hun drijfveren zijn en reageren op enkele reacties en verwijten die publiekelijk worden geuit over hun initiatief en over de initiatiefnemers zelf. Verder heeft het college van B en W van Hof van Twente geantwoord op de vraag van de initiatiefnemers over steun voor het voorgestelde proces. Dit antwoord wordt gedeeld via de nieuwsbrief. De initiatiefnemers geven daarbij aan welke vragen dit antwoord bij hen oproept en dat zij zich beraden op welke volgende stap zij kunnen zetten. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen:

<https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/beraden-op-vervolgstappen-voor-wind-voor-buren/>

- **11 januari 2019: telefonisch contact met gezinshuis Oostenwind**

De initiatiefnemers nemen contact op met gezinshuis Oostenwind, omdat het gezinshuis kort daarvoor in een publicatie van RTV Oost zorgen uit over het vermeende effect van de windmolens op de kinderen in het gezinshuis. De initiatiefnemers geven aan begrip te hebben voor deze zorgen, zoals dit in eerdere gesprekken ook is aangegeven.

In januari 2018 was er een gesprek tussen gezinshuis en initiatiefnemers. Rond die periode ontstond bij de initiatiefnemers het eerste idee voor het proces met de groepen. In dat gesprek in januari 2018 is dit idee voor de groepen geopperd bij het gezinshuis en aangeboden om via een dergelijk proces samen antwoord te zoeken op de vraag welke effecten de windmolens kunnen hebben op de kinderen. Het gezinshuis was daar toen terughoudend in, omdat het met name belangrijk is rust rond de kinderen te houden en deelname aan een dergelijke publiekelijk proces die rust kan verstoren. De initiatiefnemers hebben in dat gesprek in januari 2018 aangegeven dat het wat hen betreft ook een optie is om dit apart te doen van het proces met de groepen, dus één op één tussen gezinshuis, expert(s) en initiatiefnemers. In het telefoongesprek van 11 januari 2019 herhalen de initiatiefnemers deze suggestie, dit blijft wat hen betreft mogelijk.

Het gezinshuis stelt daarop ervan overtuigd te zijn dat de windmolens en het gezinshuis onverenigbaar zijn. Een dergelijk gezamenlijk proces ziet het gezinshuis daarom niet zitten. Het gezinshuis zegt dat de initiatiefnemers aan zet zijn om aan te tonen dat het wél verenigbaar zou zijn, bijvoorbeeld via een deskundige die dit zegt. Het gezinshuis zou daarover dan eventueel bijvoorbeeld met een dergelijke deskundige in discussie willen. Ook spreekt het gezinshuis uit dat het denkt dat de initiatiefnemers een concreter plan hebben dan zij zeggen en dat zij vinden dat de initiatiefnemers niet luisteren naar de omgeving. Dat is op dat moment de situatie tussen gezinshuis en initiatiefnemers.

- **26 februari 2019: nieuwsbrief 12**

Nieuwsbrief 12 wordt verstuurd. Hierin wordt gemeld dat coöperatie Buren Energie is opgericht (foto: bestuursleden tekenen voor de oprichting bij de notaris). Via deze

coöperatie kan de omgeving mee-investeren in en mede-eigenaar worden van een van de twee beoogde windmolens. Om hier meer informatie over te geven, wordt op 27 maart een informatieavond gehouden. Dit wordt in de nieuwsbrief aangekondigd. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen:

<https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/informatieavond-over-financiele-participatie/>. De initiatiefnemers versturen ook een persbericht van gelijke strekking. Dit leidt onder andere tot een artikel op Borne Boeit:

<https://www.borneboeit.nl/71555/nieuws/cooperatie-buren-energie-opgericht>

- **2 april 2019: nieuwsbrief 13**

Nieuwsbrief 13 wordt verstuurd. Er wordt kort teruggeblikt op de informatieavond over mee-investeren via coöperatie Buren Energie in één van de windmolens. De presentatie die is gegeven door Siward Zomer van REScoopNL - de Nederlandse koepelorganisatie van energiecoöperaties en ondersteuner van Buren Energie – wordt gedeeld via deze nieuwsbrief. Verder wordt verwezen naar meer informatie over onder andere geluid, slagschaduw en wind in Twente.

Daarnaast wordt toegelicht wat de stand van zaken is met betrekking tot het proces met de groepen dat de initiatiefnemers voorstellen. De initiatiefnemers vragen de gemeenten Hof van Twente en Borne om een uitspraak over het voorgestelde proces, zodat het kan worden uitgevoerd. Ook wordt het belang van onafhankelijke procesbegeleiders voor dit proces toegelicht. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/eerste-leden-voor-cooperatie-buren-energie/>

- **15 april 2019: nieuwsbrief 14**

Nieuwsbrief 14 wordt verstuurd. Het belangrijkste nieuws is dat een meerderheid van de gemeenteraad van Hof van Twente op 9 april een motie aannam waarmee steun wordt uitgesproken voor het door de initiatiefnemers voorgestelde proces met de groepen. De aangenomen motie wordt met de nieuwsbrief gedeeld en toegelicht wordt welke voorwaarden de gemeenteraad stelt bij het uitspreken van deze steun. Aangegeven wordt wat de vervolgstappen zijn: de gemeente Borne verzoeken ook een dergelijke uitspraak te doen en op zoek naar neutrale procesbegeleiders. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/steun-van-gemeenteraad-voor-proces-groepen/>

- **19 juni 2019: nieuwsbrief 15**

Nieuwsbrief 15 wordt verstuurd. Toegelicht wordt dat de aanleg van een hoogspanningskabel nabij het plangebied van Wind voor Buren geen relatie heeft met de beoogde windmolens. Verder wordt de brief van de initiatiefnemers aan het college van B en W van Borne gedeeld waarin wordt gevraagd om steun voor het proces met de groepen. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/brief-aan-gemeente-borne-over-omgevingsproces/>

- **24 juli 2019: nieuwsbrief 16**

Nieuwsbrief 16 wordt verstuurd. Het college van B en W van Borne spreekt in navolging op de raad van Hof van Twente steun uit voor het proces met de groepen. De brief van het college aan de initiatiefnemers wordt via de nieuwsbrief gedeeld. Aangegeven wordt dat de volgende stap is het vinden van onafhankelijke procesbegeleiders. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/stappen-vooruit-voor-omgevingsproces/>

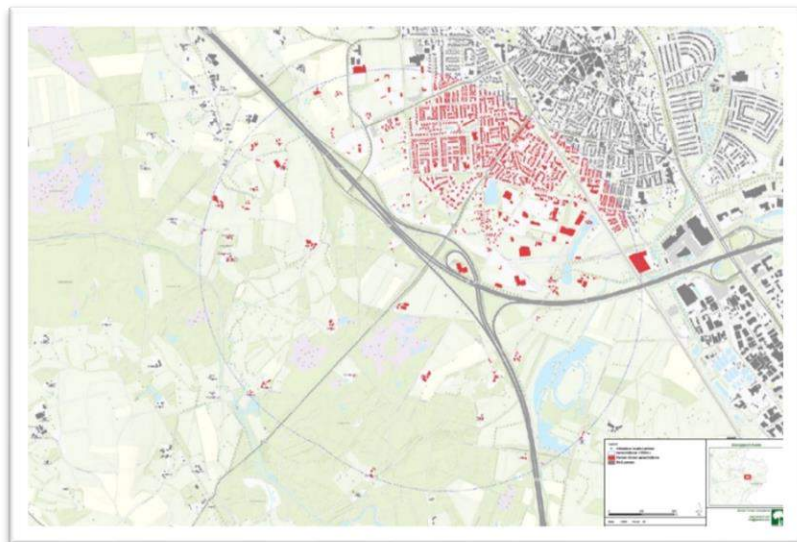
- **22 oktober 2019: nieuwsbrief 17**

Nieuwsbrief 17 wordt verstuurd. Gemeld wordt dat er wordt gewerkt aan financiering voor de onafhankelijke procesbegeleiders, dat het proces zal beginnen met een informatieavond, dat het proces is besproken in het Politiek Beraad van de gemeenteraad van Borne en informatie over personele wisselingen bij coöperatie Buren Energie. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/druk-bezig-met-voorbereiding-omgevingsproces/>

- **28 januari 2020: uitnodiging voor informatieavond over proces met groepen**

Nieuwsbrief 18 wordt verstuurd. Gemeld wordt dat het proces met de groepen kan beginnen. Iedereen die geïnteresseerd is, is welkom op een informatieavond hierover op 12 februari. In de

nieuwsbrief wordt toegelicht wie de onafhankelijke procesbegeleiders zijn, wat de beoogde planning van het proces is en hoe verslag wordt gedaan van de bijeenkomsten met de groepen. Een belangrijke uitnodiging in de nieuwsbrief is gericht aan inwoners en maatschappelijke

organisaties om zich aan te melden voor de groepen. Toegelicht wordt wie zich kunnen aanmelden hiervoor en hoe zij dat kunnen doen. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/start-van-participatieproces/>.

De informatie die in de nieuwsbrief staat, wordt ook per brief gedeeld met alle adressen binnen 2000 meter van de beoogde windmolens. Dat betekent dat ruim 5000 adressen in de omgeving deze brief krijgen (alle rood gearceerde adressen op bijgaande plattegrond).

Verder krijgen alle maatschappelijke organisaties die eerder zijn benaderd door de initiatiefnemers ook deze informatie per mail en wordt er een persbericht van gelijke strekking verstuurd door de initiatiefnemers. Dat leidt onder andere tot een artikel op Borne Boeit: <https://www.borneboeit.nl/85721/nieuws/begin-concreet-plan-windmolens>.

- **12 februari 2020: informatieavond over vervolgproces**

Tijdens een drukbezochte informatieavond (ruim 100 mensen) in café Platenkamp in Borne wordt toelichting gegeven op het voorgestelde proces met de groepen. De procesbegeleiders stellen zich voor en vragen van de aanwezigen worden beantwoord. Aan het einde van de

informatieavond is er een loket waar iedereen die wil zich kan aanmelden voor een van de groepen. De procesbegeleiders maken een verslag van deze informatieavond. Samen met de presentatie die is gegeven en het plan van aanpak voor het proces (opgesteld door de initiatiefnemers, beoordeeld door de procesbegeleiders) wordt dit verslag in de periode na de informatieavond op de website van Wind voor Buren geplaatst:

<https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>

- **18 februari 2020: opnieuw uitnodiging aan maatschappelijke organisaties**

Er zijn veel aanmeldingen voor de groep omwonenden, maar niet voor de groep maatschappelijke organisaties. Daarom worden – mede op verzoek van de procesbegeleiders - per mail alle maatschappelijke organisaties die eerder zijn aangeschreven nogmaals per mail uitgenodigd voor deelname aan de groep voor organisaties.

- **24 februari 2020: nieuwsbrief 19**

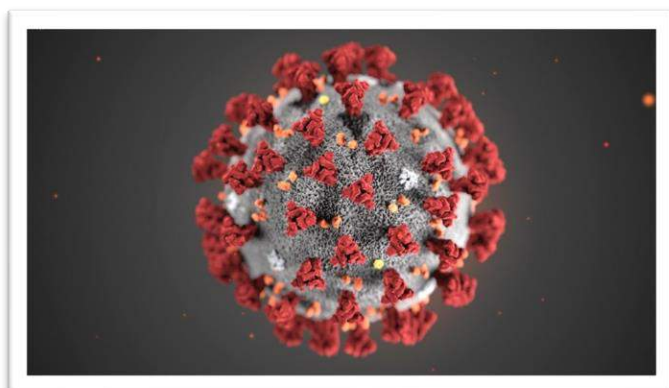
Nieuwsbrief 19 wordt verstuurd. Hierin wordt aangegeven waar de presentatie van de informatieavond is te vinden, en het plan van aanpak voor het proces. Aangegeven wordt dat een verslag van de procesbegeleiders nog volgt. Toegelicht wordt hoeveel aanmeldingen er zijn voor de groepen en dat de procesbegeleiders een afweging maken in de situatie dat er eigenlijk te veel omwonenden zich hebben aangemeld en te weinig maatschappelijke organisaties. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/terugkoppeling-informatieavond-en-vervolg-participatieproces/>

- **4 maart 2020: nieuwsbrief 20**

Nieuwsbrief 20 wordt verstuurd. Gemeld wordt dat het verslag van de informatieavond van 12 februari op de website staat en hoe iedereen die wil contact kan opnemen met de procesbegeleiders. Verder wordt toegelicht dat de procesbegeleiders hebben besloten de groep omwonenden groter te maken dan aanvankelijk gedacht, zodat iedereen die zich heeft aangemeld kan deelnemen aan het proces. Aangegeven wordt dat de eerste bijeenkomst van de groep omwonenden op 25 maart staat gepland. Verder is duidelijk dat het aantal aanmeldingen van organisaties te klein is voor een groep en dat de procesbegeleiders hierover in gesprek gaan met de twee organisaties die zich hebben aangemeld. Tot slot worden belangstellenden uitgenodigd om als toehoorder aanwezig te zijn op 25 maart en staat in de nieuwsbrief hoe toehoorders zich kunnen aanmelden. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/vervolg-van-participatieproces/>

- **18 maart 2020: nieuwsbrief 21**

Nieuwsbrief 21 wordt verstuurd. De coronapandemie begint op te spelen en zorgt ervoor dat de eerste bijeenkomst van de groep omwonenden moet worden uitgesteld. Gehoopt wordt dat de volgende bijeenkomst, gepland op 22 april, wel door kan gaan, maar dat is afhankelijk

van hoe het virus zich gedraagt.

De nieuwsbrief kan hier worden gelezen:

<https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/eerste-bijeenkomst-uitgesteld-vanwege-coronavirus/>

- **9 april 2020: nieuwsbrief 22**

Nieuwsbrief 22 wordt verstuurd.

De coronapandemie legt

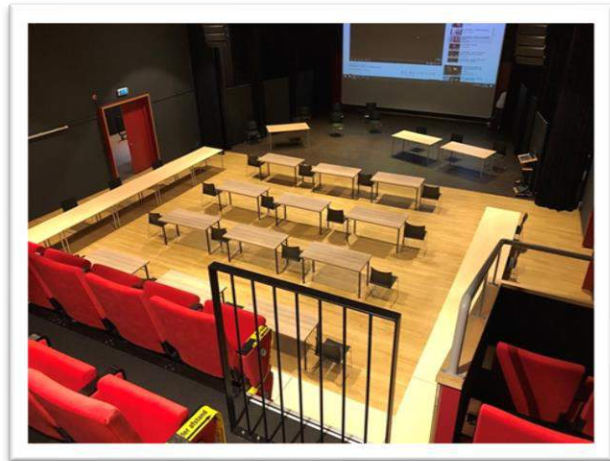
Nederland stil en maakt het onmogelijk om het proces zoals bedacht uit te voeren. Het proces wordt voorlopig gepauzeerd, in afwachting van de ontwikkelingen rond het virus. Verder wordt in de nieuwsbrief toegelicht dat er een windmeting wordt gedaan in het plangebied waar de windmolens zijn beoogd. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/bijeenkomsten-uitgesteld-vanwege-coronavirus/>

- **19 juni 2020: nieuwsbrief 23**

Nieuwsbrief 23 wordt verstuurd. De maatregelen tegen het coronavirus worden versoepeld en het lijkt mogelijk om vanaf augustus te beginnen met de bijeenkomsten. Een nieuwe planning en maatregelen om de bijeenkomsten verantwoord te laten verlopen, worden toegelicht. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/participatieproces-begint-in-augustus/>

- **19 augustus 2020: bijeenkomst 1 met groep omwonenden**

De eerste bijeenkomst met de groep omwonenden wordt gehouden, in het Kulturhus in Borne (foto: opstelling van tafels *coronaproof* in de theaterzaal voor deze bijeenkomst). Er wordt onder andere gesproken over het voorstel van de procesbegeleiders voor de werkwijze van de groep en het voorstel van de initiatiefnemers om de onderzoeken uit te voeren. Alle stukken van deze bijeenkomst die – zoals voor elke volgende bijeenkomst ook is gedaan – geruime tijd hiervoor zijn gedeeld met de deelnemers aan de groep en een verslag van deze bijeenkomst, staan op de website van Wind voor Buren op deze pagina: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>.

- **27 augustus 2020: nieuwsbrief 24**

Nieuwsbrief 24 wordt verstuurd. Er wordt teruggeblikt op de eerste bijeenkomst van 19 augustus en toegelicht wordt welke werkwijze wordt gevolgd voor het delen van verslagen van de bijeenkomsten en andere documenten die onderdeel zijn van het proces. Met name via de nieuwsbrief en website van Wind voor Buren kan iedereen die wil het proces volgen en toehoorders bij de bijeenkomsten zijn welkom, zo wordt toegelicht. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/eerste-bijeenkomst-participatieproces/>

- **7 september 2020: nieuwsbrief 25**

Nieuwsbrief 25 wordt verstuurd. De informatie en twee voorstellen voor de tweede bijeenkomst die zijn gedeeld met de deelnemers aan het proces worden via de website en nieuwsbrief ook gedeeld met iedereen die hierin is geïnteresseerd. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/informatie-voor-bijeenkomst-2-op-website/>.

- **15 september 2020: bijeenkomst 2 met groep omwonenden**

De tweede bijeenkomst met omwonenden wordt gehouden. Er wordt gesproken over de uitgangspunten van het proces, een notitie met meer inhoudelijke informatie van de

initiatiefnemers en twee voorstellen voor de volgorde van onderzoeken en zogeheten toetspunten aan de groep omwonenden. Alle stukken van deze bijeenkomst staan op de website van Wind voor Buren op: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>.

- **25 september 2020: nieuwsbrief 26**

Nieuwsbrief 26 wordt verstuurd. Hierin wordt verwezen naar het verslag van bijeenkomst 1 dat nu op de website staat en wordt aangegeven dat het in bijeenkomst 3 over geluid van de windmolens zal gaan. De informatie voor die bijeenkomst wordt voorafgaand ook gedeeld via de nieuwsbrief en website, zo wordt aangekondigd. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/verslag-bijeenkomst-1-op-website/>.

- **13 oktober 2020: nieuwsbrief 27**

Nieuwsbrief 27 wordt verstuurd. De maatregelen tegen het coronavirus worden weer aangescherpt. Daardoor is de overweging gemaakt door de procesbegeleiders dat bijeenkomst 3 digitaal wordt gehouden, maar dat enkele deelnemers die dit zelf niet kunnen naar het Kulturhus kunnen komen om via een scherm vanuit daar deel te nemen. Toegelicht wordt hoe belangstellenden kunnen deelnemen aan de digitale publieke tribune en er wordt verwezen naar het geluidsonderzoek dat op de website staat en tijdens bijeenkomst 3 wordt besproken. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/digitale-bijeenkomst-3-participatieproces/>.

- **20 oktober 2020: bijeenkomst 3 met groep omwonenden**

De derde bijeenkomst wordt gehouden. Het gesprek gaat over een notitie van de procesbegeleiders over het begrip draagvlak, het geluidsonderzoek en voorbeelden van windparken bij woonwijken / de bebouwde kom. Alle stukken van deze bijeenkomst staan op de website van Wind voor Buren op deze pagina: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>.

- **7 december 2020: nieuwsbrief 28**

Nieuwsbrief 28 wordt verstuurd. Er wordt vooruitgeblikt op bijeenkomst 4 van het proces. Informatie over slagschaduw en externe veiligheid die ter voorbereiding op deze bijeenkomst is gedeeld met de groep omwonenden, wordt nu ook via deze nieuwsbrief gedeeld. Dat geldt ook voor het onderzoek naar mogelijke verstoring van de Defensieradar. Tot slot wordt verwezen naar de rubriek Veelgestelde vragen op de website waarin onder meer informatie staat over het geluid van de windmolens. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/digitale-bijeenkomst-4-participatieproces/>.

- **15 december 2020: nieuwsbrief 29**

Nieuwsbrief 29 wordt verstuurd. Nederland gaat in lockdown vanwege het coronavirus. Bijeenkomsten 4 en 5 worden daarom uitgesteld, omdat het niet meer mogelijk is de mensen die zelf niet digitaal kunnen vergaderen te ontvangen in het Kulturhus. De procesbegeleiders zien op dat moment volledig digitale bijeenkomsten niet als goed alternatief. Een nieuwe planning voor na de lockdown wordt met de procesbegeleiders opgesteld. Tot slot wordt

gemeld dat de initiatiefnemers altijd beschikbaar zijn voor vragen over bijvoorbeeld geluid en slagschaduw. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/lockdown-vertraagt-participatieproces/>.

- **20 januari 2021: nieuwsbrief 30**

Nieuwsbrief 30 wordt verstuurd. Vooruitlopend op versoepelingen van de coronamaatregelen is een nieuwe planning voor het proces gemaakt. Verwacht wordt dat een (grotendeels digitale) bijeenkomst op 16 februari mogelijk is. Verder wordt gemeld dat coöperatie Buren Energie een missie en visie heeft vastgesteld in de algemene ledenvergadering. Daarmee geeft de coöperatie vooral aan hoe Buren Energie de gelden die het uit de eigen windmolen ontvangt weer in de lokale samenleving wil inzetten. Tot slot wordt aangegeven hoe mensen lid kunnen worden van Buren Energie en wat dit kost. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/nieuwe-planning-voor-bijeenkomsten-participatieproces/>.

- **11 februari 2021: nieuwsbrief 31**

Nieuwsbrief 31 wordt verstuurd. De maatregelen tegen het coronavirus blijven streng. Na ampel beraad en overleg besluiten de procesbegeleiders over te gaan op een volledig digitale bijeenkomst 4. Erkend wordt dat dit niet ideaal is, maar fysieke bijeenkomsten lijken langere tijd niet mogelijk. In combinatie met de toegenomen ervaring van veel mensen met digitaal vergaderen en het aanbod deelnemers hierbij te helpen, zijn de procesbegeleiders van mening dat ook digitale bijeenkomsten goed mogelijk zijn. Dit geldt ook voor de digitale publieke tribune. Verder wordt gemeld dat slagschaduw en externe veiligheid op de agenda staan voor bijeenkomst 4. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/bijeenkomst-4-participatieproces-volledig-digitaal/>.

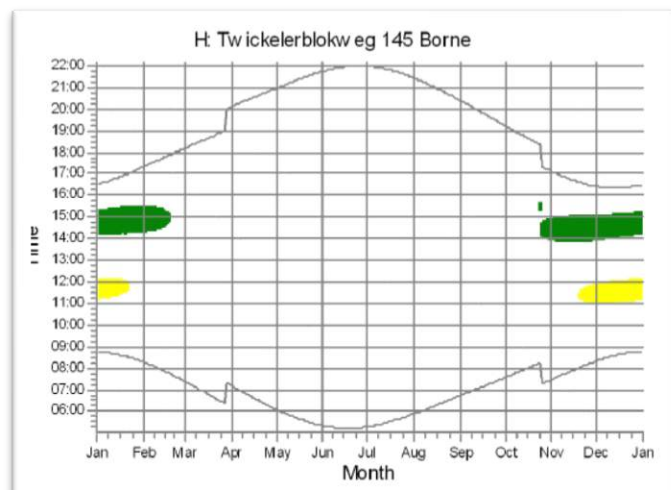
- **16 februari 2021: bijeenkomst 4 met groep omwonenden**

De vierde bijeenkomst wordt gehouden. Het gesprek gaat hoofdzakelijk over het onderzoek naar slagschaduw en het onderzoek naar externe veiligheid. Alle stukken van deze bijeenkomst staan op de website van Wind voor Buren op deze pagina: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>.

- **17 maart 2021: nieuwsbrief 32**

Nieuwsbrief 32 wordt verstuurd. Er wordt met name vooruitgeblikt op bijeenkomst 5 en er worden zogeheten slagschaduwkalenders gedeeld. Deze maken voor 22 adressen in de omgeving inzichtelijk wanneer daar slagschaduw kan ontstaan, zodat iedereen die wil beter inzicht kan krijgen in wat er te verwachten is van slagschaduw als de windmolens er staan. Zie hiernaast ter illustratie de slagschaduwkalender van het adres Twickelerblokweg 145. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen:

<https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/bijeenkomst-5-visualisaties-ecologie-en-voorstellen/>.

- **23 maart 2021: bijeenkomst 5 met groep omwonenden**
De vijfde bijeenkomst wordt gehouden. Er wordt met name gesproken over de landschappelijke effectbeoordeling (inclusief het tonen van visualisaties van de windmolens), de resultaten van de quick scan ecologie worden besproken en de voorstellen van de initiatiefnemers om in het plan rekening te houden met vragen, zorgen en opmerkingen vanuit de omgeving worden toegelicht. Alle stukken van deze bijeenkomst staan op de website van Wind voor Buren op deze pagina: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>.
- **20 april 2021: nieuwsbrief 33**
Nieuwsbrief 33 wordt verstuurd. Er wordt toegelicht wat de inhoudelijke bespreekpunten zijn voor bijeenkomst 6, inclusief de verwijzing naar de bijbehorende stukken. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/bijeenkomst-6-obstakelverlichting-en-planschade/>.
- **28 april 2021: bijeenkomst 6 met groep omwonenden**
De zesde bijeenkomst wordt gehouden. De onderwerpen obstakelverlichting en planschade worden besproken. Verder worden de voorstellen van de initiatiefnemers voor het plan besproken en volgt meer toelichting op hoe inwoners via coöperatie Buren Energie kunnen mee-investeren in Wind voor Buren. Alle stukken van deze bijeenkomst staan op de website van: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>.
- **18 mei 2021: nieuwsbrief 34**
Nieuwsbrief 34 wordt verstuurd. Er wordt vooruitgeblikt op bijeenkomst 7, de op dat moment beoogde laatste bijeenkomst waarbij het conceptverslag van de procesbegeleiders over het gehele proces centraal staat. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/digitale-en-afsluitende-bijeenkomst-7-participatieproces/>.
- **25 mei 2021: bijeenkomst 7 met groep omwonenden**
De zevende bijeenkomst wordt gehouden. De invulling van de bijeenkomst is dat de procesbegeleiders hun eindverslag nader toelichten en met name de omwonenden reageren daarop. Tijdens de bijeenkomst blijkt er niet genoeg tijd om alles naar wens van de omwonenden te bespreken. Daarom wordt een extra bijeenkomst georganiseerd. Alle stukken van deze bijeenkomst staan op de website van Wind voor Buren op deze pagina: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>.
- **26 mei 2021: nieuwsbrief 35**
Nieuwsbrief 35 wordt verstuurd. Hierin wordt de extra bijeenkomst met de groep omwonenden aangekondigd. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/extra-bijeenkomst-participatieproces/>.
- **16 juni 2021: nieuwsbrief 36**
Nieuwsbrief 36 wordt verstuurd. Gemeld wordt dat vanwege versoepelingen rond het coronavirus de groep omwonenden wel bij elkaar kan komen in het Kulturhus, maar dat de publieke tribune wel digitaal moet. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/laatste-bijeenkomst-participatieproces-in-kulturhus/>.
- **23 juni 2021: bijeenkomst 8 met groep omwonenden**
Bijeenkomst 8 wordt gehouden. Dit is het vervolg op bijeenkomst 7 en de bespreking van het

eindverslag van de procesbegeleiders wordt vervolgd. De initiatiefnemers delen voor deze bijeenkomst nog informatie over de windmeting die is uitgevoerd. Alle stukken van deze bijeenkomst staan op de website van Wind voor Buren op deze pagina:

<https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>.

- **7 juli 2021: gesprek met gezinshuis Oostenwind**

De initiatiefnemers hebben, toen het geluidsonderzoek gereed was, dit onderzoek gedeeld met het gezinshuis. Aanleiding hiervoor is de eerder geuite zorg van het gezinshuis over onder andere het effect van het geluid op de kinderen die er wonen. De initiatiefnemers bieden hierover een gesprek aan en het gezinshuis wil in gesprek, maar vanwege het coronavirus duurt het maanden voordat een fysiek gesprek – wat ieders voorkeur heeft – mogelijk is. Maar op 7 juli 2021 is het gesprek mogelijk. Het gezinshuis heeft een advocaat in de arm genomen die deelneemt aan dit gesprek. Het gezinshuis spreekt nogmaals de zorg uit dat onder andere het geluid negatief effect zal hebben op de kinderen en daarmee het voortbestaan van het gezinshuis. Volgens het gezinshuis moet er meer rekening mee worden gehouden dat hier kinderen wonen die (veel) gevoeliger zijn voor bijvoorbeeld geluid en daar last van kunnen hebben. Volgens het gezinshuis is dit niet te vergelijken met ‘reguliere’ omwonenden. De initiatiefnemers begrijpen de zorg, maar zijn in beginsel van mening dat er rekening met het gezinshuis wordt gehouden. Daarover verschillen de meningen. Het voorstel van de initiatiefnemers is om aanvullend hierop, als eerste stap, de geluidsexpert die het onderzoek heeft gedaan de situatie van het gezinshuis voor te leggen en zijn visie hierop

te geven. Het idee dat ontstaat, is om in een vervolgspraak gezamenlijk te bepalen welke vraag of vragen aan de geluidsexpert te stellen. Dat lijkt de initiatiefnemers haalbaar, maar zij laten het graag nog even bezinken en komen er op korte termijn op terug bij het gezinshuis.

- **18 augustus 2021: nieuwsbrief 37**

Nieuwsbrief 37 wordt verstuurd. Er wordt verwezen naar het definitieve eindverslag van de procesbegeleiders, hoe via de website de inhoud van het plan voor iedereen beschikbaar is en hoe hier vragen over kunnen worden gesteld. Verder wordt verwezen naar een recente factsheet van het RIVM over het effect van windmolens op de gezondheid van omwonenden. Daarnaast melden de initiatiefnemers dat zij nu nog geen omgevingsvergunning aanvragen, maar dat zij eerst behoefte hebben aan gesprekken met de gemeenten over kaders en voorwaarden voor een windmolenproject zoals Wind voor Buren. Tot slot doen de initiatiefnemers een voorstel voor het instellen van een omgevingsraad, zodat het

gestructureerde overleg met de omgeving in navolging op de bijeenkomsten met de groep omwonenden kan worden voortgezet. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen:

<https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/eindverslag-procesbegeleiders-gereed-en-vervolgstappen/>

- **30 september 2021: gesprek met gezinshuis Oostenwind**

Na mailcontact in vervolg op het gesprek van 7 juli volgt er een nieuw gesprek tussen gezinshuis Oostenwind (ondersteund door de advocaat en de gedragswetenschapper van het gezinshuis) en de initiatiefnemers. De initiatiefnemers hebben per mail laten weten het een

goed idee te vinden om de specifieke situatie van het gezinshuis in relatie tot de beoogde windmolens voor te leggen aan de deskundige die het geluidsonderzoek voor deze windmolens heeft uitgevoerd. Het verzoek om de vraag of vragen gezamenlijk op te stellen, is wat de initiatiefnemers betreft akkoord. Tijdens het gesprek op 30 september geeft het gezinshuis aan in de veronderstelling te zijn dat de initiatiefnemers met meer informatie zouden komen, toegespitst op het gezinshuis. Dit leidt tot verwarring, waar niet te lang bij wordt stilgestaan. Het gezinshuis geeft aan de windmolens onverenigbaar te vinden met het gezinshuis en wil daarom niet meewerken aan bijvoorbeeld het opstellen van vragen. Dit standpunt wordt versterkt doordat er een plan-MER moet worden uitgevoerd voor de onderbouwing van landelijke normen voor windmolens. Volgens het gezinshuis is het aan de initiatiefnemers om aan te tonen dat windmolens wél verenigbaar zijn met het gezinshuis, bijvoorbeeld op basis van aanvullende informatie of een voorbeeld van een vergelijkbaar gezinshuis nabij windmolens. De initiatiefnemers geven aan duidelijk te horen dat volgens het gezinshuis de bal bij de initiatiefnemers ligt om duidelijkheid te krijgen over de effecten van de windmolens op het gezinshuis. Zij nemen dit mee ter overweging en geven aan, zoals toegelicht in de nieuwsbrief van 18 augustus, dat er de komende tijd naar verwachting weinig voortgang is in de verdere ontwikkeling van Wind voor Buren. De initiatiefnemers bieden het gezinshuis nog aan te helpen locaties aan te dragen voor een bezoek aan moderne windmolens, om de effecten van dergelijke windmolens te kunnen ervaren.

- **26 oktober 2021: mail aan gezinshuis met voorbeeld van ander gezinshuis**

Naar aanleiding van het gesprek op 30 september zoeken de initiatiefnemers meer informatie met betrekking tot het gezinshuis en de beoogde windmolens. Daarbij richten zij zich in eerste instantie op een vergelijkbare situatie. Die denken zij met gezinshuis Ezri (Nieuwediep 58 in Nieuwediep, <https://gezinshuis-ezri.nl>) te hebben gevonden. Dit gezinshuis is gevestigd in een voormalige boerderij en achter de woning staan twee windmolens: één op circa 510 meter afstand en één op circa 560 meter afstand (vergelijkbaar met de afstand tussen gezinshuis Oostenwind en de beoogde westelijke windmolen). Deze windmolens in Drenthe staan in een rij van negen van dergelijke windmolens en deze rij is weer onderdeel van een windpark van in totaal 45 windmolens: Windpark De Drentse Monden en Oostermoer. De windmolens hebben een ashoogte van 145 meter, een rotordiameter van 131 meter en een tiphoogte van 210,5 meter. Het gezinshuis is van John en Ingrid Souverijn. De initiatiefnemers hebben telefonisch contact gehad met meneer Souverijn. Na een korte uitleg van de situatie was de vraag aan hem hoe zij de windmolens ervaren en hoe de kinderen die bij hen verblijven het ervaren. Hij gaf aan er geen last van te hebben en de kinderen ook niet. Uiteraard hoort hij het geluid soms wel, maar hem stoort dat niet. Hij hoort geen klachten van de kinderen hierover.

Voor zover de initiatiefnemers kunnen nagaan, hebben de kinderen die bij gezinshuis Ezri wonen soortgelijke problematiek als de kinderen die bij gezinshuis Oostenwind wonen. Meneer Souverijn gaf aan dat gezinshuis Ezri werkt met de organisatie Ambiq en verwacht zelf dat als Oostenwind daar ook voor/mee werkt, er veel overeenkomsten zijn. Volgens meneer Souverijn kan de omgeving niet financieel voordeel hebben van Windpark De Drentse Monden en Oostermoer, dat vindt hij niet goed. Nadat de initiatiefnemers toelichten dat bij Wind

voor Buren dit mogelijk is via coöperatie Buren Energie en het omgevingsfonds, hadden de

initiatiefnemers de indruk dat hem dit aansprak.

Het echtpaar Souverijn heeft het pand gekocht nadat het besluit dat de windmolens er zouden komen al wel was genomen. De windmolens waren op dat moment nog niet gebouwd. Meneer Souverijn gaf aan het prima te vinden als gezinshuis Oostenwind contact met hem wil opnemen voor verdere informatie of willen langskomen.

Deze informatie hebben de initiatiefnemers per e-mail gedeeld met gezinshuis Oostenwind, met de vraag of zij verder contact willen met gezinshuis Ezri en zo ja, of zij dit contact zelf willen opnemen of willen dat bijvoorbeeld de initiatiefnemers een bezoek organiseren. Hier is tot op heden geen reactie op gekomen vanuit gezinshuis Oostenwind.

- **29 oktober 2021: nieuwsbrief 38**

Nieuwsbief 38 wordt verstuurd. Het valt de initiatiefnemers op dat er de laatste tijd veel wordt gezegd en geschreven over windmolens in Twente en Wind voor Buren. Daarbij worden regelmatig zorgen geuit over de vermeende negatieve effecten van windmolens op met name omwonenden. De initiatiefnemers hebben begrip voor deze zorgen, maar lezen en horen tegelijkertijd stellingen of beweringen die niet kloppen. Daarom zetten zij in deze nieuwsbrief bij een aantal veelgenoemde punten de feiten op een rij. Het gaat in deze nieuwsbrief over financieel voordeel voor de omgeving, slagschaduw, geluid en gezondheid, de hoogte van de windmolens, locatiekeuze van de windmolens en de plan van aanpak voor het proces. De nieuwsbrief kan hier worden gelezen: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/nieuws/feiten-op-een-rij/>.

- **September – december 2021: gesprekken met raadsfracties, wethouders en gedeputeerde**

Zoals gemeld in de nieuwsbrief van 18 augustus voeren de initiatiefnemers gesprekken met raadsfracties uit Hof van Twente en Borne, de wethouders van Hof van Twente en Borne die duurzame energie in portefeuille hebben en de gedeputeerde van de provincie Overijssel die duurzame energie in portefeuille heeft. De initiatiefnemers lichten toe wat er de afgelopen periode is gebeurd (met name het proces met de groep omwonenden), geven hun visie daarop en geven aan wat de inhoud van het plan op dit moment is. Dat gebeurt middels een presentatie die in elk gesprek wordt gegeven. Deze presentatie is als bijlage aan dit project- en participatieplan toegevoegd. Eigenlijk in alle gesprekken is de presentatie aanleiding voor een verdiepend gesprek, vooral over de vraag: hoe nu verder? De initiatiefnemers geven aan behoefte te hebben aan duidelijke kaders van de overheden om te kunnen inschatten of het zinvol is een vergunning aan te vragen, maar de kaders zijn wat betreft de initiatiefnemers niet altijd duidelijk en/of er hangt boven de markt dat er mogelijk nieuwe kaders komen. De gesprekken bieden hiervoor niet direct een oplossing, maar geven alle deelnemers aan de gesprekken – inclusief de initiatiefnemers – nieuwe inzichten waar verder over kan worden nagedacht en overwegingen op kunnen worden gemaakt.

Aanpassingen aan plan door proces met groep omwonenden

Het doel van de initiatiefnemers was om na het proces met de groep omwonenden een plan te hebben waarvoor zij een omgevingsvergunning kunnen aanvragen. Het proces was bedoeld om samen onderzoek te doen naar windmolens op deze posities en te onderzoeken of vragen, zorgen of suggesties van omwonenden kunnen worden verwerkt in het plan. Aan het eind van het proces hebben de initiatiefnemers, zoals hiervoor toegelicht, voorstellen gedaan aan de groep omwonenden om rekening te houden met zorgen, vragen of suggesties. Deze voorstellen die nu ook verwerkt zijn in dit principeverzoek, staan in onderstaande tabel:

Thema	Voorstel	Effect op omgeving	Eventuele toelichting
Posities windmolens	Westelijke windmolen op zuidelijke positie.	Afstand tot woningen in Borne neemt met circa 100 meter toe, dus lager geluidsniveau en minder kans hinder.	Positie in principe nadeliger voor initiatiefnemers, maar vanwege zorgen over geluid bij omwonenden stellen de initiatiefnemers dit voor.
Slagschaduw	Elke woning ontvangt maximaal 2:50 uur slagschaduw per jaar.	De helft minder slagschaduw dan is toegestaan (norm is 5:40 uur per jaar). Minder hinder door slagschaduw.	Windmolens vaker stilzetten. Grote kans op weinig / geen slagschaduw bij veel huizen. Momenten van stilstand met omgevingsraad bepalen.
Geluid	Naast de keuze voor de zuidelijke positie geen aanvullende maatregelen op het gebied van geluid.	Geluidsniveau bij woningen zal na definitieve keuze van een windmolentype gelijkwaardig zijn aan niveaus in het geluidsonderzoek.	Verdere geluidsreductie geen merkbaar effect, maar wel op elektriciteitsproductie, rendement voor investerende inwoners en omvang omgevingsfonds.
Zicht en hoogte	Inzet omgevingsfonds door bijvoorbeeld bomen te planten die zicht op molens beperken / wegnemen.	Minder direct zicht op de windmolens.	Via omgevingsraad hiervoor een plan maken.

Blijvende betrokkenheid van omgeving: omgevingsraad

Inleiding op omgevingsraad

Dat het proces met de groep omwonenden is afgerond, betekent niet dat de betrokkenheid van de omgeving bij Wind voor Buren wat de initiatiefnemers betreft stopt. De initiatiefnemers stellen voor een omgevingsraad in te richten. In de omgevingsraad kunnen omwonenden, bedrijven en maatschappelijke organisaties zitting nemen om gestructureerd overleg te blijven voeren met de initiatiefnemers tijdens de verdere uitvoering van het plan voor deze twee beoogde windmolens. De initiatiefnemers hebben een voorstel gemaakt voor uitgangspunten van deze omgevingsraad. Dit voorstel staat hieronder en is – inclusief een uitnodiging voor deelname hieraan - gedeeld via de nieuwsbrief van 18 augustus 2021. Als er een positief besluit komt op het principeverzoek van de initiatiefnemers, nodigen zij de omgeving opnieuw uit om deel te nemen aan de omgevingsraad. De verwachting van de initiatiefnemers is dat zich dan inwoners en organisaties melden om hieraan deel te nemen en zo gestructureerd betrokken te zijn bij de verdere planontwikkeling en uiteindelijk realisatie van de twee beoogde windmolens.

Doelen van de omgevingsraad

1. Continueren van directe betrokkenheid van de omgeving bij Wind voor Buren.
2. Bijdragen aan goede informatievoorziening van initiatiefnemers naar omgeving.
3. Ophalen en registreren welke gedachten, ideeën, vragen en mogelijk zorgen er leven in de omgeving met betrekking tot het windinitiatief.
4. De omgeving inzicht geven in wat er bij komt kijken om windmolens te realiseren en wat de (on)mogelijkheden zijn.
5. Informatie delen over het effect van de windmolens op de omgeving.
6. Bespreken welke vormen van hinderbeperking mogelijk zijn.

Mogelijke bespreekpunten in de omgevingsraad

- Hoofdlijn: uitkomsten van en openstaande punten uit participatieproces zijn geschikte onderwerpen voor gespreksonderwerpen van de omgevingsraad.
- Informatie-uitwisseling over stand van zaken:
  - Welke procedures worden doorlopen?
  - Wat is de planning?
- Inhoud van het ruimtelijke plan:
  - Effect op de omgeving en mogelijkheden voor hinderbeperking.
  - Maatregelen ter behoud of versterking van landschappelijke en/of ecologische waarden.
  - Overige onderwerpen, wensen en vragen vanuit de omgeving met betrekking tot het plan.
- Benodigde onderzoeken (onder andere geluid en slagschaduw):
  - Wat zijn de uitkomsten van de onderzoeken?
  - Welke vragen leven daarover in de omgeving?
  - Advies van omgevingsraad voor communicatie over deze onderzoeken?
- Invulling van het omgevingsfonds:
  - Doelen
  - Beheer
  - Organisatie
  - Besteding
- Selectie van uiteindelijke windmolentype:
  - Toelichting op type.

- Toelichting op gemaakte keuzes.
- Specifieke onderzoeken (onder andere geluid en slagschaduw) voor het gekozen type.
- Bespreken van nut en noodzaak van duurzame energie in het algemeen en windmolens (in Hof van Twente en Borne) in het bijzonder.
- Adviezen aan de initiatiefnemers met betrekking tot communicatie naar bredere omgeving van de beoogde windmolens.
- Adviezen voor betrekken van de omgeving in de periode tussen start ruimtelijke procedure en realisatie van de windmolens en na realisatie van de windmolens.
- Ideeën voor betrekken van omgeving tijdens de exploitatiefase, zoals excursie of open dag.

Bovenstaande is geen uitputtende lijst, maar geeft een indicatie waarover in de omgevingsraad kan worden gesproken.

Kaders en uitgangspunten omgevingsraad

Zo open mogelijk

- De initiatiefnemers zijn zo open mogelijk met het delen van informatie, rekening houdend met privacy- en bedrijfsgevoelige informatie. Als bepaalde informatie niet kan worden gedeeld, wordt toegelicht waarom dat zo is.

Omgevingsraad heeft geen juridische status

- Initiatiefnemers nemen de inbreng van de omgeving serieus en doen er veel aan om de inbreng van de omgevingsraad – indien de omgevingsraad dat wenst - een plek te geven in het plan. Indien dit niet mogelijk is, wordt toegelicht waarom dat niet kan.
- De uiteindelijke beslissing of iets onderdeel van het plan wordt, ligt bij de initiatiefnemers: zij moeten de investeringen doen in de windmolens en zijn er verantwoordelijk voor dat de windmolens voldoen aan wet- en regelgeving, financiële haalbaarheid en overige eisen en normen.
- Het uitgangspunt van de initiatiefnemers is dat de windmolens worden gerealiseerd. Afzien van de realisatie van de windmolens is wat de initiatiefnemers betreft in beginsel een optie als er harde begrenzingen zijn die het plan niet haalbaar maken, zoals wetten en normen die beperkingen opleggen waardoor het plan financieel niet haalbaar is. Dat neemt niet weg dat de initiatiefnemers opvattingen uit de omgeving serieus nemen – bijvoorbeeld omwonenden die aangeven deze beoogde locatie niet geschikt te vinden voor windmolens. Hier gaan de initiatiefnemers altijd het gesprek over aan, maar wel op de inhoud. De opvattingen uit de omgeving wegen de initiatiefnemers inhoudelijk en bepalen aan de hand daarvan of zij tegemoet kunnen komen aan deze opvattingen of niet. Het is dus mogelijk dat opvattingen uit de omgeving leiden tot aanpassingen aan het plan, maar deze afweging maken de initiatiefnemers per situatie, gebaseerd op de inhoud.
- De omgevingsraad heeft geen juridische status, het is een particulier initiatief.

Hard op de inhoud, zacht op de relatie

- Er kunnen meningsverschillen ontstaan tussen bijvoorbeeld de initiatiefnemers en omwonenden. Daar is uiteraard ruimte voor in de omgevingsraad. Deze meningsverschillen

met elkaar delen is juist onderdeel van het proces. Maar er is een vuistregel voor de omgang met elkaar: hard op de inhoud, maar zacht op de relatie. Dat betekent dat inhoudelijke discussies scherp kunnen zijn, maar dat er geen persoonlijke aanvallen ontstaan.

- Deelname van omwonenden, maatschappelijke organisaties en bedrijven aan de omgevingsraad betekent niet dat zij instemmen met de komst van de windmolens. Het streven is een zo evenwichtig mogelijke samenstelling van de omgevingsraad om zo een goede afspiegeling van de omgeving te krijgen. Hierbij horen ook mensen en organisaties die kritisch tegenover het initiatief staan.
- De omgevingsraad is niet bedoeld om omwonenden, organisaties en bedrijven te overtuigen: wie kritisch is op dit initiatief, mag en kan dit blijven. De omgevingsraad is bedoeld om de omgeving te betrekken bij het initiatief.
- Deelname aan de omgevingsraad staat in principe open voor omwonenden en bedrijven binnen een gebied van 2300 meter (= tien keer de maximale tiphoogte) van de beoogde windmolens. Maatschappelijke organisaties die binding hebben met het gebied en/of het thema (duurzame energie, windenergie) kunnen ook deelnemen.

Praktische organisatie

- Aan het eind van elk overleg van de omgevingsraad bepalen de leden van de omgevingsraad en initiatiefnemers of en wanneer de omgevingsraad weer bij elkaar komt voor overleg. Dan wordt ook besproken welke onderwerpen in het volgende overleg op de agenda staan.
- Initiatiefnemers zorgen voor een vergaderlocatie (indien fysieke bijeenkomsten in relatie tot het coronavirus weer mogelijk zijn) of een mogelijkheid tot videovergaderen.
- Van elk overleg wordt een verslag gemaakt. Initiatiefnemers zorgen voor een eerste concept dat ter controle wordt gezonden aan de omgevingsraad.
- Elk definitief verslag wordt op de website www.windvoorburen.nl geplaatst en daarvan wordt melding gemaakt in de nieuwsbrief van Wind voor Buren, zodat iedereen die dit wil kennis kan nemen van het proces in de omgevingsraad en de inhoud van wat wordt besproken in de overleggen.

Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties die niet meedoen aan de omgevingsraad, kunnen vragen stellen, opmerkingen maken of suggesties doen aan de omgevingsraad via info@windvoorburen.nl. In de omgevingsraad wordt dan besproken wie hierop een antwoord formuleert.

Aanvullende vormen van blijvende betrokkenheid van omgeving

Inleiding

De omgevingsraad kan een goed middel zijn om de omgeving te blijven betrekken bij Wind voor Buren, maar dit is niet het enige middel. In dit hoofdstuk lichten de initiatiefnemers op hoofdlijnen per fase toe hoe zij de omgeving verder blijven betrekken. De hoofdlijn is dat de werkwijze uit de afgelopen jaren wordt doorgezet. De initiatiefnemers informeren de omgeving zo goed als mogelijk en betrekken de omgeving bij de verdere uitwerking en realisatie van de windmolens. De eerder genoemde communicatiemiddelen worden hier voor ingezet.

De stakeholdersanalyse blijft hierin belangrijk, als leidraad wie de belanghebbenden zijn. Deze stakeholdersanalyse is een levend document. Als tijdens de verdere uitwerking en realisatie blijkt dat er nog andere belanghebbenden zijn, worden zij toegevoegd aan de stakeholdersanalyse en betrokken bij Wind voor Buren.

De initiatiefnemers wijzen met nadruk op de mogelijkheid betrokken te zijn via coöperatie Buren Energie. De coöperatie is een van de initiatiefnemers en inwoners kunnen lid worden van de coöperatie. Daarmee zijn zij mede-initiatiefnemer en kunnen zich ook aanbieden om namens de coöperatie een actieve rol te spelen in de verdere ontwikkeling en realisatie van Wind voor Buren. Zo kan in beginsel iedereen uit de omgeving die wil mede-initiatiefnemer zijn van het initiatief.

Aanvraag omgevingsvergunning voorbereiden

De ontwikkeling en planvorming van Wind voor Buren is vergevorderd, er ligt een concreet plan. Maar het definitieve plan waarvoor een omgevingsvergunning kan worden aangevraagd, moet mede door aanvullend onderzoek nog worden vormgegeven. De omgevingsraad kan hier nauw bij betrokken zijn, maar de initiatiefnemers houden de omgeving in elk geval via de website en nieuwsbrief op de hoogte van de ontwikkelingen en bijvoorbeeld onderzoeksresultaten. Indien nodig worden hier bijvoorbeeld aanvullend gesprekken over gevoerd met specifieke inwoners en/of organisaties, informatiebijeenkomsten over belegd, brieven naar omwonenden over gestuurd of een persbericht over verstuurd.

Vergunningverlening

In deze fase ligt de regie met name bij het bevoegd gezag. Er moet een vooraf vastgelegde wettelijke ruimtelijke procedure worden gevolgd. De invloed van de omgeving hierop is relatief beperkt. Wel is

er ruimte voor het indienen van eventuele zienswijzen en beroepen. De initiatiefnemers informeren de omgeving tijdens deze fase over de stappen die worden gezet en welke besluiten worden genomen. Met name de nieuwsbrief en website zetten de initiatiefnemers hiervoor in, eventueel aangevuld met brieven naar omwonenden en een persbericht. De communicatie van de initiatiefnemers volgt die van het bevoegd gezag, omdat het bevoegd gezag nu de regie heeft.

Financiering

Na vergunningverlening breekt de fase van financiering aan. Voor inwoners is er dan de mogelijkheid om mee te investeren in de coöperatieve windmolen van Buren Energie. Zij brengen samen het benodigde eigen vermogen op door ieders een deel te investeren en krijgen uit de exploitatie van de windmolen rente op hun inleg. Inwoners kunnen in een eerder stadium hierbij al betrokken zijn door binnen Buren Energie mee te denken hoe deze investeringsvorm precies vorm te geven. Ook wordt het gesprek gestart met de omgeving over het omgevingsfonds: waaraan wordt het fonds besteed en hoe wordt het beheerd? Dit gesprek kan onder andere beginnen in de omgevingsraad.

Bouw

Ruim voorafgaand aan de bouw wordt de omgeving gevraagd waar volgens inwoners en organisaties rekening mee moet worden gehouden in deze fase. Zijn er aandachtspunten die kunnen worden verwerkt in de bouwfase? Een voorbeeld: mogelijk zijn er routes waarlangs veel schoolkinderen fietsen. Als deze routes in potentie ook worden gebruikt voor het bouwverkeer, is het goed met de omgeving te bespreken hoe daar het beste rekening mee kan worden gehouden. Als de routes van het bouwverkeer bekend zijn, wordt ingeschat met welke belanghebbenden langs deze routes contact moet worden gezocht voor nadere afstemming. Dit geldt met name voor omwonenden en bedrijven langs de route die deze tijdelijke piek in bouwverkeer goed kunnen merken.

In aanloop naar en tijdens de bouw houden de initiatiefnemers de omgeving goed op de hoogte van de plannen, voortgang en planning. Dat gebeurt in tekst en beeld, met name via de nieuwsbrief en website, aangevuld met brieven aan omwonenden en persberichten. Een informatieavond voorafgaand aan de bouw wordt gehouden. Een open dag tijdens de bouw is zeker een wens van en mogelijkheid voor de initiatiefnemers.

Ook wordt gezorgd dat de omgeving tijdens de bouw eenvoudig contact kan opnemen in het geval van vragen, suggesties of klachten. Het e-mailadres info@windvoorburen.nl wordt hiervoor ingezet en het mobiele nummer van een aangewezen contactpersoon voor de omgeving (naar alle waarschijnlijkheid wordt dit het telefoonnummer van de huidige omgevingsmanager van Pure Energie dat in de afgelopen jaren reeds is gecommuniceerd met de omgeving). Zo hoeven alle betrokkenen uit de omgeving maar één persoon te benaderen. Deze contactgegevens worden tijdig en veelvuldig gecommuniceerd.

De inzet van lokale of regionale bedrijven is een mogelijkheid, mits deze bedrijven hun diensten of producten op voldoende kwaliteit kunnen aanbieden en tegen een marktconforme prijs.

Exploitatie

In de exploitatiefase blijven de initiatiefnemers communiceren over de ontwikkelingen in en rond de windmolens. Dat gaat bijvoorbeeld over de hoeveelheid elektriciteit die is geproduceerd en besteding van het omgevingsfonds. Verder kan net als tijdens de ontwikkel- en bouwfase eenvoudig contact worden opgenomen met de initiatiefnemers. Inwoners die via Buren Energie mede-eigenaar zijn van de coöperatie windmolen, bepalen wat er gebeurt met de opbrengsten van hun windmolen. Daarnaast staan de initiatiefnemers er zeker voor open om bijvoorbeeld open dagen en rondleidingen voor specifieke groepen (bijvoorbeeld schoolklassen) te organiseren bij de windmolens. Dit kan goed onderdeel worden van de Inspiratieboerderij van Bert en Annemarie Kristen en zij hebben hiervoor al concrete ideeën.

Financiële participatie

De initiatiefnemers bieden de omgeving van Wind voor Buren twee mogelijkheden voor financiële participatie in de windmolens. Deze twee vormen zijn beide beschikbaar en staan los van elkaar.

1. Lokaal eigendom via Buren Energie

Via energiecoöperatie Buren Energie kunnen inwoners uit de gemeenten Hof van Twente, Borne en Hengelo financieel participeren in een van de twee windmolens. Buren Energie is er verantwoordelijk voor dat dit wordt vormgegeven.

Vijftig procent lokaal eigendom

Van de benodigde investeringen voor Wind voor Buren wordt vijftig procent opgebracht door Buren Energie en vijftig procent door Pure Energie. De eigendomsverhoudingen volgen deze investeringsbijdragen, dus de uitkomst is dat via Buren Energie vijftig procent van Wind voor Buren (één windmolen) in lokaal eigendom komt. Dit is conform het streven naar vijftig procent lokaal eigendom in het landelijke Klimaatakkoord en de landelijke Gedragscode Wind op Land, en past bij het belang van financiële betrokkenheid van de omgeving zoals genoemd in de Routekaart 1.0 naar een energieneutraal Hof van Twente in 2035.

Coöperatieve windmolen creëert maatschappelijke meerwaarde

Gebruikelijk bij lokaal coöperatief eigendom is dat naast het individueel financieel participeren tevens een deel van het rendement van de coöperatieve windmolen wordt besteed aan het creëren van maatschappelijke meerwaarde. Daarover beslissen de leden van de coöperatie. Dat biedt de kans voor de omgeving om via lidmaatschap van de coöperatie invloed te hebben op welke maatschappelijke meerwaarde met de opbrengsten van de coöperatieve windmolen wordt gecreëerd.

Buren Energie heeft in beginsel met name als doel om dit rendement in te zetten voor maatschappelijke doelen zoals energiebesparing en het voorkomen van energiearmoede in de regio. Ook wil Buren Energie investeren in het ontwikkelen van nieuwe duurzame energieprojecten. De doelen en kaders hiervoor worden uiteindelijk bepaald door de ledenvergadering van de coöperatie.

Precieze propositie volgt later

De precieze propositie voor inwoners om mee te investeren via Buren Energie volgt in een later stadium. Deze kan pas goed worden opgesteld als het project in een verder stadium van ontwikkeling is en duidelijk is welke investeringen nodig zijn. Maar gebaseerd op inmiddels veel praktijkervaringen met soortgelijke coöperatieve projecten is het zeer waarschijnlijk dat inwoners een aantrekkelijke propositie kan worden aangeboden.

2. Omgevingsfonds

Een deel van de opbrengst van Wind voor Buren (beide windmolens) wordt ter beschikking gesteld aan de omgeving. Deze bijdrage is 0,50 euro per opgewekte megawattuur (MWh) per jaar, voor een periode van vijftien jaar. Met naar verwachting circa 33.700 MWh per jaar is er dan circa 16.850 euro per jaar beschikbaar voor de omgeving.

Totaalbedrag is ter indicatie

Dit genoemde totaalbedrag is louter bedoeld ter indicatie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend. De opbrengst van de windmolens is afhankelijk van het type windmolen en

met name de afmetingen daarvan dat uiteindelijk wordt gerealiseerd. Daarnaast kan het ene jaar meer productie opleveren dan het andere (een beter windjaar dan gemiddeld of juist een minder windjaar dan gemiddeld). Wel is dit een reële inschatting van de mogelijkheden.

Bijdrage is bovenkant richtbedrag Gedragscode Wind op Land

De bijdrage van 0,50 euro per MWh is de bovenkant van het richtbedrag dat in de Gedragscode Wind op Land wordt genoemd. Daarin wordt als richtbedrag 0,40 tot 0,50 euro per MWh genoemd. In het landelijke Klimaatakkoord is dit richtbedrag uit de Gedragscode Wind op Land als richtlijn overgenomen. Daarom houden de initiatiefnemers van Wind voor Buren zich hier aan. De bijdrage aan het omgevingsfonds wordt niet geïndexeerd, want de inkomsten van de windmolens worden ook niet geïndexeerd.

Duur van bijdrage is vijftien jaar

De duur van de bijdrage aan het omgevingsfonds is vijftien jaar. Dit is gelijk aan de looptijd van de SDE++-subsidie die nog nodig is om onder andere windmolens en zonneparken financieel rendabel te laten zijn. Met de SDE++-subsidie is er grotere zekerheid over de inkomsten van de windmolens en kan deze afdracht worden toegezegd. Na het aflopen van de SDE++-subsidie is deze zekerheid er niet meer. Dit is ook conform de Gedragscode Wind op Land waarin wordt gesteld dat in bepaalde omstandigheden, zoals het aflopen van subsidies, deze bijdrage aan het omgevingsfonds kan worden herzien.

Stapeling voorkomen

Door het omgevingsfonds zo in te richten, wordt ook de stapeling van bijdragen zoals genoemd in de gedragscode vermeden. Stapeling van bovenwettelijke bijdragen is in tegenspraak met het landelijke beleid dat wind- en zonne-energie tegen zo laag mogelijke kosten moet worden opgewekt. Dit beleid wordt uitgevoerd door de SDE++-subsidie die initiatiefnemers dwingt tegen een zo laag mogelijke kostprijs windenergie op te wekken. Een stapeling van bijdragen heeft een negatief effect op de kostprijs en daarmee de rendabiliteit van de windmolens. Uiteraard verslechtert dan ook de rendabiliteit van de coöperatieve windmolen en daarmee de rendabiliteit voor de lokale mee-investerende inwoners. In de Gedragscode Wind op Land wordt eveneens benoemd dat stapeling van dergelijke bijdragen moet worden voorkomen.

Beheer en besteding omgevingsfonds bespreken met omgeving

Hoe het omgevingsfonds wordt beheerd en waaraan het wordt besteed, willen de initiatiefnemers vooral bespreken met de omgeving. De omgeving heeft hierin wat de initiatiefnemers betreft een grote stem. Dit kan met name goed worden besproken in de omgevingsraad. Dit omgevingsfonds kan – ter illustratie - worden benut voor de versterking van bijvoorbeeld gemeenschappelijke voorzieningen, landschap of natuur in de omgeving of voor energiebesparing. De wens van de initiatiefnemers is wel dat dit fonds zo breed mogelijk maatschappelijke meerwaarde heeft voor de omgeving.

Het streven van de initiatiefnemers is dat afspraken over beheer en besteding van het omgevingsfonds met de omgeving worden vastgelegd. De exacte vorm hiervan is afhankelijk van de uitkomst van het proces met de omgeving.

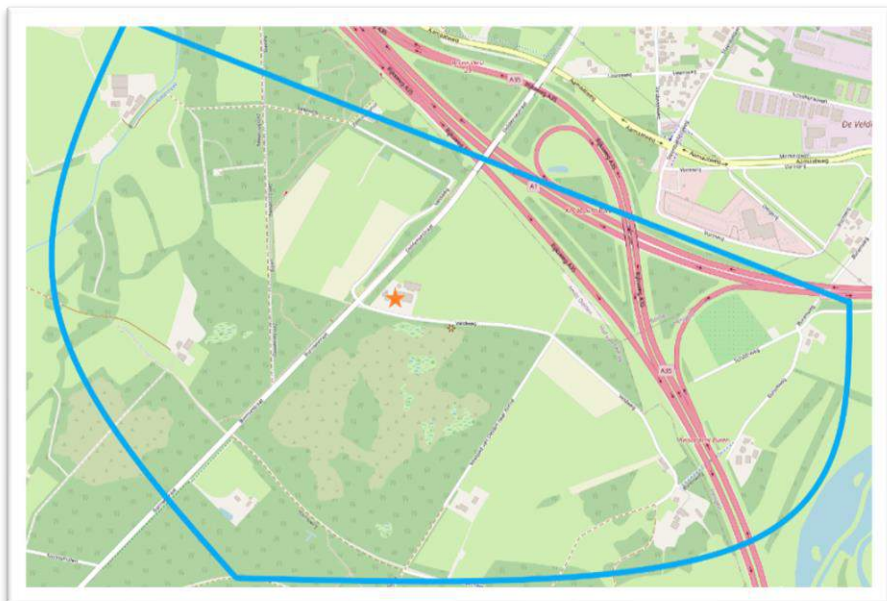
Bijlagen

1. Aantekeningen van initiatiefnemers van bijeenkomst met noabers op 1 november 2017
2. Brief aan alle adressen binnen 1500 meter van 3 november 2017
3. Persbericht van 4 november 2017
4. Verslag van bijeenkomst met maatschappelijke organisaties van 15 november 2017
5. Mail met opzet van vervolgproces aan maatschappelijke organisaties van 19 april 2018
6. Presentatie en verslag van bijeenkomst over vervolgproces met maatschappelijke organisaties op 16 mei 2018
7. Presentatie voor raadsleden en wethouders tijdens gesprekken in periode september – december 2021

8. Stakeholdersoverzicht (zie hieronder)

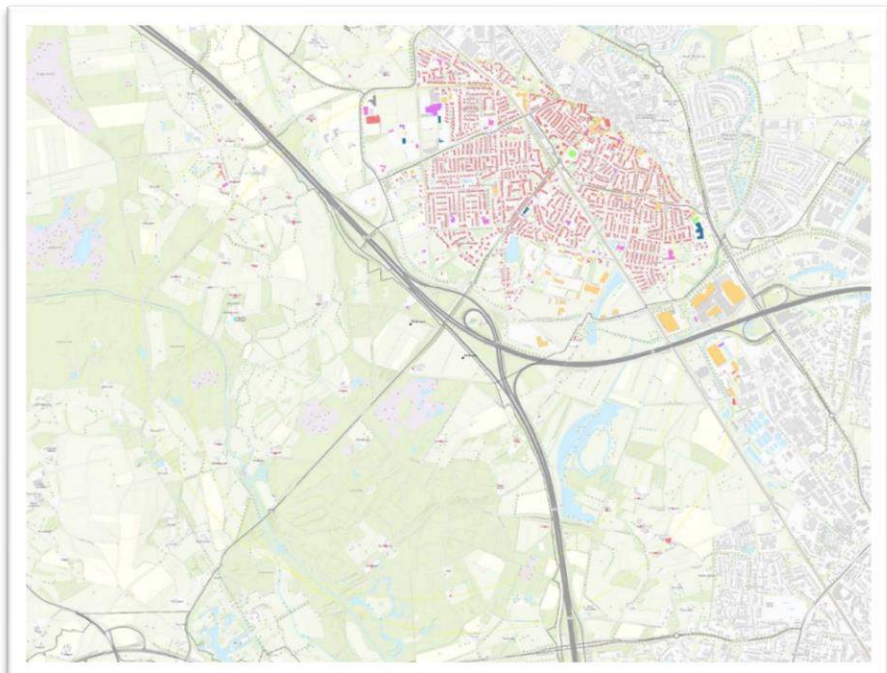
- **Omwonenden in noaberschap**

Voetpad van Delden naar Borne 26, Ambt Delden
Bornestraat 2, Ambt Delden
Bornestraat 7, Ambt Delden
Bornestraat 7, Ambt Delden
Burenweg 91, Ambt Delden
Burenweg 85, Hengelo
Burenweg 81, Hengelo
Meijerinkveldkampsweg 5, Ambt Delden

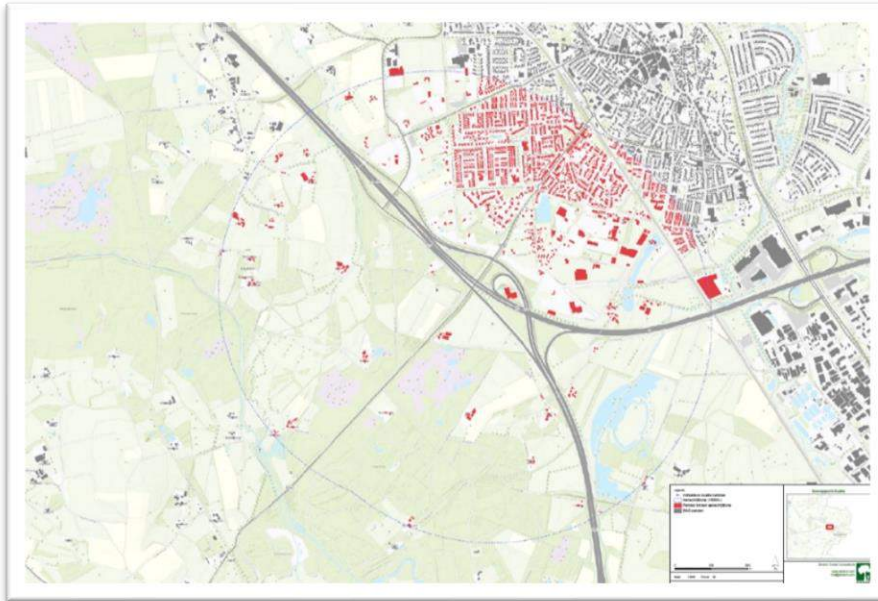
- **Omwonenden binnen 1500 meter**

Alle adressen op de plattegrond hiernaast die rood zijn gearceerd.

- **Omwonenden binnen 2000 meter**

Alle adressen op de plattegrond hiernaast die rood zijn gearceerd.

- **Bewonersorganisaties**

Platform Buurtschappen Hof van Twente
 Buurtschapsvereniging Esbrook
 Gemeenschapsbelangen (groot) Azelo
 Wijkorganisatie Letterveld - Kerkedennen
 Wijkcomité Wensink-Zuid
 Bewonersvereniging Akker en Warande
 Stadsraad Delden
 Politiehondenvereniging Speur en Verdediger
 Sporthonden Werkgroep Hof van Twente
 Scouting Twickel Borne
 Gezinshuis Oostenwind
 HH. Jacobus en Johannes parochie te Borne/Hertme
 Woningcorporatie Welbions
 Huurdersvereniging Ookbions
 Jong RES Twente
 Energiecoöperatie Hof van Twente (ECHT)
 Rotary Delden-Borne
 Coöperatie Hof van Twente op Rozen
 Hofkracht
 Hof van Anpak'n
 Vrienden van het Weusthag
 Geen windmolens in Hof van Twente

- **Overheden**

Gemeente Hof van Twente (college van B en W en gemeenteraad)
 Gemeente Borne (college van B en W en gemeenteraad)
 Gemeente Hengelo (college van B en W en gemeenteraad)
 RES Twente

Provincie Overijssel (gedeputeerde en provinciale staten)

- **Natuur, landschap, landbouw, duurzaamheid**

Stichting Twickel
Vereniging Vrienden van landgoed Twickel
Stichting Groener Hengelo
Natuur en Milieu Overijssel
Natuur en Milieuraad Borne
Natuur en Milieu Hengelo
Natuur- en Milieuraad Hengelo Borne
Stichting Hofvogels
Stichting Borne Duurzaam
LTO Zuid Twente
Friesland Campina
Stichting Eschmolen
Energiebedrijf Zuiver Hof van Twente
Agrarische natuurvereniging Hooltwark
Het Oversticht

- **Ondernemers, toeristisch**

Bundeling Bornse Ondernemers
Parkmanagement bedrijventerrein Westermaat De Veldkamp
Green Business Club Twente
Rabobank Centraal Twente

- **Media**

Tubantia, redactie Hengelo/Hof van Twente/Borne
RTV Oost
Hofweekblad
Hofstreek Omroep
Bornse Courant
De Week van Borne
Borne Boeit
De Roskam
Goors Nieuws
Hengelo's Weekblad
RTV Borne
Nieuws uit Delden

Datum: 01-11-2017

Locatie: Inspiratieboerderij.

Tijd: 20.00 tot circa 22.30 uur.

Aanwezig

Annemarie en Bert Kristen

Riekie Luttikhedde

Karin Luttikhedde

Monique en Edwin Baghus

Gerrit Dubbelink

Truus en Bennie Weernink

Arjan Weernink

William en Anouk Weghorst

Wim Weghorst

(Uitgenodigd maar verhinderd: Barbara Leuvelink, Frans en Annemieke Weghorst)

Joris van Dijk en Roelof-Jan Naaktgeboren (Borne Energie)

Jelle de Waart en Matthijs Oppenhuizen (Raedthuys Pure Energie)

Verloop

Na een korte voorstelronde vertellen Annemarie en Bert over hun idee:

- Waarom zij dit idee hebben (duurzaamheid wordt steeds belangrijker, Annemarie en Bert maken zich zorgen over de gevolgen van klimaatverandering en windmolens zijn een manier om het bedrijf op een goede manier te verbreden zodat hun opvolger een goed bedrijf heeft).
- De status van het idee (nog maar een idee, helemaal aan het begin van het proces).
- Hoe ze het willen doen (in goed contact met de buurt).
- Wat er de komende tijd gebeurt (brief in de bus op 3 november in de wijde omgeving, website, artikel in de krant, gesprekken met organisaties, inloopbijeenkomst op 21 november).

Ook lichten Joris en Roelof-Jan, en Jelle en Matthijs de rol van Borne Energie en Raedthuys Pure Energie bij dit idee toe.

Annemarie en Bert benadrukken dat ze de tijd hebben om het in goed contact met de buurt te doen. Verschil van mening kan er altijd bestaan en daar is zeker de ruimte voor, maar ze hopen dat er wel sprake blijft van normaal contact.

Vervolgens wordt gevraagd of de burens er iets over willen zeggen, of vragen hebben. Daaruit ontstaat een gezamenlijk gesprek met alle aanwezigen, waarin de burens veel vragen stellen over (de effecten van) windmolens. Vragen zoals:

- Kunnen Annemarie en Bert hier wel blijven wonen als de windmolens zo dichtbij komen te staan?
- Hoe zit het met het geluid van windmolens, wat horen omwonenden ervan?
- Moeten de windmolens ook afstand houden tot de snelweg?
- Draaien windmolens mee als de wind van richting verandert?

- Waarom staan windmolens soms stil? Zoals in Duitsland is te zien: veel windmolens bij elkaar, maar vaak staat er dan één stil.
- Wat is slagschaduw en wat merk je daarvan?
- Hoe hoog worden de windmolens, als alles doorgaat?
- Waar komen ze te staan?

Met name Jelle en Matthijs proberen vragen over de techniek en effecten windmolens te beantwoorden. Zo wordt aan de hand van een schaalmodel van een windmolen toegelicht wat slagschaduw is, wat de normen daarvoor zijn (maximaal zes uur per jaar mag een woning van derden worden geraakt door de schaduw), hoe ervoor wordt gezorgd dat deze norm wordt gerespecteerd (windmolen wordt stilgezet) en wanneer slagschaduw kan ontstaan. Onder meer dat de slagschaduw langer is als de zon lager aan de hemel staat (bij zonsopkomst en –ondergang en in het voorjaar en najaar).

Aan de hand van het schaalmodel van een windmolen worden ook termen als ashoogte, rotordiameter en tiphoogte toegelicht.

Verdere antwoorden op vragen:

- Windmolens moeten inderdaad afstand houden tot de snelweg. De wieken mogen niet boven de snelweg draaien, dus minimaal een wieklengte afstand tot de snelweg moet worden gerespecteerd.
- Er zijn geluidsnormen voor windmolens, waaraan zal worden voldaan. Dat er wordt voldaan aan de geluidsnormen, betekent niet dat mensen de windmolens nooit zullen horen of er geen last van zullen hebben. Dus het is lastig om nu al precies te zeggen wie er last van krijgt en wie niet, omdat dit voor een deel ook erg persoonlijk is: de ene persoon ervaart bepaald geluid eerder als hinderlijk dan de andere persoon.
Maar gezien de lokale situatie kan de geluidshinder hier beperkt zijn, zo is een eerste inschatting. De snelweg maakt veel geluid en zal de windmolens geregeld overstemmen. Daarnaast is het een bos- en boomrijke omgeving. Ook dat kan een gunstig effect hebben op de hoorbaarheid van de windmolens.
Uit onderzoek van het RIVM blijkt dat ruim 80 procent van de mensen die op de maximale toegestane geluidsnorm wonen geen hinder ondervinden van de windmolens.
- De verwachting is dat Annemarie en Bert hier gewoon kunnen blijven wonen als de windmolens er komen te staan.
- Windmolens draaien mee met de wind. Dat gebeurt automatisch. De windmolen meet zelf waar de wind vandaan komt.
- Windmolens staan soms stil: er is geen wind, er wordt (ongepland) onderhoud gedaan, er is een storing of ze staan stil om hinder door slagschaduw bij bijvoorbeeld een woning in de omgeving te voorkomen.
- Als het allemaal kan doorgaan, worden de beoogde windmolens bij knooppunt Buren hoger dan bijvoorbeeld de twee bestaande windmolens bij Deventer. Exacte afmetingen zijn zeker nog niet bepaald, maar een tiphoogte van circa 200 meter is wel waar nu rekening mee wordt gehouden.
Toegelicht wordt dat een hogere windmolen met grotere wieken aanzienlijk meer elektriciteit opwekt. Daardoor daalt de kostprijs per opgewekte kilowattuur. Dat is nodig, omdat de Rijksoverheid middels verlaging van de subsidie nadrukkelijk stuurt op verlaging van de kostprijs per kilowattuur.

Vervolgens worden plattegronden van de omgeving uitgedeeld, met daarop twee locaties waar ze windmolens zijn beoogd. Deze locaties zijn ter indicatie. Het zijn nog niet de exacte, definitieve plekken, zover in het proces zijn we nog niet.

Vervolgens worden visualisaties getoond van de mogelijke windmolens, met behulp van het programma *Windplanner*. Zo krijgen de burens een indruk van wat zij zien van de windmolens en hoe ver hun woning van de windmolens staat. Als uitgangspunt zijn windmolens genomen met 140 meter ashoogte en 140 meter rotordiameter (tiphoogte 210 meter).

De burens kunnen aangeven vanaf welk punt zij de visualisatie willen zien. Die plek wordt dan opgeroepen in het programma en op het beeldscherm getoond. Ook wordt aangeboden om bij mensen thuis foto's te komen maken vanaf de plekken die zij willen, zodat hierin ook de visualisaties kunnen worden getoond. Daar is zeker interesse in. Net zoals er ook interesse in is om een excursie te doen naar windmolens, om te ervaren wat het is om een windmolen in de buurt te hebben.

Andere vragen die gaandeweg aan de orde komen:

- Welke rol speelt de gemeentegrens? Aangezien het formeel Hof van Twente is, maar op de grens met Borne?
- Hoe kunnen mensen uit de omgeving er zelf ook iets aan hebben? Bijvoorbeeld stroom uit de windmolens? "Waarom zou je de stroom van heel ver halen als je het hier in de buurt opwekt?"
- Er wordt wel gezegd dat door klimaatverandering er steeds minder wind is. Klopt dat?
- Wat is de doorlooptijd van een dergelijk project?

Antwoorden hierop:

- Vanwege de situatie met de gemeentegrenzen worden drie gemeenten erbij betrokken (Hof van Twente, Borne en Hengelo). Ook wordt uitgelegd dat Annemarie, Bert, Borne Energie en Raedthuys Pure Energie redeneren vanuit de windmolens: we beginnen bij die plekken en kijken dan wie er in de omgeving aanwezig is. Daarbij speelt de gemeentegrens geen rol.
- Om te zorgen dat mensen uit de omgeving iets aan de windmolens kunnen hebben, is Borne Energie gevraagd hierbij betrokken te zijn. Zo kunnen we met elkaar uitzoeken wat de beste manier is om te zorgen dat mensen uit de omgeving er iets aan kunnen hebben. Dat is in elk geval zeker de wens van Annemarie, Bert, Borne Energie en Raedthuys Pure Energie.
- Er wordt inderdaad beweerd dat door klimaatverandering de wind afneemt. Maar daar is geen bewijs voor. Er zijn goede en slechte windjaren. De afgelopen twee jaar waren niet goed, maar 2015 was bijvoorbeeld een heel goed windjaar.
- Als het door kan gaan, duurt het nog zeker enkele jaren voordat er eventueel windmolens kunnen worden gebouwd. De benodigde procedures kosten veel tijd en ook om het zorgvuldig te doen met de omgeving, kost tijd. Die tijd wordt ook genomen.

De avond vordert, Annemarie vraagt hoe we met elkaar verder kunnen na deze bijeenkomst. Of er bijvoorbeeld behoefte is aan een volgend gesprek.

Er wordt aangegeven door de burens dat het goed is iedereen weer bij elkaar te roepen als er na de komende periode nieuwe informatie is. De komende tijd wordt de bredere omgeving geïnformeerd. Dat kan reacties opleveren of nieuwe informatie die relevant is. Als dat zo is, informeer dan de burens weer, zo wordt geopperd. En als de burens vragen hebben, is het goed als zij zelf contact opnemen met in eerste instantie Annemarie en Bert. Ook Borne Energie en Raedthuys Pure Energie zijn altijd bereikbaar voor vragen van de directe burens, zo wordt benadrukt.

Gerrit Dubbelink neemt dan even het woord:

Hij heeft waardering voor de moed van de familie Kristen om dit idee kenbaar te maken en het te proberen. Ook waardeert hij dat de burens nu zo zijn geïnformeerd.

Hij zal moeten wennen aan het zicht als de windmolens er komen, maar de uiteindelijke hoogte is wat hem betreft minder relevant. De vraag moet zijn volgens hem of de windmolens er moeten komen of niet. Als ze er komen, maakt het volgens hem niet uit of ze veertig meter hoger of lager zijn. Ook denkt hij dat hij uiteindelijk wel kan wennen aan het zicht. En hij beseft dat er iets moet worden gedaan om meer duurzame energie op te wekken.

Het geluid van de windmolens schat hij in als overkomelijk, maar slagschaduw vindt hij zeker wel een punt van aandacht. Hij vraagt dat goed uit te werken en maatregelen te nemen tegen die hinder. Maar hij pleit ervoor het idee een kans te geven.

Vervolgens wordt er nog een vraag gesteld over hoeveel vogels/vleermuizen sterven door windmolens?

Antwoord: deze kunnen inderdaad sterven door bijvoorbeeld tegen windmolens aan te vliegen, maar dat aantal is zeer beperkt in vergelijking met de hoeveelheid dieren die sterven door bijvoorbeeld katten of verkeer. Ook hiervoor geldt: het effect op dieren op de omgeving moet goed worden onderzocht en daar zijn strenge regels voor.

Er wordt nog gemeld dat er in de buurt een vleermuizenhuis is en dat ook rondom de ijskelder van landgoed Twickel veel vleermuizen verblijven. Dat zijn waardevolle tips van de mensen die in deze omgeving wonen en het beste kennen.

Tot slot wordt de aanwezigen nog gevraagd e-mailadres en telefoonnummer achter te laten, zodat we goed in contact met elkaar kunnen blijven.

Er was deze avond ruimte voor een goed gesprek, om vragen te stellen, om elkaar te leren kennen. Uiteraard willen de burens weten wat de windmolens betekenen in de zin van eventuele overlast en ze willen graag dat de overlast zo beperkt mogelijk blijft. Dat is logisch en terecht, en een belangrijk signaal om mee te nemen in het verdere proces.

Ambt Delden, 3 november 2017

Geachte heer, mevrouw,

Wij zijn Annemarie en Bert Kristen uit Ambt Delden. Aan de Veldweg hebben wij een melkveebedrijf en wij sturen u deze brief, omdat wij de wens hebben om twee windmolens te plaatsen nabij ons bedrijf. Omdat uw adres binnen een straal van anderhalve kilometer van de beoogde locaties ligt, willen wij u hierover graag informeren én u uitnodigen om hierbij betrokken te zijn.

Ons idee bevindt zich in een pril stadium. Wij spreken deze wens uit en willen dit graag realiseren, maar bijvoorbeeld een procedure voor het aanvragen van een vergunning voor de windmolens is nog niet begonnen. Wij willen graag eerst met u en anderen uit de omgeving hierover in gesprek. Wij zijn benieuwd wat u vindt van ons idee en wat uw vragen, suggesties en opmerkingen zijn. Ook zijn wij benieuwd of u betrokken wilt zijn bij de verdere uitvoering van ons idee en of u interesse hebt om financieel te participeren in de windmolens. Daarom nodigen wij u hierbij van harte uit voor een inloopbijeenkomst. We kunnen dan kennismaken en met elkaar in gesprek gaan over ons idee.

Deze inloopbijeenkomst wordt gehouden op:

Datum: 21 november

Tijd: 15.00 tot 21.00 uur

Locatie: café Platenkamp, Prins Bernhardlaan 148 in Borne

U kunt de inloopbijeenkomst tussen 15.00 en 21.00 uur bezoeken op het tijdstip dat u uitkomt, er wordt bijvoorbeeld geen centrale presentatie gegeven. We zouden het wel erg waarderen als u vooraf laat weten of u komt, zodat wij weten met hoeveel mensen we ongeveer rekening kunnen houden. U kunt zich aanmelden door een e-mail te sturen naar info@windvoorburen.nl

De aanleiding voor ons idee

Hierbij geven wij wel alvast een korte toelichting op ons idee.

Zoals gezegd hebben wij een melkveebedrijf met 45 koeien en wij doen ons best duurzaam te wonen en te werken. Het bedrijf is grondgebonden: vrijwel al het voer wordt geteeld op grond die bij de boerderij hoort en de mest van de koeien wordt ook op eigen grond uitgereden. Sinds het jaar 2000 kiezen wij ervoor om te investeren in duurzaamheid om zo ons bedrijf te optimaliseren. Daardoor hoeven wij onze veestapel niet uit te breiden en blijft het een grondgebonden bedrijf.

Zo hebben wij zonnepanelen aangeschaft. In totaal hebben wij nu 250 panelen op onze daken liggen. Restwarmte van de koeling van onze melktank warmt via een warmtewisselaar water op om daarmee de melkmachine schoon te maken. We hebben een elektrische auto en een luchtwarmtepomp zorgt met de vloerverwarming voor warmte in ons huis. In 2011 is Annemarie de Inspiratieboerderij Duurzaam in Hof van Twente begonnen. Op ons erf ontvangt ze groepen, zoals scholen, bedrijven, verenigingen en particulieren. Deze mensen probeert zij te inspireren tot een duurzamer leven en deze bezoekers inspireren ons ook weer.

Wij merken dat de klimaatverandering zich sneller ontwikkelt. Dat zien we op het nieuws, maar merken ook op ons eigen bedrijf dat het klimaat verandert. Daardoor voelen wij de urgentie om nog duurzamer te werken. Daarom hebben wij het idee opgevat om twee windmolens op ons land te plaatsen. Deze twee windmolens helpen ook om ons bedrijf duurzaam te verbreden. Door de inkomsten hieruit blijft onze huidige bedrijfsfilosofie mogelijk: de koeien in de wei, grondgebonden, kleinschalig, passend bij de omgeving. Onze zoon die het bedrijf wil overnemen, kan het dan voortzetten op de manier zoals zijn ouders en grootouders dat deden.

Ons idee voor twee windmolens is overigens niet nieuw. Rond 2000 hadden wij deze wens ook al, maar dat ging niet door vanwege een gemeentelijke herindeling. Nu blazen wij dit idee, vanwege de urgentie om klimaatverandering af te remmen, nieuw leven in.

Wij willen dit idee voor windmolens in nauw contact met u en andere betrokkenen uit de omgeving realiseren. Dat betekent in een zo vroeg mogelijk stadium u en anderen uit de omgeving uitnodigen om erbij betrokken te worden. Het liefst zien wij ook dat de stroom van de windmolens bij de mensen in de buurt uit het stopcontact komt, zodat zij merken dat het ook hún windmolens zijn. Daarnaast kunnen mensen uit de omgeving er financieel voordeel van hebben. Daarvoor zijn verschillende opties, zoals participeren via een coöperatie. In samenspraak met de omgeving kiezen we de uiteindelijke participatievorm.

Een belangrijke partner van ons voor het vormgeven van deze participatie is stichting Borne Energie. Verder werken wij samen met duurzaam energiebedrijf Raedthuys Pure Energie uit Enschede om de windmolens daadwerkelijk te kunnen realiseren.

De beoogde locaties van de windmolens zijn ten zuiden van de snelweg A1/A35, ter hoogte van knooppunt Buren. Onderaan deze brief vindt u een plattegrond die laat zien waar dat is.

Contact

Wij hebben een website gemaakt waarop meer informatie staat: www.windvoorburen.nl

Het e-mailadres info@windvoorburen.nl kunt u ook gebruiken om vragen te stellen, suggesties te doen of opmerkingen te plaatsen. Als u door ons op de hoogte wilt worden gehouden, kunt u dat ook laten weten via dit e-mailadres.

Wij hopen u te ontmoeten op de inloopbijeenkomst op 21 november!

Met vriendelijke groet,

Annemarie en Bert Kristen

De beoogde locaties van de windmolens (de twee gele cirkels naast de blauw gearceerde snelweg, deze plattegrond staat tevens op de website):

Idee voor windmolens in buitengebied Ambt Delden/Borne

AMBT DELDEN/BORNE – Annemarie en Bert Kristen uit Ambt Delden hebben het idee opgevat om twee windmolens te plaatsen bij hun melkveebedrijf. Hoewel het initiatief nog in een pril stadium verkeert, proberen zij hierover al zoveel mogelijk mensen van op de hoogte te brengen. Zij willen namelijk samen met omwonenden en andere betrokkenen dit idee verder concreet maken.

Annemarie en Bert Kristen hebben een grondgebonden melkveebedrijf aan de Veldweg in Ambt Delden. Zij proberen duurzaam te leven en te werken. Zo hebben zij 250 zonnepanelen op de daken liggen, restwarmte van de koeling van de melktank warmt via een warmtewisselaar water op om daarmee de melkmachine schoon te maken, ze hebben een elektrische auto en een luchtwarmtepomp zorgt met de vloerverwarming voor warmte in het huis.

De volgende stap: twee windmolens

De volgende stap die zij willen zetten, is twee windmolens op hun land. Dit idee is overigens niet nieuw. Jaren geleden, rond het jaar 2000, hadden zij deze wens voor windmolens ook al, maar dat is vanwege een gemeentelijke herindeling destijds niet doorgegaan. Zij zijn toen wel doorgegaan met het verduurzamen van hun bedrijf. Nu doen ze een nieuwe poging om windmolens te realiseren, mede ingegeven door de urgentie van klimaatverandering.

Met de windmolens wordt veel duurzame energie opgewekt. Ze hopen vooral dat uiteindelijk veel mensen uit de buurt die groene stroom afnemen. Stroom van de boer, een streekproduct, simpel en eerlijk. Bovendien is dit weer een bijdrage aan het afremmen van klimaatverandering.

Het idee is om twee windmolens te plaatsen langs de snelweg A1/A35. De beoogde plekken liggen ten zuiden van het knooppunt Buren. Dit initiatief bevindt zich nog in een vroeg stadium. Een procedure voor een vergunning voor de windmolens is bijvoorbeeld nog niet begonnen. Eerst willen Annemarie en Bert met de omgeving in gesprek over hun idee.

Meer informatie staat ook op de website: www.windvoorburen.nl

Voor de volgende generatie

Deze twee windmolens zijn voor hen ook een goede manier om het bedrijf duurzaam te verbreden. Door de aanvullende inkomsten uit de twee windmolens blijft hun bedrijfsfilosofie overeind: zoveel mogelijk weidegang, grondgebonden werken, duurzaam, ingebed in en passend bij de omgeving. Hun zoon die het bedrijf wil overnemen, kan dankzij de windmolens het bedrijf voortzetten op de manier zoals zijn ouders en grootouders dat deden: kleinschalig en met respect voor mens, dier en milieu.

Ze willen het samen doen

Dit plan willen zij in nauw contact met de buurt uitvoeren. Dat betekent vooral in een zo vroeg mogelijk stadium omwonenden en andere belanghebbenden uitnodigen om erbij betrokken te zijn. Ze staan open voor vragen, opmerkingen en suggesties.

Ook zijn er voor mensen in de omgeving verschillende opties om te participeren in windmolens, bijvoorbeeld via een coöperatie. Om deze participatie concreet te maken, werken Annemarie en Bert samen met [stichting Borne Energie](#). Samen met de omgeving wordt de uiteindelijke participatievorm gekozen. Verder werken Annemarie, Bert en Borne Energie samen met [duurzaam energiebedrijf Raedthuys Pure Energie](#) uit Enschede om de windmolens te realiseren.

Als bijlage bij dit persbericht vindt u een foto van Annemarie en Bert Kristen en een plattegrond met daarop aangegeven de beoogde locaties van de windmolens. Op de bijgevoegde plattegrond zijn de beoogde locaties ter indicatie met gele cirkels aangegeven, naast de blauw gearceerde snelweg A1/A35. Ten noorden van de snelweg ligt Borne.

Beide afbeeldingen kunt u rechtenvrij gebruiken.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Annemarie en Bert Kristen via info@windvoorburen.nl of 06 – 20615739.

15-11-2017

Bijeenkomst met meerdere organisaties uit de omgeving voor het idee 'Wind voor Buren'.

Locatie: de Inspiratieboerderij van Annemarie en Bert Kristen.

Begintijd: circa 15.00 uur.

Aanwezig

Circa 40 mensen van diverse organisaties (er is een presentielijst getekend)

Annemarie en Bert Kristen

Joris van Dijk en Roelof-Jan Naaktgeboren (stichting Borne Energie)

Jelle de Waart en Matthijs Oppenhuizen (duurzaam energiebedrijf Raedthuys Pure Energie)

Verloop van de bijeenkomst

Na een voorstelronde waarin iedereen zijn of haar naam noemt en namens welke organisatie hij of zij hier aanwezig is, lichten Bert en Annemarie hun idee toe. Ze vertellen over hun bedrijf en hoe uiteindelijk het idee voor deze twee beoogde windmolens is ontstaan.

Ook lichten zij het gekozen proces toe. Zij hebben reeds de directe burens geïnformeerd en gesproken op de boerderij en met hen van gedachten gewisseld. Het was een constructieve bijeenkomst. Op 21 november a.s. organiseren zij een inloopbijeenkomst bij café Platenkamp in Borne. Ze geven aan dat ze stapje voor stapje willen gaan. Er is geen directe haast. Zij willen een goede relatie met de omgeving houden en vooraf met mensen in gesprek om ideeën en beelden te delen en eventuele zorgen te bespreken. Bert en Annemarie zijn nieuwsgierig naar ieders mening en proberen zoveel mogelijk rekening te houden met deze input.

Daarna lichten Roelof-Jan Naaktgeboren namens stichting Borne Energie en Jelle de Waart namens Raedthuys Pure Energie toe wie zij zijn, wat zij doen en wat hun rol is in Wind voor Buren. Zie de presentatie die hierbij is gebruikt voor meer informatie daarover.

Vragen en opmerkingen van de aanwezigen

Vervolgens worden er door verschillende aanwezigen vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. Zo ontstaat er een gesprek met elkaar.

Hieronder wordt geprobeerd zoveel mogelijk van de vragen en opmerkingen weer te geven.

In cursieve letters staan onder de vragen en opmerkingen de reacties die hierop zijn gegeven door Annemarie, Bert, Joris, Roelof-Jan, Jelle en Matthijs.

1. Twente is windarmer dan andere delen van het land. Wat betekent dat voor dit idee?
Het waait hier inderdaad zachter dan in het westen van het land. Mede daardoor is de hoogte van een windmolen in dit deel van het land belangrijk, want hoger in de lucht waait het harder en stabiel.
Voor het beeld hoe de verhouding is: in dit deel van het land bedraagt de gemiddelde windsnelheid op 100 meter hoogte circa 7 meter per seconde en in het westen van het land is dat circa 8 meter per seconde.
2. Hoe hoog worden de windmolens?
Definitieve hoogtes zijn nog niet bepaald. Wel wordt er uitgegaan van moderne windmolens en deze zullen een tiphoogte van circa 200 meter hebben.

3. Klopt het dat er nieuwe ontwerpen van kleinere windmolens zijn die toch efficiënt energie kunnen opwekken?
Er zijn inderdaad al langer verschillende kleinere windmolens waarvan wordt gezegd dat deze ook efficiënt zijn. Toch zijn deze modellen nog niet doorgebroken. Reden hiervoor is dat het hoger in de lucht harder en constanter waait. Dichterbij de grond waait het zachter en is de wind instabieler. Dat heeft grote invloed op de hoeveelheid energie die een windmolen opwekt. Tot nu toe is er nog geen nieuw ontwerp geweest dat het effect van deze omstandigheden heeft kunnen ondervangen.
4. Klopt het dat grotere windmolens stiller zijn dan kleinere windmolens?
Windmolens worden inderdaad stiller, waardoor een grotere stiller kan zijn dan een kleinere. Windmolenfabrikanten zijn zich ervan bewust dat het belangrijk is dat windmolens stiller worden en de ontwikkelingen op dat gebied gaan daarom nog steeds door.
5. Er wordt een zorg geuit dat slagschaduw van de windmolens op de snelweg het verkeer kan afleiden, wat zorgt voor gevaarlijke situaties. Daar wordt aandacht voor gevraagd.
Dat is een terechte opmerking, daar moet inderdaad rekening mee worden gehouden. Er is op dit vlak ervaring elders in het land, ook Raedthuys Pure Energie heeft daar ervaring mee. Bijkomstigheid van de moderne, grote windmolens is dat weggebruikers deze van grotere afstand kunnen zien. Daardoor worden zij minder verrast door bijvoorbeeld de slagschaduw. Verder geldt voor woningen in de omgeving dat deze maximaal zes uur per jaar geraakt mogen worden door de slagschaduw van de windmolens. Een stilstandvoorziening zal zorgen dat de windmolens op tijd worden stilgezet om hieraan te voldoen. Er zal zeker aandacht zijn voor slagschaduw, ook met betrekking tot de wegen in de omgeving.
6. Maakt de snelweg meer of minder geluid dan windmolens?
De snelweg zal de windmolens zeer waarschijnlijk vaak overstemmen, maar dat betekent niet dat de windmolens nooit te horen zullen zijn in de omgeving. Als het bijvoorbeeld rustiger is op de snelweg – in het weekeinde of 's avonds -, kunnen de windmolens te horen zijn. Maar over het algemeen maakt een snelweg inderdaad meer geluid dan een windmolen.
7. Scouting Twickel wijst erop dat één van de beoogde windmolens dichtbij de blokhut van de scouting staat aangegeven op de plattegrond. Daar roept vragen op bij de aanwezigen namens Scouting Twickel en zij hebben ook zorgen over de gevolgen van een windmolen op deze afstand tot hun blokhut. Met name de veiligheid van de aanwezigen bij de blokhut is belangrijk voor Scouting Twickel.
Er is zeker begrip voor de vragen en zorgen van de scouting, deze zijn begrijpelijk. Dit is een belangrijk signaal dat de scouting afgeeft. De afstand tot woningen wordt vooral bepaald door de normen voor slagschaduw en geluid die gelden. Ook het gebouw van Scouting Twickel zal beschermd zijn volgens de regels, omdat hier meerdere mensen aanwezig zijn. Afgesproken wordt dat er een aparte afspraak wordt gemaakt met Scouting Twickel om hier over door te praten.
8. Is het mogelijk om een eigen ontwerp van windmolens te maken of bepaalt een leverancier dat?
Een eigen ontwerp zal niet aan de orde zijn, dat zal de uiteindelijke leverancier van de windmolens bepalen. Maar welke leverancier het wordt, is nog zeker niet duidelijk. Daarin

wordt veel verderop in het proces uiteindelijk een keuze gemaakt.

9. Zijn zonnepanelen op het land een optie?

Voor Bert en Annemarie niet. Om evenveel stroom op te wekken als de twee beoogde windmolens, zouden eigenlijk op alle gronden van Bert en Annemarie zonnepanelen moeten liggen. “Dan ben ik geen boer meer”, aldus Bert.

Zij hebben wel zonnepanelen op hun daken en daar zijn zij zeker voorstander van.

10. Is er ervaring met effecten van windmolens op vogels en grazende koeien?

Er moet een uitgebreide natuurtoets worden gedaan waarin onder meer aandacht is voor de effecten op vogels. Over het algemeen is de ervaring met windmolens dat meer vogels sterven door andere oorzaken, zoals snelwegen en ook katten. Maar het effect van specifiek deze twee beoogde windmolens moet zeker goed in beeld worden gebracht.

De ervaring leert dat koeien er geen last van hebben. Veel boeren in Nederland hebben windmolens op hun grond en daar grazen koeien omheen. In Limburg is er bijvoorbeeld een fokker van topsportpaarden die vijf windmolens nabij heeft staan. Maar ook deze paarden – die volgens de fokker zelf schrikachtig zijn – lopen ook rustig rond aan de voet van een draaiende windmolen. Het kan zijn dat sommige dieren er even aan moeten wennen, maar over het algemeen levert dit geen problemen op.

11. Er wordt aangegeven dat nu al duidelijk is dat bij dit idee het effect op de ecologie een belangrijk element is en dat hier goed onderzoek naar moet worden gedaan.

Dat is een belangrijk signaal en daar zal zeker aandacht voor zijn.

Annemarie vraagt tussendoor ook aan de aanwezigen wat zij van het idee vinden, om te horen hoe zij hier tegenaan kijken. Daar komen plenair enkele reacties op, maar vanuit de zaal worden er ook nog vragen gesteld over het idee en (de techniek en effecten van) windmolens.

12. Er wordt verwezen naar Twence, dat 11.000 zonnepanelen aanlegt. Waarom gebruikt Twence geen windmolens?

Dat is bekend: daar ligt een aanvliegroute voor vliegveld Twente, waardoor windmolens niet mogelijk zijn. Ook de bodemgesteldheid zou daar niet geschikt zijn voor windmolens.

13. Wat voegen de beoogde windmolens toe aan het verduurzamen van het bedrijf van Annemarie en Bert?

Hiermee kunnen zij vooral hun bedrijf zoals het nu is, behouden: kleinschalig, grondgebonden, weidengang, passend in de omgeving, financieel gezond, gebruikmakend van duurzame technieken. Verder kan het eraan bijdragen dat ook de omgeving verduurzaamt, door de opgewekte stroom van de windmolens te gebruiken.

14. Zijn de inkomsten uit de windmolens nodig voor het bedrijf van Annemarie en Bert of is het met name vanuit bedrijfseconomische grondslag?

Het bedrijf is financieel gezond en is dat ook nog in de periode dat Annemarie en Bert hier werkzaam zijn. Zij hopen deze stap vooral te kunnen zetten om zo hun bedrijf over te kunnen dragen aan hun zoon, die het bedrijf wil overnemen. Hij wil het bedrijf voortzetten zoals zij dat nu doen en dan is voor een stabiele toekomst wel op een gegeven moment een verbreding van het bedrijf nodig.

Een aanwezige in de zaal spreekt dan uit dat hij dit idee een mooi voorbeeld van ondernemerschap vindt en heel benieuwd is hoe het verder wordt aangepakt. Hij omarmt namens zijn organisatie in elk geval het idee.

Een andere aanwezige sluit hier bij aan, maar vraagt wel of er al contact is geweest met landgoed Twickel.

Er is contact met landgoed Twickel en gesprekken daarmee zullen ook nog zeker volgen. Twickel is behoudend met betrekking tot grotere veranderingen in het landschap, maar ziet zelf ook in dat er op het vlak van energie iets moet gebeuren. Wel is goed overleg met Twickel belangrijk, omdat het bedrijf van Annemarie en Bert en de beoogde locaties grenzen aan het landgoed.

Daarop geeft Scouting Twickel aan dat zij een vergoeding betalen aan Twickel, dus dat formeel het landgoed daar ook nog loopt.

Vanuit de scouting wordt nogmaals aangegeven dat er bezorgdheid is over de mogelijke effecten van een windmolen nabij de locatie van de scouting. Vanwege de veiligheid en ook de vrees dat de blokhut hierdoor minder aantrekkelijk wordt voor externe huurders.

Er wordt erkend dat dit een belangrijk signaal is en dat er met Scouting Twickel verder over moet worden gesproken. Een afspraak daarvoor wordt gemaakt.

Een andere aanwezige spreekt waardering uit voor het initiatief.

Visualisaties

Vervolgens worden visualisaties getoond van de beoogde windmolens, met behulp van het programma Windplanner. Dit is gekoppeld aan Google Streetview. Hierin kunnen windmolens worden gemonteerd, zodat er een realistisch beeld ontstaat van wat er vanuit de omgeving is te zien van de beoogde windmolens. Mede op verzoek van omwonenden wordt vanuit verschillende posities uit de omgeving naar de visualisaties gekeken.

Als uitgangspunt voor deze visualisaties zijn windmolens genomen met 140 meter ashoogte en 140 meter rotordiameter (tiphogte 210 meter).

Google Streetview is niet overal geweest om foto's te maken. Zo zijn er geen beelden van kleine wegen en bijvoorbeeld ook niet uit de achtertuinen van omwonenden. Een oplossing hiervoor is om met een speciale camera van de gewenste locatie een foto te maken en deze in het programma toe te voegen, zodat er toch visualisaties zijn. Gemeld wordt dat iedereen die hier belangstelling voor heeft contact kan opnemen via info@windvoorburen.nl.

Ook is het goed mogelijk om bijvoorbeeld bij ledenvergaderingen de komende tijd het idee toe te lichten en ook daar visualisaties te laten zien. Als er belangstelling is vanuit organisaties daarvoor, kunnen zij ook daarvoor contact opnemen via info@windvoorburen.nl

Deze visualisaties worden ook getoond op de inloopbijeenkomst (15.00 tot 21.00 uur) op 21 november bij café Platenkamp in Borne.

Eindtijd:

Er wordt door aanwezigen nog informeel nagepraat. Tussen 17.00 en 17.30 uur vertrekken de meeste aanwezigen en is de bijeenkomst afgelopen.

Opzet vervolproces *Wind voor Buren*

Opstellers en initiatiefnemers:

Stichting Borne Energie, Annemarie en Bert Kristen, duurzaam energiebedrijf Raedthuys Pure Energie

April 2018

Inhoudsopgave

Missie <i>Wind voor Buren</i>	3
Aanleiding voor deze werkgroepen	4
Doelen van deze werkgroepen	5
Kaders voor deze werkgroepen	6
Inrichting van de werkgroepen	8
Werkwijze van de werkgroepen	10

CONCEPT

Missie *Wind voor Buren*

Als initiatiefnemers¹ trekken wij ons de woorden van voormalig president van de Verenigde Staten Barack Obama aan: ***We are the first generation to feel the impact of climate change and the last generation that can do something about it.***²

Wij willen de toekomst van de aarde en van onze kinderen niet op het spel zetten en actie ondernemen om iets aan klimaatverandering te doen. Wij willen zelf een bijdrage leveren aan de oplossing en het probleem niet bij toekomstige generaties of elders in de wereld neerleggen, aangezien we zelf de oplossing voor het grijpen hebben.

Met *Wind voor Buren* willen de initiatiefnemers bijdragen aan een samenleving waarin het verbranden van fossiele brandstoffen niet meer nodig is. Zo worden negatieve effecten als zeespiegelstijging en klimaatverandering, maar ook de gevolgen van gaswinning in Groningen voorkomen. De twee beoogde windmolens leveren een duurzaam streekproduct (groene stroom) dat beschikbaar komt voor duizenden huishoudens. Een aanzienlijk aantal huishoudens in de gemeenten Borne en Hof van Twente kan worden voorzien van groene energie afkomstig van de molens. Wanneer dit idee tot uitvoering kan worden gebracht, wordt in de ogen van de initiatiefnemers een betekenisvolle stap richting een energieneutrale gemeente gezet.

Een ander belangrijk uitgangspunt van ons idee is dat het van belang is om de opbrengsten van lokale energieproductie ook lokaal houden. Door samen de oplossing voor de energievoorziening te realiseren, kunnen we het geld dat wordt verdiend met de verkoop van stroom ook bij lokale partijen terecht laten komen.

Meer over het ontstaan van *Wind voor Buren* staat op de website: www.windvoorburen.nl

---

¹ Bert en Annemarie Kristen, stichting Borne Energie en duurzaam energiebedrijf Raedthuys Pure Energie

² Vertaling: Wij zijn de eerste generatie die de effecten van klimaatverandering voelt en de laatste generatie die er iets aan kan doen.

Aanleiding voor deze werkgroepen

Bert en Annemarie Kristen hebben hun idee voor twee windmolens (*Wind voor Buren*) kenbaar gemaakt aan zoveel mogelijk omwonenden en andere stakeholders. Dat is gegaan via persoonlijke gesprekken, brieven huis aan huis, een website, krantenartikelen, een inloopbijeenkomst en een stakeholdersbijeenkomst. Dat was een eerste kennismaking om te zorgen dat zoveel mogelijk mensen en organisaties weten dat dit idee bestaat. Dat heeft veel vervolgesprekken opgeleverd. Ook zijn inmiddels bij dertig omwonenden visualisaties rondom de woning gemaakt die een getrouw beeld geven van de situatie als er windmolens staan. In maart 2018 is een excursie naar windmolens georganiseerd.

Het idee verkeert nog steeds in een pril stadium. Het is nu belangrijk om uit te zoeken of het idee daadwerkelijk haalbaar is. Een eerste vraag die moet worden beantwoord is of het mag het op deze plek. Het gaat dan om voldoen aan wettelijke vereisten voor zaken als geluidsbelasting, veiligheid en milieu. Op deze eerste vraag is een objectief antwoord te geven middels het laten uitvoeren van technische onderzoeken door een onafhankelijk onderzoeksbureau..

Een voor de omgeving en de initiatiefnemers minstens net zo belangrijke vraag is in hoeverre de gevolgen van het plaatsen van windmolens acceptabel zijn. In de nabijheid van de beoogde windmolens leven veel vragen over wat er straks is te merken van de windmolens en of het woongenot wordt aangetast. Omdat het gaat om de beleving van mensen, is op deze vraag geen objectief antwoord te geven. Het gevoel dat iemand heeft als er windmolens in de buurt komen, is subjectief.

De vraag of de windmolens mogen op de beoogde locaties wordt in de aanloop naar het aanvragen van een vergunning beantwoord. Hiervoor worden de voorgeschreven vergunningprocedures doorlopen.

De vraag in hoeverre de effecten op de omgeving acceptabel zijn, willen de initiatiefnemers zo goed mogelijk beantwoorden. Door in te gaan op zorgen of bezwaren, door uit te leggen wat de te verwachten gevolgen zijn en door aan te geven waarom de initiatiefnemers vinden dat het noodzakelijk is dat er meer windmolens komen en daarom deze locatie willen benutten. En ook door een antwoord te geven op de vraag hoe de omgeving kan meeprofiteren van het initiatief.

Als middel om mogelijkheden en bezwaren te bespreken en om vragen op te halen en te beantwoorden, willen we een drietal werkgroepen vormen die een goede afspiegeling van de omgeving zijn. . In samenspraak met de werkgroepen willen we het idee verder ontwikkelen. Waar mogelijk nemen we bezwaren weg of we komen er zo veel mogelijk aan tegemoet. De samenspraak met de werkgroepen vindt plaats door de stichting Borne Energie.

De volgende werkgroepen worden gevormd:

- 1) Werkgroep omwonenden (individuen)
- 2) Werkgroep stakeholders (organisaties)
- 3) Werkgroep participanten.

Elders in dit stuk wordt nader ingegaan op de aard en samenstelling van de werkgroepen.

Doelen van de werkgroepen

Na het breed kenbaar maken van het idee en het ophalen van reacties van de omgeving is de tijd rijp voor de volgende processtap: onderzoek naar de haalbaarheid van het idee. Ook deze stap willen de initiatiefnemers (*Wind voor Buren*) zorgvuldig doorlopen, waarbij de omgeving nauw betrokken wordt. Doel van deze stap is om - met input uit de omgeving - te bepalen of twee windmolens bij knooppunt Buren mogelijk zijn. *Wind voor Buren* wil goed en compleet in beeld te brengen hoe belanghebbende partijen (stakeholders) denken over de plannen en hoe deze stakeholders kunnen participeren en profiteren indien het idee tot uitvoering komt.

De initiatiefnemers beseffen dat twee windmolens op de beoogde locaties een grote verandering zijn en dat mensen in de omgeving daar kritisch naar kijken. Het is belangrijk dat meningen worden gevormd op basis van feitelijke informatie en dat wordt gekeken naar de specifieke omstandigheden ter plekke. Dat is een belangrijke reden om het vervolgproces op deze manier in te steken. Met het samen zetten van de stappen in het proces hopen zij het inzicht, begrip en de acceptatie te vergroten. Zodat indien de windmolens - passend binnen wet- en regelgeving - worden geplaatst, mensen weten waar ze aan toe zijn en begrijpen waarom de molens geplaatst worden.

Als gedurende het proces blijkt dat er in de ogen van de initiatiefnemers geen onoverkomelijke bezwaren zijn, dan wordt een concreet plan gemaakt en een aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend voor de windmolens. In de aanvraag is er ook aandacht voor de opbrengst van het proces met de werkgroepen. Verslagen van werkgroep bijeenkomsten worden gedeeld en er wordt een samenvattend verslag gemaakt waarin onder meer is aangegeven welke vragen zijn gesteld en beantwoord en wat standpunten en overwegingen zijn van betrokkenen.

Kaders voor deze werkgroepen

Met de werkgroepen betrekken we relevante partijen bij het proces. Doel is om de input van de omgeving mee te wegen bij het vormgeven van de ideeën en bezwaren in een vroeg stadium te horen en daar indien mogelijk aan tegemoet te komen. Het is volgens de initiatiefnemers goed om op voorhand duidelijk te maken dat meepraten niet automatisch betekent dat aan alle ingebrachte ideeën en bezwaren tegemoet wordt gekomen. Input wordt serieus genomen en meegewogen in het proces. Maar de afweging en keuze of en hoe het project wordt vervolgd, wordt gemaakt door de initiatiefnemers van *Wind voor Buren*. Bij een initiatief voor windmolens, maar ook andere ruimtelijke ontwikkelingen, zijn er namelijk veel aspecten die meewegen in de keuzes die uiteindelijk worden gemaakt. De (directe) omgeving is een belangrijk aspect en krijgt via deze werkgroepen een stevige positie. Daar staat bijvoorbeeld tegenover dat er vanwege de gevolgen van klimaatverandering ook doelstellingen voor duurzame energie zijn – tevens in het belang van diezelfde (directe) omgeving - en dat er vrijheid van ondernemerschap is.

De volgende kaders gelden voor het proces:

- **Juridische randvoorwaarden.** Er gelden regels en normen waaraan bij het plaatsen van windmolens moet worden voldaan. Er zijn onder andere normen en regels voor geluid, slagschaduw, veiligheid en ecologie. Indien niet aan deze regels en normen wordt voldaan, is het project onhaalbaar.
- **Financiële randvoorwaarden** De financiële haalbaarheid van het project wordt beoordeeld door Raedthuys Pure Energie en Borne Energie als investeerders in en exploitanten van de beoogde windmolens.
- **Maatschappelijke kaders** De initiatiefnemers willen in gesprek met de omgeving over de betekenis van windmolens op deze locatie. Belangrijk voor een goed gesprek is de context. Een gesprek over nut en noodzaak in relatie tot de Europese, landelijke, provinciale, regionale en lokale klimaatdoelstellingen. Wat draagt dit idee bij aan deze doelstellingen en welke impact heeft dit op de omgeving?. Daarnaast willen de initiatiefnemers dat de omgeving ook profijt heeft van de windmolens Daarom vinden zij participatie (zowel proces als financieel) van de omgeving belangrijk.

Het is belangrijk om transparant en duidelijk te zijn over de rol en invloed van (de deelnemers in) de werkgroepen. De werkgroepen hebben geen juridische status. In de wet- en regelgeving is hierover niets opgenomen. Er is geen democratische legitimatie, aangezien deelnemers niet worden verkozen en daarom geen representatieve vertegenwoordiging van de omgeving zijn in juridische zin.

Besluiten over de ruimtelijke ordening waar het plaatsen van windmolens onder valt, worden genomen door het bevoegd gezag (in dit geval primair de gemeente Hof van Twente en voor specifieke deelbesluiten de overheid die daarvoor het bevoegd gezag is). Het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad besluiten als democratisch gekozen volksvertegenwoordigers over het doorgaan van de plannen.

Daardoor is een mogelijk scenario dat:

- 1) het plan voor de windmolens voldoet aan de normen en regels,
- 2) het proces met de omgeving in de werkgroepen goed is verlopen,
- 3) leden van de werkgroepen desondanks tegen windmolens op deze plekken zijn,
- 4) de initiatiefnemers toch besluiten het plan voor te leggen aan het bevoegd gezag,
- 5) het bevoegd gezag alsnog besluit in te stemmen met het plan.

De initiatiefnemers vinden het uit oogpunt van transparantie en het scheppen van eerlijke mogelijke scenario's en verwachtingen belangrijk om dit te melden. Wat de uiteindelijke uitkomsten en beslissingen zijn, ligt uiteraard nu, voorafgaand aan het proces, nog open.

Volgens de initiatiefnemers van *Wind voor Buren* is het belangrijk dat ook de gemeente Borne hierbij goed wordt betrokken. De windmolens zijn immers beoogd op grondgebied van de gemeente Hof van Twente, maar veel omwonenden wonen in (de gemeente) Borne. De initiatiefnemers roepen de gemeenten Hof van Twente en Borne op dit als buurgemeenten goed met elkaar te coördineren. *Wind voor Buren* informeert het formele bevoegd gezag en ook bijvoorbeeld de gemeente Borne over de uitkomsten van het proces met de werkgroepen.

De initiatiefnemers willen de omgeving uitdrukkelijk uitnodigen mee te denken. Door het bieden van informatie kunnen betrokkenen zich verdiepen in windmolens op deze locatie. De initiatiefnemers willen door open en transparant te zijn omwonenden helder en duidelijk informeren over de effecten van en nut en noodzaak van windmolens zodat zij op grond van volledige en juiste informatie hun mening kunnen vormen.

Er wordt een einddatum of – periode genoemd voor dit proces. Er moet ruim de tijd voor worden genomen, maar tegelijkertijd is het ook niet wenselijk om een proces zonder einde te hebben. Dat levert immers onzekerheid op, ook voor de omgeving.

De gesprekken worden begeleid door een neutrale gespreksleider. Ook is er een persoon die de secretariële werkzaamheden voor de groepen uitvoert. Dit zorgt ervoor dat de deelnemers aan de gesprekken zich op de inhoud kunnen concentreren.

Inrichting van deze werkgroepen

Er zijn drie werkgroepen:

1. Omwonenden;
2. Stakeholders (organisaties zoals bijvoorbeeld gemeenten en natuur- en milieuvereniging, landgoed Twickel, Vereniging Vrienden van Twickel, wijk- en buurtschapsverenigingen, woningcorporatie, scouting Twickel, hondensportverenigingen, LTO en stichting Borne Duurzaam);
3. Financiële participatie.

Om efficiënt en effectief te werken wordt in eerste instantie gedacht aan tien tot vijftien deelnemers per werkgroep.

Werkgroep 1: Omwonenden

Omwonenden vormen de voornaamste groep. De windmolens zijn gepland in hun leefomgeving. Daarom is goed contact met hen belangrijk om de vragen van deze groep te inventariseren en te beantwoorden en hun mening te horen. Een goede vertegenwoordiging betekent geografisch goed verspreid, binnen de cirkels van anderhalve kilometer rondom de windmolens. Het is goed denkbaar dat in deze groep vertegenwoordigers van wijk- en buurtschapsverenigingen zitten. Zij doen dit voornamelijk als buurtbewoner die goed weet wat er speelt in de omgeving. In de werkgroep Stakeholders zitten ook vertegenwoordigers van deze verenigingen. Hier hebben ze een andere rol, namelijk die van belangenvertegenwoordiger van alle bewoners.

Een goede vertegenwoordiging betekent ook dat er mensen met verschillende standpunten en visies aan tafel zitten. Van mensen die kritisch staan tegenover dit idee en/of windmolens op land in het algemeen tot mensen die enthousiast zijn over het idee zijn en alles wat daar tussen zit.

Werkgroep 2: Stakeholders

Een groep bestaande uit de vele stakeholders die er zijn, veelal de organisaties die ook op 15 november 2017 bij de eerste stakeholdersbijeenkomst waren. Wijk- en buurtverenigingen worden gevraagd voor deze werkgroep. Hierdoor zijn de omwonenden in twee groepen vertegenwoordigd en is er een wisselwerking tussen werkgroep 1 en 2.

Enkele stakeholders (organisaties) zullen mogelijk geïnteresseerd zijn in financiële participatie of financieringsconstructies. Bijvoorbeeld vanwege hun maatschappelijke verantwoordelijkheid of omdat zij willen investeren in duurzame energie. Deze stakeholders kunnen ook in werkgroep 3 plaatsnemen.

Werkgroep 3: Financiële participatie

Er zijn mensen uit de omgeving en organisaties zoals woningcorporatie Welbions die interesse hebben getoond in financiële participatie in de windmolens. Borne Energie ontwikkelt een passend participatiemodel voor inwoners van de gemeente Borne – en mogelijk Hof van Twente of Hengelo. Mensen die serieuze interesse hebben in financiële participatie kunnen meedenken in werkgroep 3. Zo wordt de financiële participatie met de omgeving concreet gemaakt en afgestemd op de wensen van de toekomstige investeerders.

Bijkomend voordeel is dat er organisatiekracht ontstaat, aangezien particulieren en instanties die willen deelnemen, bereid zullen zijn om te helpen participatiemodellen te ontwikkelen.

Deze werkgroep staat enigszins los van de andere twee die vooral op maatschappelijke haalbaarheid (acceptatie) zijn gericht. De mensen in groep 3 hebben waarschijnlijk al geaccepteerd dat de molens komen en houden zich bezig met een goede manier om als omgeving ook de lusten te krijgen.

Voorkomen moet worden dat het instellen van deze werkgroep het idee oproept dat de

besluitvorming al is geweest. Motto van deze groep is: 'als de molens er komen, willen wij klaar zijn om als omgeving deze mede te exploiteren'.

CONCEPT

Werkwijze van deze werkgroepen

Startbijeenkomst

Als de werkgroepen zijn samengesteld, wordt gestart met een gezamenlijke startbijeenkomst van de drie werkgroepen. Dit is een informele bijeenkomst: een hapje en een drankje voor nadere kennismaking. Zo kunnen de leden van de werkgroepen te weten komen wie er in de andere werkgroepen zitten.

Een presentatie van een deskundige op het gebied van klimaatverandering en de impact daarvan past daar in de ogen van de initiatiefnemers goed bij. Suggesties van de deelnemers aan de werkgroepen hiervoor zijn zeker welkom.

De gespreksbegeleider en secretariael ondersteuner kunnen zich hier kort presenteren aan de leden van de werkgroepen, evenals de experts die de onderzoeken gaan doen (voor zover al bekend).

Werkgroep 1 is het beginpunt van het proces. In een eerste bijeenkomst wordt kennisgemaakt, worden standpunten uitgewisseld, vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. Daaruit ontstaan – eventueel gestuurd door de gespreksbegeleider – thema's die moeten worden onderzocht. Tijdens deze bijeenkomst wordt door een deskundige uitgelegd welke onderzoeken in ieder geval worden uitgevoerd, omdat deze wettelijk verplicht zijn. Als er daarnaast nog vragen en thema's zijn waar de omgeving meer over wil weten, wordt in een volgende bijeenkomst een voorstel gedaan over de wijze waarop deze vragen worden beantwoord en welke onderzoeken nodig zijn. Dit voorstel wordt besproken in de werkgroep.

Tijdens de bijeenkomsten kunnen zowel de werkgroepleden als de initiatiefnemers de betrokken (onafhankelijke) experts uitnodigen om toelichting te geven. Deze experts kunnen de onderzoeken en uitkomsten toelichten en vragen beantwoorden. Een expert kan tevens aangeven of eventuele aanvullende vragen vanuit de werkgroepen goed te onderzoeken zijn en kan duidelijk maken wat het voor omwonenden betekent als bijvoorbeeld het geluidsniveau binnen de normen blijft.

Onderzoeken

De onderzoeken worden uitgevoerd in opdracht van de investeerders: Raedthuys Pure Energie en Borne Energie. Zij dragen de kosten. Mogelijk komen er vanuit de werkgroepen vragen waar aanvullend, diepgaand onderzoek voor nodig is om een antwoord op te kunnen geven. Daardoor kunnen de onderzoekskosten (fors) oplopen. Het is uiteindelijk aan Raedthuys Pure Energie en Borne Energie om te besluiten of zij deze extra kosten kunnen dragen en of zij het belang van deze extra onderzoeken vinden opwegen tegen de kosten.

Indien een situatie ontstaat dat extra onderzoeken wat Raedthuys Pure Energie en Borne Energie betreft een stap te ver zijn, dan moeten zij dat goed motiveren bij de werkgroepen. Mochten partijen zelf – en op eigen kosten – onderzoek willen laten verrichten, dan werken Raedthuys Pure Energie en Borne Energie hieraan mee door het leveren van informatie, zolang verzoeken redelijk zijn.

Vertrouwelijke informatie kan uiteraard niet worden verstrekt in een dergelijke situatie.

Werkgroep 2 bepaalt in de eerste bijeenkomst haar agenda. Er wordt een terugkoppeling gegeven van de opbrengsten uit werkgroep 1 en ingegaan op de uit te voeren onderzoeken. Daarnaast kan de groep zelf punten toevoegen die moeten worden onderzocht of uitgewerkt. In deze werkgroep wordt ook gekeken naar de rol van de verschillende stakeholders en de inbreng, bijvoorbeeld door inzet van binnen de organisaties aanwezige expertise. Belangrijk onderwerp in deze werkgroep is: hoe gaan we als organisaties om met de veranderingen die mogelijk op ons afkomen en hoe kunnen we zorgen

dat het besluit zorgvuldig wordt genomen op een manier dat de belangen van de groepen die worden vertegenwoordigd door de stakeholders goed worden afgewogen?

Om te zorgen voor een goede binding tussen werkgroep 1 en 2 is het idee om deze twee groepen ook enkele keren gezamenlijk te laten vergaderen. Zo hebben de leden hiervan ook rechtstreeks contact en niet alleen via verslagen van elkaars vergaderingen. Dit kan bijvoorbeeld in een vergaderschema worden opgenomen.

Van alle bijeenkomsten en bevindingen worden verslagen gemaakt, zodat iedereen dit kan terugvinden en -lezen. Onderzoeksrapporten zijn in beginsel openbaar, tenzij het gaat om persoonlijke of bedrijfsvertrouwelijke informatie.

Werkgroep 3 zoekt uit welke vorm van financiële participatie gewenst is. Dit gebeurt in samenspraak met mensen die hierin interesse hebben. Zij kunnen een klankbord zijn om te bepalen waar behoefte aan is. Borne Energie en Raedthuys Pure Energie werken modellen uit, die aansluiten bij de ingebrachte behoeften en passen binnen de wensen en belangen van Borne Energie en Raedthuys Pure Energie.

Duur van dit proces

Er is een jaar de tijd om thema's te bespreken, te (laten) onderzoeken en uitkomsten te bespreken.

Openbaarheid en contact

De bijeenkomsten van de werkgroepen zijn in openbaar en voor iedereen te bezoeken. Via nieuwsbrieven en berichten op de website www.windvoorburen.nl worden datum, tijd, locatie en agenda aangekondigd. Verslagen worden op de website geplaatst en per nieuwsbrief verspreid. Deze nieuwsbrieven worden verspreid naar iedereen die zich er voor aanmeldt. Inmiddels (februari 2018) ontvangen enkele honderden mensen (van omwonenden tot organisaties) de nieuwsbrief. Zij worden zo actief op de hoogte gehouden van de voortgang in de werkgroepen en kunnen deze werkgroepen ook altijd bereiken via het e-mailadres info@windvoorburen.nl

Het is de bedoeling om aan het eind van het proces met de werkgroepen een inloopbijeenkomst te organiseren voor de wijde omgeving. Daar worden dan resultaten uit de onderzoeken getoond, toegelicht en vragen van mensen en organisaties uit de omgeving beantwoord. Zo krijgen ook mensen en organisaties die geen lid zijn van de werkgroepen de mogelijkheid de informatie goed tot zich te nemen. Deze bijeenkomst kan vergelijkbaar zijn met de inloopbijeenkomst zoals die op 21 november 2017 is gehouden.

Ook de pers kan zich aanmelden voor de nieuwsbrieven en de informatie lezen op de website. Het is daarom mogelijk dat er media-aandacht komt voor het proces, zowel aan het begin, tijdens het proces als aan het eind. Daar wordt in principe aan meegewerkt. Wel wordt ervoor gewaakt dat eventuele pers-aandacht het proces niet verstoort.

Vergaderfrequentie van werkgroepen

Dit wordt mede in samenspraak met de werkgroepen bepaald. Maar een voorzet kan zijn: eens in de zes weken een bijeenkomst.

Werving van leden van werkgroepen

De uitnodiging voor deelname aan de werkgroepen wordt breed verspreid, onder andere via de nieuwsbrief van *Wind voor Buren*. Wellicht is het goed om voor de werving van leden een speciale informatiebijeenkomst te beleggen. Geïnteresseerden kunnen hier vragen stellen over de aanpak en zich eventueel aanmelden als lid. Dan gebeurt dat op transparante wijze.

Omgang met elkaar in de werkgroepen

Het lijkt de initiatiefnemers van *Wind voor Buren* goed om als deelnemers aan de werkgroepen ook bij het begin enkele vuistregels af te spreken als het gaat over de omgang met elkaar. Er kunnen namelijk grote meningsverschillen ontstaan. Daar is wat de initiatiefnemers betreft zeker de ruimte voor. Deze met elkaar delen is juist onderdeel van het proces. Maar wat de initiatiefnemers betreft is er een vuistregel voor de omgang met elkaar: hard op de inhoud, maar zacht op de relatie.

Dat betekent dat inhoudelijke discussies scherp kunnen en mogen zijn, maar dat dit niet resulteert in persoonlijke aanvallen. We willen wel graag burens van elkaar blijven die contact blijven houden. Het is in de ogen van de initiatiefnemers goed als met name de onafhankelijk gespreksbegeleider over dit aspect de regie voert en hier aandacht voor heeft.

CONCEPT

Van: Wind voor Buren
Verzonden: donderdag 19 april 2018 09:11
Onderwerp: Uitnodiging bijeenkomst Wind voor Buren
Bijlagen: Opzet werkgroepen.pdf

Geachte heer, mevrouw,

Op 15 november 2017 hielden wij op de boerderij van Annemarie en Bert Kristen een bijeenkomst over het idee 'Wind voor Buren', een idee voor twee windmolens nabij knooppunt Buren in de snelwegen A1/A35. Tijdens deze bijeenkomst lichtten wij aan de vertegenwoordigers van verschillende organisaties ons idee toe en waren we benieuwd naar hun vragen en opmerkingen.

Wij proberen nu een volgende stap te zetten en daar hebben wij een concreet idee voor (zie verderop in deze e-mail). Daarom organiseren wij wederom een bijeenkomst waar wij u / uw organisatie hierbij van harte voor uitnodigen. Deze bijeenkomst is op:

Datum: woensdag 16 mei 2018

Tijd: 15.00 tot 17.00 uur

Locatie: kantoor stichting Borne Energie, Ambachtstraat 2, Borne

We zouden het erg waarderen als u vooraf laat weten of u komt. U kunt zich aanmelden door een e-mail te sturen naar info@windvoorburen.nl

Veel reacties op ons idee

Er is veel gebeurd sinds we begin november 2017 ons idee bekend maakten. De rode draad is dat we veel reacties hebben gekregen en met veel mensen hebben gesproken. Dat is juist wat we wilden, dus daar zijn we blij mee! De reacties zijn heel uiteenlopend en we hebben geleerd dat ieder vanuit zijn of haar eigen perspectief naar windmolens kijkt, en zeker naar een idee voor windmolens in de eigen leefomgeving. De vele opmerkingen, suggesties, vragen en ook kritiek die we hebben gehoord, vinden we waardevolle inbreng.

Vervolgproces

De afgelopen maanden benoemden we dat we nadenken over een goed vervolgproces. We hebben ons idee bekend gemaakt, maar dan is nu de vraag: hoe gaat het verder? Daar hebben we nu een concreet idee voor dat we ook graag aan u / uw organisatie voorleggen.

Werkgroepen

De kern is dat er nog veel onderzoeken moeten worden gedaan om duidelijk te maken of twee windmolens op deze plekken echt haalbaar zijn. Ons idee is om twee werkgroepen in te richten waar omwonenden en maatschappelijke organisaties een plek krijgen. Daarin bespreken we dan de onderzoeken: wat en hoe wordt er onderzocht, wat zijn vragen die volgens omwonenden of organisaties moeten worden beantwoord, wat zijn de uitkomsten van de onderzoeken en wat betekenen deze uitkomsten voor bijvoorbeeld omwonenden?

Ook willen we een werkgroep inrichten voor financiële participatie. Het idee is dat via stichting Borne Energie mensen uit de omgeving mede-eigenaar kunnen worden van de windmolens. Dat moet wel georganiseerd worden. Er zijn mensen die al hebben aangegeven te willen mee-investeren in de windmolens. In die werkgroep kan worden bedacht wat een goed model daarvoor kan zijn.

In de bijlage vindt u de uitgebreidere opzet voor deze werkgroepen. Wij zouden het erg waarderen als u die wilt lezen.

Tijdens de bijeenkomst op 16 mei 2018 bespreken wij dan graag de volgende onderwerpen:

- Hoe hebt u de afgelopen periode ervaren?
- Wat vindt u van deze opzet voor werkgroepen?
- Stel dat deze aanpak met de werkgroepen u aanspreekt, zou u of iemand anders namens uw organisatie dan eventueel willen plaatsnemen in een werkgroep?

Voor de volledigheid: deze opzet voor de werkgroepen is een idee van ons en dit is nog een concept. Er lopen, zoals eerder gemeld, nog geen formele procedures voor bijvoorbeeld een vergunningaanvraag. Eerst willen we deze opzet voor werkgroepen bekend maken in de omgeving en ontdekken of hier steun voor is. Pas daarna zullen we, als er steun voor is, een volgende stap proberen te zetten. Daarvan houden we u uiteraard op de hoogte.

Samenwerkingspartners

Deze opzet is door ons samen bedacht: Annemarie en Bert Kristen, stichting Borne Energie en Raedthuys Pure Energie. Omdat er nu een fase aanbreekt waarin wordt onderzocht hoe ons idee een stap verder kan worden gebracht, zullen wij als drie samenwerkingspartners meer samen optreden.

Contact

Mocht u vragen, opmerkingen of suggesties hebben, neem dan vooral contact met ons op. Dat kan via info@windvoorburen.nl. Ook wijzen we u nogmaals graag op onze website www.windvoorburen.nl voor meer informatie over ons idee en over windmolens.

Met vriendelijke groet,

Annemarie en Bert Kristen

Joris van Dijk en Roelof-Jan Naaktgeboren (stichting Borne Energie)

Jelle de Waart en Matthijs Oppenhuizen (Raedthuys Pure Energie)

Wind voor Buren

Bijeenkomst over vervolproces (16 mei 2018)

Programma

- Voorstellen.
- Korte terugblik op afgelopen periode.
- Uw indruk van de afgelopen periode.
- Toelichting op opzet vervolgproces.
- Gesprek over opzet vervolgproces.

Voorstellen

- Annemarie en Bert Kristen
(Initiatiefnemers, Inspiratieboerderij)
- Joris van Dijk en Roelof-Jan Naaktgeboren
(stichting Borne Energie)
- Jelle de Waart, Marloes ten Dam en Matthijs Oppenhuizen
(Raedthuys Pure Energie)

Korte terugblik op afgelopen periode

- Bijeenkomst met directe burenen op 1 november 2017.
- Bijeenkomst met organisaties op 15 november 2017.
- Brieven naar 2200 adressen binnen 1,5 kilometer.
- Circa 120 mensen op inloopbijeenkomst 21 november 2017.

- Vervolggesprekken met omwonenden en organisaties.
- Bij 32 omwonenden thuis visualisaties gemaakt (dec/jan/feb).
- 10 januari: excursie van wijkorganisatie Letterveld-Kerkedennen.
- 9 maart: excursie van 'Wind voor Buren' (circa 60 deelnemers).
- Circa 300 mails ontvangen en circa 300 mails verstuurd.
- Zes nieuwsbrieven verstuurd.
- Berichten in kranten en op radio en televisie.

Korte terugblik op afgelopen periode

- Intensieve maanden, veel reacties, uiteenlopend:
  - “Supergoed idee!”
  - “Verschrikkelijk idee!”
  - “Als ik er geen last van heb, vind ik het goed”
  - “Liever niet, maar we hebben duurzame energie nodig, dus doe maar”
  - “Ik ben voor windmolens en duurzaamheid, maar het komt nu wel dichtbij”
- *Onze indruk: de meeste mensen staan er nuchter in, gematigd positief*
- Terugkerende thema’s:
  - Wat merk ik van windmolens in mijn omgeving?
  - Kunnen de windmolens niet beter ergens anders staan?
  - Kan het wel op deze beoogde plekken?
  - Ik vind het een erg grote verandering van mijn leefomgeving.
  - Kan ik er zelf ook financieel voordeel van hebben?

Uw indruk van de afgelopen periode

- Hoe heeft u het ervaren?:
  - Is u iets opgevallen?
  - Zijn er nieuwe ideeën, gedachten of vragen ontstaan?
  - Uw opvatting over ons idee?
  - Heeft u nog adviezen of suggesties voor ons?

Toelichting op opzet vervolgproces

- Belangrijke vragen opgehaald in afgelopen periode:
  1. Kunnen hier wel windmolen staan/zijn er geen betere plekken?
  2. Wat merken omwonenden van windmolens op deze plekken?
  3. Hoe kan de omgeving financieel participeren?
- Ons idee voor het vervolg:
  - Samen met de omgeving een proces bedenken om betrokkenen en belanghebbenden te betrekken.
  - Proces in overleg met betrokken partijen doorlopen.
  - Proces kan uitmonden in vergunningaanvraag.
- Huidige status: goed vervolgproces bedenken met de omgeving.

Toelichting op opzet vervolgproces

- Ons voorstel: drie werkgroepen
  1. Omwonenden.
  2. Maatschappelijke organisaties.
  3. Geïnteresseerden in financiële participatie.
- Doelen werkgroepen:
  1. Met input van omgeving technische haalbaarheid onderzoeken.
  2. Proberen tegemoet te komen aan bezwaren en goede ideeën meenemen.
  3. Goed in beeld brengen van overwegingen die leven in omgeving over twee windmolens op deze plekken.

Toelichting op opzet vervolgproces

- Werkwijze in werkgroep 1 (omwonenden):
  - Toelichten wat er in elk geval wordt onderzocht.
  - Ophalen welke thema's omgeving wil onderzoeken, met mogelijk aanvullende onderzoeken.
  - Uitkomsten onderzoeken toelichten, bespreken en vertalen naar wat deze betekenen voor de omgeving.
- Werkwijze in werkgroep 2 (maatschappelijke organisaties):
  - Toelichten wat er in elk geval wordt onderzocht.
  - Eventuele aanvullingen op onderzoeksvragen van werkgroep 1.
  - Eventueel expertise inbrengen, ook voor werkgroep 1.
  - Uitkomsten toelichten, bespreken en vertalen.

Toelichting op opzet vervolgproces

- Werkwijze in werkgroep 3 (financiële participatie):
  - Vormen van financiële participatie bespreken.
  - Omgeving kan aangeven waar behoefte aan is.
  - Borne Energie en Raedthuys Pure Energie werken samen met belangstellenden plan voor financiële participatie uit.

Toelichting op opzet vervolgproces

- Kaders voor deze werkgroepen:
  - Input omgeving wordt serieus genomen en meegewogen, en indien mogelijk aan tegemoet gekomen.
  - Afweging en keuze of en hoe het project wordt vervolgd, wordt gemaakt door ons als initiatiefnemers.
  - Juridische randvoorwaarden (regels en normen).
  - Financiële randvoorwaarden (financiële haalbaarheid).
  - Maatschappelijk kader (in gesprek over nut en noodzaak, participatie van omgeving in proces en financieel).

Toelichting op opzet vervolgproces

- Kaders voor deze werkgroepen:
  - Werkgroepen hebben geen juridische status.
  - Besluit over windmolens is uiteindelijk aan het bevoegd gezag.
  - Uit oogpunt van transparantie en eerlijke verwachtingen:
Het is denkbaar dat na het proces deelnemers aan de werkgroepen tegen windmolens op deze plekken zijn en blijven, maar dat wij wel een vergunning aanvragen. De gemeente besluit dan of deze wordt verleend.
  - Extra onderzoek gewenst door omgeving ter beoordeling van Borne Energie en Raedthuys Pure Energie vanwege kosten.

Toelichting op opzet vervolgproces

- Randvoorwaarden voor deze werkgroepen:
  - Onafhankelijk gespreksbegeleider en secretaris.
  - Bij start is einddatum bekend (duur van proces: circa een jaar).
  - Bijeenkomsten van werkgroepen zijn openbaar.
  - Verslagen van bijeenkomsten zijn openbaar en deze verspreiden we via website en e-mail.
  - Aan einde van proces een inloopbijeenkomst voor brede omgeving met de uitkomsten van het proces.
  - Werving deelnemers werkgroepen: doel is goede afspiegeling van de omgeving (suggesties hiervoor zijn welkom!).

Gesprek over opzet vervolgproces

- Wat vindt u van deze opzet voor het vervolgproces?
- Heeft u suggesties of adviezen?
- Bent u eventueel geïnteresseerd in deelname hieraan?

- Status opzet vervolgproces: concept.
- Voor goede uitvoering van vervolgproces is steun nodig van omgeving en bevoegd gezag / politiek.

16-05-2018

Bijeenkomst met maatschappelijke organisaties uit de omgeving voor het idee *Wind voor Buren*.

Locatie: kantoor stichting Borne Energie, Ambachtstraat 2, Borne.

Tijd: 15.00 uur tot 17.00 uur.

Aanwezig

Circa 25 mensen van diverse organisaties (er is een presentielijst getekend)

Annemarie en Bert Kristen

Joris van Dijk en Roelof-Jan Naaktgeboren (stichting Borne Energie)

Jelle de Waart, Marloes ten Dam en Matthijs Oppenhuizen (duurzaam energiebedrijf Raedthuys Pure Energie)

Verloop van de bijeenkomst

Annemarie Kristen heet iedereen welkom en licht het programma van deze bijeenkomst toe. Ze introduceert tevens kort het idee en hoe dit is ontstaan. Daarna stellen Joris van Dijk, Roelof-Jan Naaktgeboren, Jelle de Waart, Marloes ten Dam en Matthijs Oppenhuizen zich voor. Vervolgens is er een korte voorstelronde waarbij alle aanwezigen hun naam noemen en namens welke organisatie zij hier aanwezig zijn.

Er volgt een presentatie door de initiatiefnemers van *Wind voor Buren*. Voor de inhoud wordt kortheidshalve verwezen naar de presentatie die als bijlage bij dit verslag is gevoegd.

Tijdens en na de presentatie zijn er door aanwezigen vragen gesteld, opmerkingen gemaakt en adviezen gegeven. Deze en de reacties van de initiatiefnemers van *Wind voor Buren* worden hieronder beschreven.

Als er in de antwoorden wordt gesproken over 'we', worden daarmee de initiatiefnemers van *Wind voor Buren* bedoeld.

Vraag (V). Is al duidelijk of de windmolens op de beoogde plekken gebouwd mogen worden? Zoals bijvoorbeeld de beperkingen omtrent de luchthaven Twente: is dat al onderzocht?

Antwoord (A). De benodigde onderzoeken die dat duidelijk maken, moeten allemaal nog uitgevoerd worden. Dat zijn onderzoeken op het gebied van onder andere radarverstoring, externe veiligheid, natuur, slagschaduw en geluid.

We hebben bewust voor deze aanpak gekozen om eerst de omgeving erbij te betrekken en dan pas het plan in samenspraak concreter te maken. Dit is om te voorkomen dat de omgeving wordt geconfronteerd met een kant en klaar plan, want dat valt vaak slecht in een omgeving. Dat is wel een dilemma, want daardoor kunnen we op dit moment nog niet op alle vragen die er zijn antwoord geven. Maar dit lijkt ons de beste aanpak.

Er moet ook voor de luchthaven inderdaad onderzoek worden gedaan naar de aldaar aanwezige Defensie radar en aanvliegeroutes. Vervolgens moeten we op basis van de uitgevoerde onderzoeken toestemming krijgen van Defensie en de Inspectie Leefomgeving en Transport.

V. Uit jullie verhaal blijkt dat jullie zoeken naar draagkracht/draagvlak. Is dat wat jullie eerst willen doen?

A. Wij spreken niet over draagvlak, omdat we geloven dat 100% draagvlak onder omwonenden niet te verkrijgen is. Dat geldt bij windmolens, maar ook veel andere ruimtelijke ontwikkelingen zoals wegen, woonwijken, bedrijventerreinen, de kap van bomen en dergelijke. Dat is naar onze

overtuiging een consequentie van dergelijke veranderingen in de leefomgeving. Daarnaast is draagvlak een moeilijk woord waar geen heldere definitie van is en het zorgt eerder voor misverstanden. We hopen dat er door de omgeving goed te betrekken en te zorgen dat de omgeving er ook voordeel van kan hebben bij meer mensen acceptatie ontstaat als de windmolens er komen.

Opmerking: De manier waarop jullie nu bezig zijn, kan op langere termijn meer 'draagvlak' opleveren, lijkt mij.

A. Wellicht. Wij concentreren ons er eerst op dat we het proces goed doorlopen en met elkaar onderzoeken wat het inhoudt als hier windmolens komen.

V. Wat is de bedoeling van Bert en Annemarie van de opwekking van windenergie? Dient het een hoger doel?

A. Dat is tweeledig. Met de windmolens wordt een substantiële bijdrage geleverd aan de energietransitie. Dat is een belangrijke motivatie voor Bert en Annemarie. Daarnaast zijn de molens een goede manier om het melkveebedrijf duurzaam te verbreden. Door de aanvullende inkomsten blijft hun bedrijfsfilosofie (kleinschalig, grondgebonden, weidegang) overeind. Daardoor is het bedrijf dan ook toekomstbestendig voor hun zoon die het wil overnemen.

V. Op welke manier worden inwoners beter van financiële participatie? En moet dit via een coöperatie?

A. Via financiële participatie blijft het geld dat wordt verdiend met de windmolen lokaal behouden. Via een coöperatie moet niet, maar is wel een voor de hand liggende keuze.

V. Is er ook een coöperatie in de gemeente Hof van Twente?

A. Ja, die is er: Energiecoöperatie Hof van Twente (ECHT). De voorzitter daarvan is hier ook aanwezig. Samenwerking tussen ECHT en Borne Energie is mogelijk, er zijn contacten. In eerste instantie is nu gekozen voor Borne Energie, omdat de meeste omwonenden in Borne wonen.

V. Op de sheet staat dat jullie proberen tegemoet te komen aan bezwaren? Waarin kan dat?

A. Bijvoorbeeld door rekening te houden met bepaalde diersoorten, door de windmolen vaker stil te zetten. Op gebied van geluid kan daar rekening mee worden gehouden met de aanschaf van de uiteindelijke windturbine. De ene turbine is stiller dan de ander en daar kan in de aanbesteding van de windmolens rekening mee worden gehouden. Met betrekking tot slagschaduw: de norm is 6 uur per woning per jaar, maar er zijn projecten bekend waar de slagschaduw wordt gereduceerd tot 0 uur door middel van extra stilstand.

V. Kan dat ook zijn het planten van bomen zodat het zicht op de molens wordt weggenomen?

A. Dat is een creatief idee, en zeker bespreekbaar.

V. Met betrekking tot slagschaduw: hoe wordt die 6 uur per jaar per woning bepaald?

A. Dat gebeurt via een computermodel. Aan de hand van de stand van de zon en het formaat van de windturbine wordt nauwkeurig berekend wanneer de slagschaduw optreedt. Zo wordt duidelijk wanneer de windmolens stil moeten staan.

V. Hoe is de norm voor slagschaduw vergeleken met andere Europese landen?

A. Daar is eens een artikel over geschreven. De conclusie is: de norm voor slagschaduw is in Nederland ingewikkeld opgeschreven, maar is in de praktijk de strengste norm vergeleken met veel andere landen.

V. Worden onderzoeken die gaan over de technische haalbaarheid ook behandeld in de werkgroepen? Dat kan gaan over hele specialistische onderwerpen.

A. Onderzoeken zoals bijvoorbeeld hoe de windmolens worden aangesloten op het elektriciteitsnet kunnen wellicht parallel lopen aan de werkgroepen. Alle onderzoeken worden door externe bureaus uitgevoerd. Als er behoefte is vanuit de omgeving om daar betrokken bij te zijn vanwege specialistische kennis, dan zou dat kunnen.

Externe specialisten worden betrokken bij de werkgroepen.

V. Wat is de onderkant van de bandbreedte van een molen? Met andere woorden: jullie gaan nu uit van windmolens van ongeveer 200 meter hoog, maar hoe laag kunnen ze maximaal worden?

A. Dat valt eigenlijk nu nog niet te zeggen. Middels de SDE+-subsidie legt de overheid de exploitanten van windmolens op om een locatie zo optimaal mogelijk te benutten. Dat betekent zoveel mogelijk duurzame energie opwekken tegen een zo laag mogelijke kostprijs. Een grotere windmolen is daarin heel belangrijk. Als de wieken twee keer zo lang worden, wekt een windmolen vier keer zoveel op. Een concreet voorbeeld: Raedthuys Pure Energie heeft een windmolen van 139 meter in Den Bosch staan. Deze wekt per jaar gemiddeld 4,5 miljoen kilowattuur op. Raedthuys Pure Energie heeft plannen voor nieuwe windmolens in Den Bosch die maximaal 186 meter hoog worden. Die wekken – afhankelijk van het type – per stuk per jaar ruim 8 miljoen tot meer dan 9 miljoen kilowattuur per jaar op. Als een windmolen veel meer kilowatturen produceert, daalt de kostprijs per kilowattuur. Zie daarvoor ook dit artikel:

<https://pure-energie.nl/klantenservice/info/hoe-belangrijk-is-de-hoogte-van-een-windmolen>

V. Waarom zijn de molens in Deventer niet hoger?

A. Dat is het gevolg van een beperking opgelegd door de gemeentelijke politiek. Die wilde niet dat de windmolens hoger werden. Daardoor wekken deze windmolens hier substantieel minder op dan op deze locatie, mede gezien de windomstandigheden, mogelijk is.

V. Hoever wonen jullie (Bert en Annemarie) zelf af van de beoogde windmolens?

A. Dat is circa 350 meter. Bert en Annemarie hebben daarom eerst zelf veel windmolens in Duitsland bekeken voordat ze dit initiatief oppakten. Ze wilden weten waarmee ze te maken hebben en maken zich geen zorgen over de effecten van de windmolens.

Tip uit de zaal: Deel informatie die laat zien dat grotere windmolens niet slechter zijn dan kleinere windmolens en op bepaalde vlakken ook beter (meer energie opwekken, stiller, rustiger draaien).

V. Gaan jullie organisaties actief benaderen of moeten mensen zelf zich melden voor deelname aan de werkgroepen?

A. Dat weten we nu nog niet exact. We weten nog niet hoe de werkgroepen het best gevuld kunnen worden. Wel willen we graag een mix van voorstanders, neutralen en tegenstanders in de werkgroepen.

V. Met het oog op acceptatie: hoe krijg je vooral in werkgroep 1 een goede afspiegeling van de bevolking?

A. Dat is nog lastig, maar wel cruciaal. Daar hebben we nog niet echt een pasklaar antwoord op. Wellicht kan het op basis van loting, om zo mensen ervoor te benaderen? Hebben de aanwezigen daar nog ideeën over?

V. Wie gaat die werkgroepen leiden?

A. We willen een onafhankelijk gespreksbegeleider hebben. Om die te kiezen en faciliteren, kijken we vooral naar de gemeenten Hof van Twente en Borne. Daarover gaan we het gesprek aan.

Tip uit de zaal: Tegenstanders organiseren zich wel vanzelf. Organiseer ook de voorstanders. Om een tegengeluid te laten horen ook richting de gemeenteraad.

V. Is het een optie om een referendum te houden hierover? Hebben jullie daar ervaring mee?

A. Wijzelf hebben geen ervaring met het organiseren van een referendum. Dat lijkt ons ook geen goede aanpak, omdat de afweging of er windmolens kunnen komen ingewikkeld is. Er zijn veel factoren die daarin meewegen en met een referendum wordt dat platgeslagen tot 'ja' of 'nee'. Dat doet volgens ons geen recht aan de complexiteit van het onderwerp. En we vragen ons af of mensen zelf daaruit komen. We merken nu ook in gesprekken dat mensen echt wel voor duurzame energie en ook windmolens zijn, maar toch twijfelen over windmolens in hun leefomgeving. En dat ze daar eigenlijk niet uitkomen.

Tip uit de zaal: In de Hof van Twente wordt regelmatig een informerende raad gehouden. Daar zou dit onderwerp ook besproken kunnen worden. Voorzie de gemeenteraad van de juiste informatie.

Tip uit de zaal: neem raadsleden continu mee in dit proces.

Tip: Neem alle bewoners mee in dit proces, niet alleen binnen 1,5 km. Gebruik ook het open podium in de gemeente Borne om dit toe te lichten. Zorg voor goede informatievoorziening.

Opmerking daarbij: nut en noodzaak is breder dan dit project.

V. Hoe zijn de contacten met de lokale media? Gebruik de lokale media om bekendheid te creëren. En ook om bijvoorbeeld duidelijk te maken dat één windmolen evenveel kan opwekken als 3300 huishoudens verbruiken. Dat soort informatie is niet bij iedereen bekend.

A. Er zijn wel contacten met de media, maar we hebben gemerkt dat verschillende media vaak vooral aandacht geven aan de negatieve geluiden. Dus daar zijn we een beetje terughoudend in geworden. Maar we nemen dit advies zeker mee.

Tips uit de zaal:

- Stel een onafhankelijke persvoorlichter aan, ook om het qua werklast wat bij jullie zelf weg te nemen.
- Het Hofweekblad publiceert veel persberichten vaak één op één.
- Nodig de media uit voor de eerste bijeenkomst van de werkgroepen. Breng het proces goed voor het voetlicht.
- Een onafhankelijke voorzitter kan ook nuances aan brengen.
- Maak er geen strijd van in de media. Bouw goede relaties op met journalisten.
- Heb ook aandacht voor de suggesties vanuit omwonenden. Betrek mensen die op andere manier bezig zijn met duurzame energie en duurzaamheid.
- Neem ook de gemeente Hof van Twente en haar inwoners goed mee. Link met Borne is duidelijk, maar de rest moet niet vergeten worden.
- Maak gebruik van het feit dat het de eerste windmolens in Twente kunnen zijn. Wees daar trots op. Jullie doen iets goeds waar iedereen wat aan heeft (meer duurzame energie). Aan die maatschappelijke doelstelling moet ook waarde worden gehecht, zodat dat ook voorstanders kan organiseren.

- Betrek ook jonge mensen bij de werkgroepen.

Van: Wind voor Buren
Verzonden: dinsdag 22 mei 2018 08:26
Onderwerp: Presentatie en verslag bijeenkomst Wind voor Buren
Bijlagen: Presentatie.pdf; Verslag bijeenkomst.pdf

Geachte heer, mevrouw,

Op 16 mei 2018 was u aanwezig bij de bijeenkomst die wij organiseerden over ons idee Wind voor Buren. Allereerst nogmaals dank voor uw aanwezigheid en uw vragen en adviezen. Dat heeft ons zeker weer verder geholpen!

We hebben bijgehouden welke vragen en opmerkingen er zijn gemaakt en welke antwoorden wij daarop hebben gegeven. Daarmee hebben wij een verslag gemaakt van de bijeenkomst en dat vindt u in de bijlage van deze e-mail. Daarin treft u ook de presentatie die wij hebben gegeven.

Verder verwijzen wij nog graag naar onze website, onder meer de rubriek veelgestelde vragen:

<http://www.windvoorburen.nl/standvanzaken/veelgestelde-vragen>

Mocht u nog meer vragen hebben, dan staat daar wellicht het antwoord. Mocht dat niet zo zijn, dan kunt u ons altijd bereiken op info@windvoorburen.nl

Hopelijk tot ziens!

Met vriendelijke groet,

Annemarie en Bert Kristen
Joris van Dijk en Roelof-Jan Naaktgeboren
Jelle de Waart, Marloes ten Dam en Matthijs Oppenhuizen

Wind voor Buren

Inhoud

- Voorstellen initiatiefnemers
- Proces
- Posities windmolens
- Hoogte windmolens
- Productie windmolens
- Slagschaduw
- Geluid
- Aanpassingen door proces
- Financiële participatie
- Omgevingsraad
- Vervolg

Voorstellen initiatiefnemers

- Annemarie en Bert Kristen
- Energiecoöperatie Buren Energie
www.burenenergie.wordpress.com
- Duurzaam energiebedrijf
Pure Energie
- www.windvoorburen.nl
(meer informatie over inhoud plan
en aanmelden voor nieuwsbrief)
- info@windvoorburen.nl

Proces

- Eind 2017: idee bekend gemaakt, veel gesprekken met omgeving.
- Voorstel aan omgeving: plan maken via participatieproces.
- Instemming met voorgesteld proces via motie raad 9 april 2019 en brief college B en W Borne.
- Procesbegeleiders: Frank Kerckhaert en Niels Bronsgeest.
- Groep omwonenden is gevormd, groep organisaties is niet gelukt.
- Acht bijeenkomsten in periode augustus 2020 – juni 2021.
- 23 juni 2021 laatste bijeenkomst.
- Publieke tribune (ook digitaal).

MOTIE m.b.t. een niet geagendeerd onderwerp

De raad van de gemeente Hof van Twente in vergadering bijeen op: 9-4-2019

Onderwerp: participatieproces Wind voor Buren

De raad,

Constateerend dat:

1. enkele burgers het initiatief hebben genomen onder de naam Wind voor Buren om twee windturbines te realiseren met een maximale opbrengst van 30 MWh;
2. zij de acceptatie van het project willen trachten te realiseren via een participatieproces;
3. dat zij drie werkgroepen willen instellen waarin omwonenden, organisaties en deelnemers aan de onlangs opgerichte coöperatie, kunnen meepraten;
4. de provincie de bereidheid heeft getoond het proces te willen ondersteunen;
5. zij de Raad hebben gevraagd zich uit te spreken over de voorgestelde vormgeving van het proces.

Overwegende dat:

1. participatie één van de pijlers is van het gemeentelijk beleid;
2. de gemeente nog geen participatiebeleid heeft ontwikkeld;
3. een zorgvuldig vormgegeven participatieproces van belang is voor het verbeteren van de acceptatie van ingrepen die van (grote) invloed zijn op de woonomgeving;
4. het voorgestelde proces als inspiratie kan dienen voor toekomstige participatieprocessen.

Spreekt zijn steun uit voor het participatieproces zoals voorgesteld door de initiatiefnemers met als voorwaarde dat:

1. de deelnemers aan het proces samen tot overeenstemming komen over de uiteindelijke vormgeving van het proces;
2. de werkgroepen worden voorgezeten door onafhankelijke gespreksleiders;
3. als onderdeel van een eventuele vergunningsaanvraag wordt gerapporteerd over het gevolgde participatieproces;
4. steun voor de door Wind van Buren voorgestelde vormgeving van het participatieproces ruimte laat voor een eigen oordeel van de raad over het gevolgde participatieproces;
5. steun voor de door Wind van Buren voorgestelde vormgeving van het participatieproces los staat van de uiteindelijke keuze van de raad ten aanzien van het wel of niet plaatsen van windturbines.

en gaat over tot de orde van de dag

Proces

- Bij begin proces volgorde onderwerpen en specifieke onderzoeksvragen bepalen.
- Per bijeenkomst toelichting op onderzoeksresultaten en ophalen vragen en meningen deelnemers.
- Veel onderwerpen besproken: geluid, slagschaduw, visualisaties, bezoeklocaties, planschade, subsidie, proces zelf en meer.
- Intensieve bijeenkomsten: uiteenlopende standpunten, niet iedereen eens met proces. Tegelijkertijd veel inhoudelijk besproken, inbreng omwonenden heeft invloed op plan.

Proces

- Belangrijke rol procesbegeleiders: agenda, (eind)verslag, bewaken inbreng van standpunten, belangen en informatievoorziening.
- Dilemma's: sommige thema's zijn niet onze bevoegdheid, verzoeken waar we (nog) niet aan tegemoet konden komen.
- Proces zinvol, maar niet alle meningsverschillen opgelost. Gesprek op inhoud kon beter: omwonenden erg gericht op inbreng van standpunten, invloed, proces.
- Veel werk voor iedereen: soms bijna te veel, met coronavirus erbij.
- Nalezen: [windvoorburen.nl](https://www.windvoorburen.nl) > stand van zaken > informatie, nieuwsberichten.

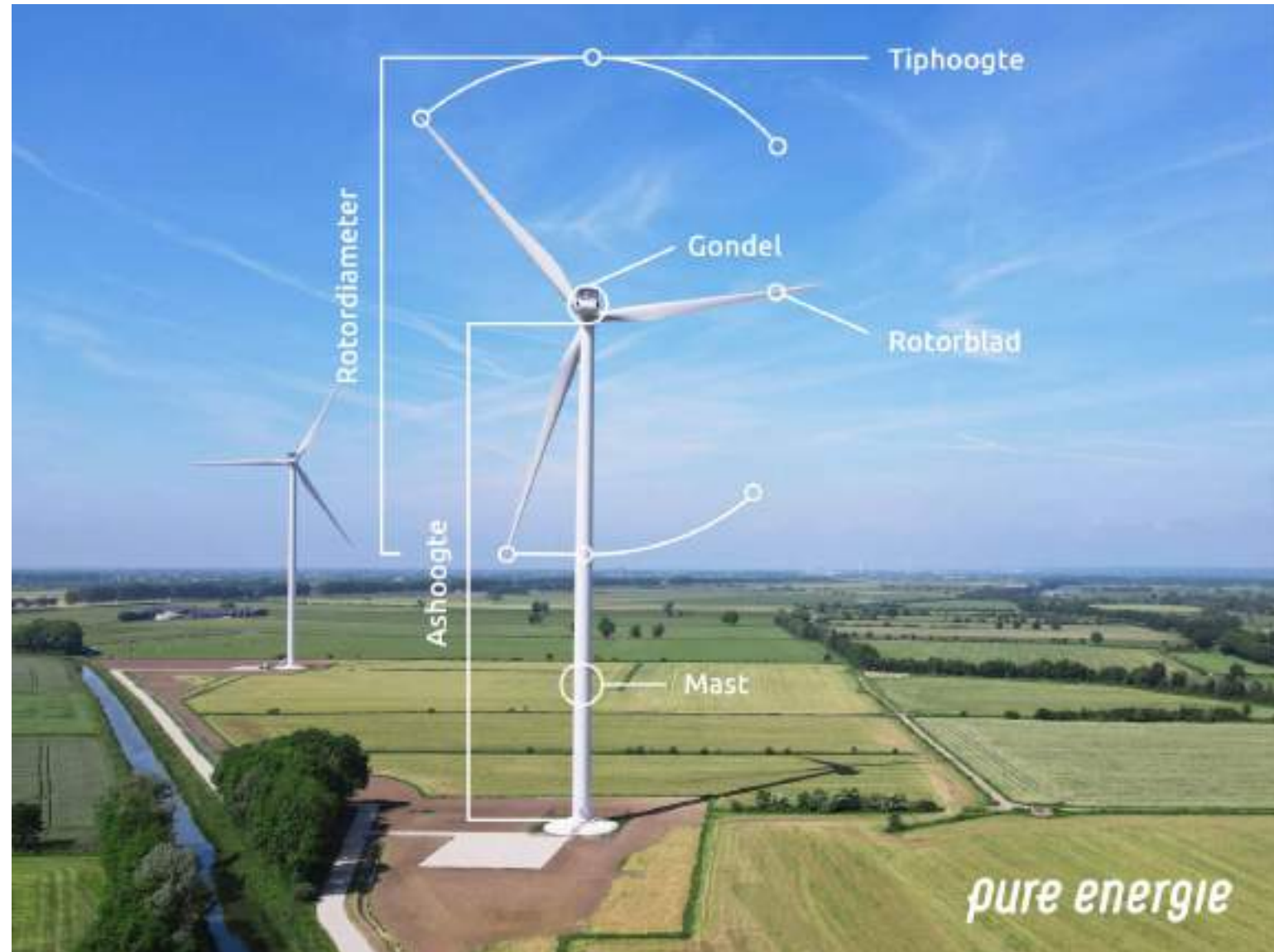
Posities windmolens

- Ter hoogte van knooppunt Buren in de snelwegen A1 / A35.
- In weilanden aan weerszijden van Deldensestraat.
- In de gemeente Hof van Twente, op de grens met Borne.
- In beginsel twee potentiële locaties voor westelijke windmolen (groene en blauwe cirkel op plattegrond).
- Uitgangspunt voor westelijke windmolen is zuidelijke positie (groene cirkel links op plattegrond).

Hoogte windmolens

- In deze fase is er een bandbreedte: minimale en maximale hoogte.
- Exacte hoogte bekend na keuze voor type windmolen en die keuze valt na verlening vergunning.
- **Onderkant bandbreedte:**
  - Ashoogte 110 meter
  - Rotordiameter 120 meter
  - Tiphoogte 170 meter
- **Bovenkant bandbreedte:**
  - Ashoogte 150 meter
  - Rotordiameter 162 meter
  - Tiphoogte 231 meter
- Definitieve windmolentype komt waarschijnlijk uit nabij bovenkant van de bandbreedte.

Productie windmolens

- Opbrengstenstudie uitgevoerd.
- **Doorgerekende windmolen:**
  - Ashoogte 135 meter
  - Rotordiameter 150 meter
  - Tiphoogte 210 meter
- Twee windmolens samen: circa 33,7 miljoen kWh per jaar.
- Circa 19 procent elektriciteitsgebruik in gehele gemeente Hof van Twente.
- Grotere windmolen = meer elektriciteit tegen lagere kostprijs per kWh (principe van SDE++).
- Windmeting: er is genoeg wind (zie stukken bijeenkomst 8 proces).

Visualisatie windmolens met tiphoogte van 231 meter

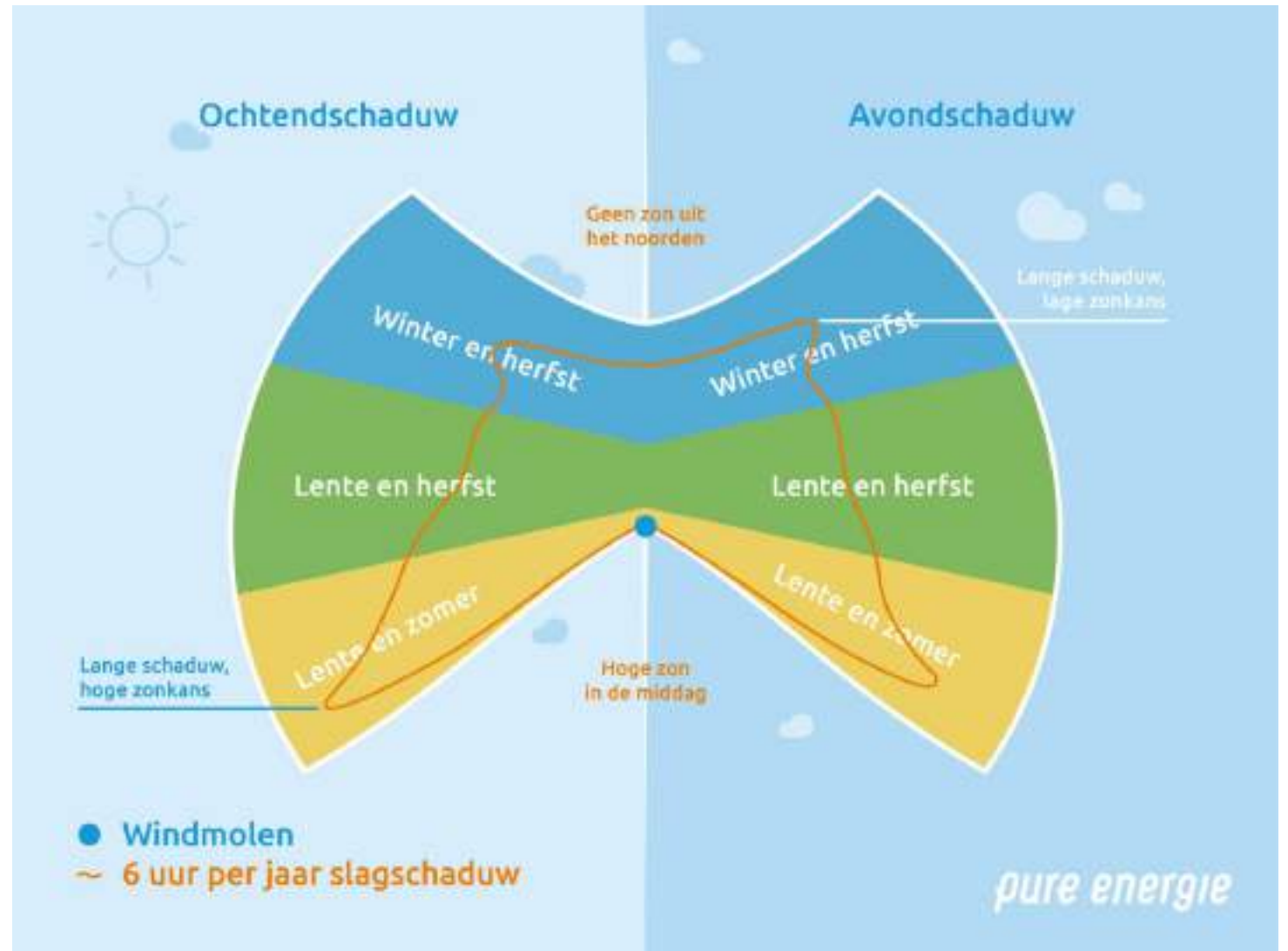

Visualisatie windmolens met tiphoogte van 170 meter

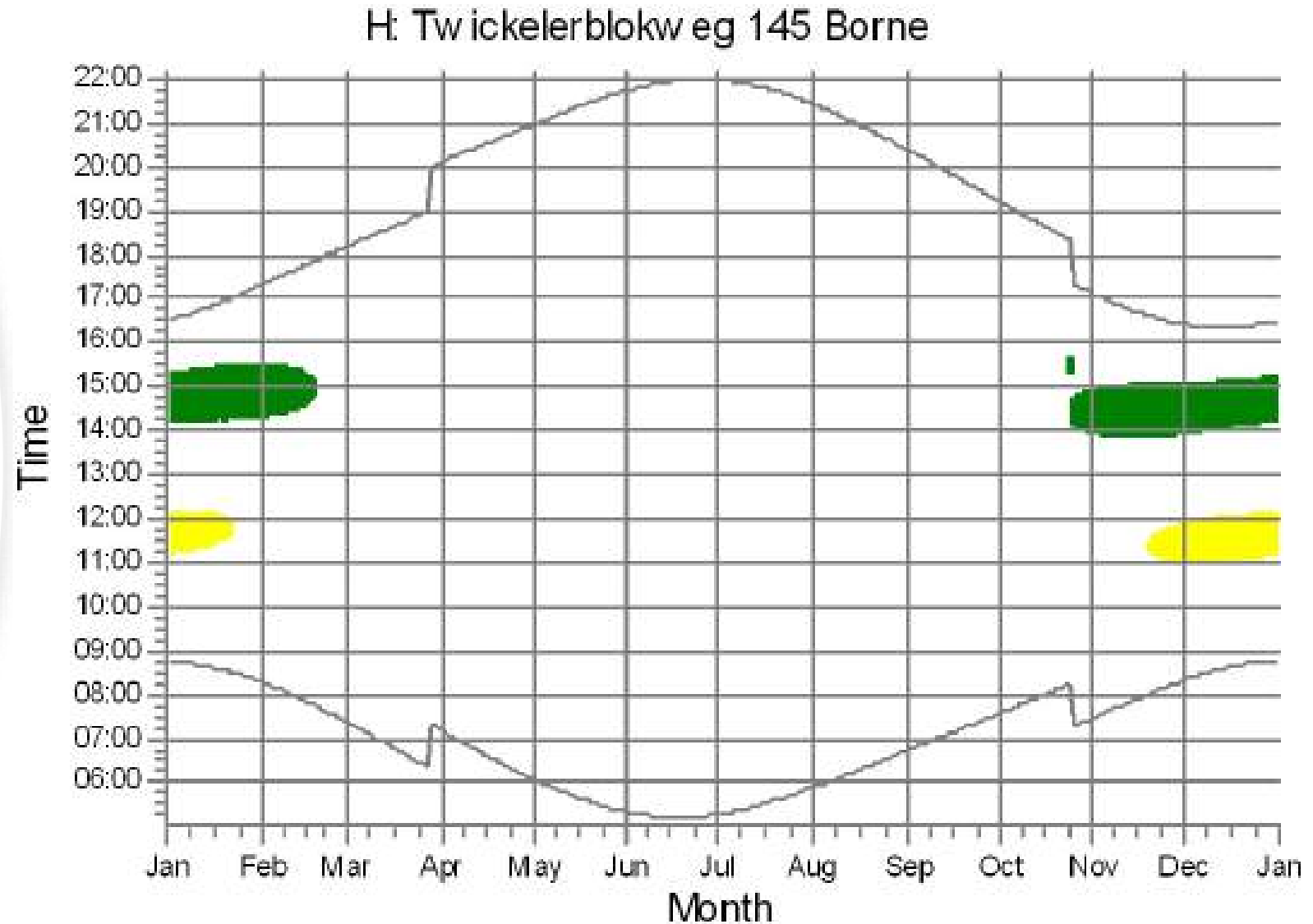
Slagschaduw

- Formele regel: max. 17 dagen per jaar meer dan 20 minuten per dag.
- Praktijk: maximaal 5 uur en 40 minuten slagschaduw per jaar op gevoelig object (zoals een woning).
- Wind voor Buren gaat verder: maximaal 2 uur en 50 minuten per jaar per gevoelig object.
- 2:50 uur bij gevoelig object geldt voor beide windmolens samen.
- Hoogte windmolens is niet bepalend.
- Windmolens worden hiervoor vaker stilgezet (stilstandsvoorziening).
- Goed in te schatten wanneer waar slagschaduw kan ontstaan (slagschaduwkalenders).

Slagschaduw

- Voorbeeld slagschaduwkalender.
- **Adres**
Twickelerblokweg 145.
- **Afmetingen windmolens**
- Bovenkant bandbreedte
Ashoogte 150 meter
Rotordiameter 162 meter
- **Positie westelijke windmolen**
Zuidelijke positie.
- **Zonder stilstandsvoorziening**
Kalender zonder stilstandsvoorziening: slagschaduw is dus minder dan kalender toont.
- Kalenders van 22 adressen, zie stukken van bijeenkomst 5.

Geluid

- Norm: maximaal L_{den} 47 dB op gevel gevoelig object (woning).
- Bij L_{den} 47 dB ervaart gemiddeld 9 procent omwonenden binnenshuis hinder (dosiseffect-relatie).
- Bij woningen in omgeving ligt geluid (ruim) onder deze norm (zie tabel). Kans op hinder is daardoor kleiner.
- Geluidsonderzoek: lage, middel en hoge windmolen doorgerekend, weinig tot geen verschil (zie tabel).
- Verwachting geluidsexpert: vaak maskering van windmolengeluid door geluid van de snelweg.

Toetspunt	Adres	laag noord	laag zuid	middel noord	middel zuid	hoog noord	hoog zuid
01_A	Burenweg 91	38	38	40	40	40	39
02_A	Voetpad v.D.n.B.. 26	40	40	42	42	41	41
03_A	Bornsestraat 2	38	38	40	40	39	40
04_A*	Veldweg 5/5a	47	48	50	50	49	49
05_A	Bornsestraat 7	39	40	41	43	41	42
06_A	Meijerinkv.weg 5A	39	40	41	42	40	41
07_A*	Veldweg 1	52	50	54	52	52	50
08_A	Twickelerblokweg 20	43	42	45	44	44	43
09_A	Bospoort 5	44	43	46	45	45	44
10_A	Twickelerblokweg 145	42	41	44	43	44	43
11_A	Seringenstraat 34	39	38	41	40	40	40
12_A	Kerkedennen 75	40	40	43	42	42	41
13_A	Kerkedennen 45	41	41	44	43	43	42
14_A	Seringenstraat 9	38	37	40	39	39	39
15_A	Leemweg 2	43	43	46	45	45	44
16_A	Veldoverweg 28	41	41	44	43	43	42
17_A	Veldoverweg 31	43	42	45	44	44	44
18_A	Ringoven 13	36	36	38	38	38	37
19_A	Burenweg 70	37	37	39	39	39	38
20_A	Burenweg 72	36	36	38	38	38	38
21_A	Burenweg 81	38	38	40	40	40	39
22_A	Burenweg 85	39	39	41	41	40	40

* geen geluidsgevoelige bestemming; 04 = bedrijfswoningen, 07 = gebouw scouting

Aanpassingen door proces

- Gesprekken met groep omwonenden leiden tot aanpassingen in plan.
- Verdere uitwerking van sommige maatregelen is nodig, dat kan in een omgevingsraad.

Thema	Voorstel	Effect op omgeving
Posities windmolens	Westelijke windmolen op zuidelijke positie vanwege zorgen omwonenden over geluid en beste technische haalbaarheid.	Afstand tot woningen in Borne neemt met circa 100 meter toe, dus lager geluidsniveau en minder kans op hinder.
Slagschaduw	Elke woning ontvangt maximaal 2:50 uur slagschaduw per jaar.	De helft minder slagschaduw dan is toegestaan (norm is 5:40 uur per jaar). Minder hinder door slagschaduw.
Geluid	Naast de keuze voor de zuidelijke positie geen aanvullende maatregelen op het gebied van geluid.	Geluidsniveau bij woningen zal na definitieve keuze van een windmolentype gelijkwaardig zijn aan niveaus in het geluidsonderzoek.
Zicht en hoogte	Inzet omgevingsfonds door bijvoorbeeld bomen te planten die zicht op molens beperken / wegnemen.	Minder direct zicht op de windmolens.

Financiële participatie

- **Mede-eigenaar via Buren Energie:**
  - Een windmolen eigendom van energiecoöperatie Buren Energie (50 procent lokaal eigendom).
  - Inwoners: word lid en investeer mee in windmolen.
  - Ontvang rente op eigen participatie in windmolen.
  - Rest opbrengst windmolen: leden bepalen (maatschappelijke) doelen.
  - www.burenenergie.wordpress.com
- **Omgevingsfonds:**
  - 15 jaar lang: 0,50 euro per MWh, van beide windmolens.
  - Indicatie: jaarproductie 33.700 MWh = 16.850 euro p/j in fonds.
  - Doel en beheer omgevingsfonds bespreken in omgevingsraad.

Omgevingsraad

- Inwoners, organisaties en bedrijven blijvend structureel betrokken.
- Herkenbaar punt waar betrokkenen en belangen samenkomen.
- Doorspreken over punten uit afgerond participatieproces.
- Informatie uitwisselen.
- Adviezen en suggesties delen.
- Verdere concretisering en uitvoering van plan bespreken, waaronder omgevingsfonds.

Vervolg

- Bouw windmolens pas mogelijk als vergunningen zijn verleend.
- Overleg met gemeente over mogelijkheid ruimtelijke procedure (afhankelijk van aanvullend beleid Hof van Twente voor windmolens?).
- Aandachtspunten
  - *Bevoegdheid vragen aan provincie?*
  - *Overleg met buurgemeente Borne.*
- Updates, informatie via nieuwsbrief, aanmelden www.windvoorburen.nl.
- Mogelijk eerste bijeenkomst van omgevingsraad.

